

చందమామ

డిసెంబర్ 1984

2
RS

“అటల్ అటగా నవ్వులో నవ్వుగా, సరిగ్గా చూసే,
ఆలోచించి, టక్కున అంటించాలి యింక,
సరదాగా యిది చెయ్యాలింక”

ఫేవీ ఫెయిర్

“ఇంద్రజాలం కానే కాదిది
చేత్తచేనే తమాషా యిది
రఘుకోమా వనియే లేదు
దీనికి యిక మరి తిరుగేలేదు.”
“ఏమిటివంశా యిదొచ్చి వెళ్ళు
ఏం చెయ్యాలో రఘున వెళ్ళు.”
“రంధ్రా యిటు రంధ్రా
చెప్పేదేరో వివిధాంధ్రా
అదొంది అందిందింక
పెరికాల్ ఎమ్ అర్ శేవారింక
ఏ బొమ్మయినా, ఏ బుద్ధియినా
ఏ వర్షయినా చేసెయ్యియ్య
వట్టుకోకనే వట్టుకునేదిది
మరికి కాదిది ముద్దుపైనేది
పరరా పరరా తమాషా యింక
బొమ్మపైనే చేసెయ్యింక”

శిల్పీ శిల్ప (కొండవీటి) ఎలా తయారుచెయ్యాలో అనే
తీరుని ఉచితంగా పొందటం కోసం యీ టూషన్ ను
పంపించండి లేదా యీ చిరునామాకు వ్రాయండి:
“ఫేవీ ఫెయిర్” పోస్ట్ బాక్స్ 11014, బొంబాయి 400 020

శిల్పీ శిల్ప (కొండవీటి) ఎలా తయారుచెయ్యాలో అనే తీరుని
ఉచితంగా పొందటం కోసం టూషన్ “ఫేవీ ఫెయిర్”
పోస్ట్ బాక్స్ 11014, బొంబాయి 400 020 చిరునామా
పంపు చెయ్యండి.

పేరు _____
చిరునామా _____
పి.సి.సి. _____
రాష్ట్రం _____

మీరు మా పోస్ట్ “ఫేవీ ఫ్రాఫ్ట్” అందించా : అవును/కాదు (C)

ఫెవికాల్ ఎమ్ అర్
సంతులక ఎత్తైనవ

బాగా పనిచేసేది, మరెంతో వేరున్నది
ఫెవికాల్ ఎమ్ అర్ అంటేనే అది

© ఎ. టెలిజంట్ ఎం. టెలిజంట్, నాగ్ కుమార్ చౌదరి ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, బొంబాయి 400 020 వా. కల్కత్తా, కేంద్రము, కలె.

OPM-4103 TEL

శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ

“నువ్వు ఆనందభవనలోనూ, మీ అమ్మ మలాకా జైల్లోనూ కూర్చుని వున్న ఈ సమయంలో నేనిక్కడ నైని జైల్లో వుంటున్నాను. ఒకరినొకరు ఎడబాని దూరంగా వుండడం మనకెంతో కష్టంగా వుంది కదూ? అయినా మనం ముగ్గురం కలుసుకునే రోజును తలుచుకో! నేనూ ఆ రోజు కోసం ఎదురు చూస్తున్నాను. ఆ ఆలోచనే నా మనసును తేలికపరచి, సంతోషం కల్గిస్తున్నది.”

ఇలా రాశాడు ఒక తండ్రి. తల్లి కూడా గారే జవహర్లాల్ నెహ్రూ. కూతురు జైల్లో వున్న తన కుమార్తెకు. ఆ తండ్రి ఇందిర. 1917 వ సంవత్సరం నవంబర్

19 వ తేదీన జన్మించిన ఇందిర, పెరిగి పెద్దదై భారత ప్రధాన మంత్రి శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీగా, ఇరవైయవ శతాబ్దంలో ప్రముఖ నాయకురాలుగా పేరుగాంచింది.

సుప్రసిద్ధులైన మోతీలాల్ నెహ్రూ మనమరాలిగా, జవహర్లాల్ నెహ్రూ కూతురుగా జన్మించినప్పటికీ ఆమె భోగ భాగ్యాలతో తులతూగిందని చెప్పలేము. ఎందుకంటే ఆవి క్లిష్టమైన రోజులు. ఆమె తండ్రిగారికి భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమే ప్రధాన లక్ష్యంగా తోచింది. ఆమె తల్లి ఆయనకు బాసటగా నిలబడింది. అందు వల్ల ఆమె ఎప్పుడూ బాధలూ, కష్టాలూ తప్ప ఐశ్వర్య సుఖాలు అనుభవించలేక పోయింది.

1936 వ సంవత్సరం ఇందిర, తల్లి కమలా నెహ్రూను పోగొట్టుకున్నది. అనాటి నుంచి ఆమె, తనే తండ్రిగారికి తల్లిలా, ఆయన 1964 వ సంవత్సరం కాలధర్మం చెందేవరకు, అవ్యాజాను రాగాన్ని పంచింది. భర్త ఫిరోజ్ గాంధీ, పిల్లలు రాజీవ్, సంజయ్ పట్ల తన బాధ్యతలను నిర్వహిస్తూనే, ఆమె తండ్రికి తోడుగా నిలిచింది. ఆమె అదరణ, అప్యాయత, సంరక్షణ, సలహా—నెహ్రూ మన దేశం, ఆసియాఖండం, ప్రపంచం అభ్యున్నతికి మరింత కృషి చేయడానికి ఎంతో సహాయం చేశాయి.

అచంచలమైన ధైర్యం, మాతృదేశాభిమానం ఇందిరకు పుట్టుకతో వచ్చాయి. తండ్రిగారి సాహచర్యం ఆమెకు మరింత

అనుభవాన్ని, వివేకాన్ని ప్రసాదించింది. తన భర్తా, చిన్న కుమారుడూ మరణించిన విషాద ఘడియలలో ఆమె ప్రదర్శించిన ఆత్మస్థయిర్యం నిరుపమానమైనది. మరికొన్ని రాజకీయ, జాతీయ సమస్యలు ఎదురైనప్పుడు కూడా ఆమె అటువంటి ఓర్పునే చూపారు !

అక్టోబర్ 31 వ తేదీన ఇందిరాగాంధీ తన దేశం కోసం ప్రాణాలర్పించారు. ఆమె అందరినీ ప్రేమించారు. బాలలంటే ఆమెకు మరీ ఇష్టం. 'చందమామ'ను కూడా ఆమె ఎంతో విలువైనదిగా భావించారు. "ప్రకృతి అందచందాలను, అద్భుతమైన ఆలోచనా ప్రపంచాన్ని హృదయాలకు పరిచయం చేసే పుస్తకాలూ, పత్రికలూ మన బాలలకు ఎంతో అవసరం. బాలలకోసం తీసుకొచ్చే ప్రచురణలు బాలలలో ఈహృత్తిని, సౌందర్య దృష్టిని, ధైర్యసాహసాలను పెంపొందించాలి. దానితో పాటు, అవి తమ చుట్టూ వున్న సమాజంతోనూ, ప్రపంచంతోనూ, సఖ్యంతో, సత్సంబంధంతో జీవించే విధంగా వారికి బోధించాలి. 'చందమామ' నిరంతర విజయానికి నా శుభాకాంక్షలు అందజేస్తున్నాను" అని ఆమె తెలియజేశారు.

ప్రపంచంతోనూ, సఖ్యంతో, సత్సంబంధంతో జీవించే విధంగా వారికి బోధించాలి. 'చందమామ' నిరంతర విజయానికి నా శుభాకాంక్షలు అందజేస్తున్నాను" అని ఆమె తెలియజేశారు.

'చందమామ' సంస్కృతంలోనూ వెలువడనున్నదని తెలిసినప్పుడు ఆమె ఇలా రాశారు :

"భారతీయ సంస్కృతికి సంస్కృతం మూలాధారం. మన పలు ప్రాంతీయ భాషలకు సంస్కృతం తల్లి లాంటిది. ఆ భాషా సంపద యువతీయువకులకు పరిచయం కావాలి. సంస్కృతం 'చందమామ'కు నా శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను."

ఆమె ప్రేమ, వివేకం మనకు శాశ్వతమైన ప్రేరణగా భాసిస్తుంది. సగర్వంగానూ, కృతజ్ఞతా భావంతోనూ ఆమెను మనం ఎల్లప్పుడూ జ్ఞాపకం వుంచుకుంటాం.

From the house of Chandamama

THE HERITAGE

A monthly magazine in English for the grown-ups.

THE HERITAGE marks the birth of a new genre. A magazine worth preserving. Issue after issue. THE HERITAGE will bring you the best of Indian fiction. It will give you lofty glimpses of the nation's vast and varied heritage—through interpretation of its traditions, legends and aspects of its culture. THE HERITAGE will be a bold alternative to many publications. It derives its strength from its faith in the ultimate triumph of the spirit of man—and in the lofty destiny of India.

THE HERITAGE II has so much in store for you.

SPECIAL OFFER FOR CHANDAMAMA READERS. The annual subscription for THE HERITAGE is Rs. 72.00. To Chandamama readers we have a special offer—Rs. 60.00 only.

Rush this form duly filled in with draft/money order before December 31 to:

DOLTON AGENCIES

Chandamama Buildings, Madras-600 026.

THE HERITAGE

Subscription Order Form

(Pre-launch Concession Offer only for readers of Chandamama)

Please enroll me as a Subscriber for a period of one year to THE HERITAGE, the English monthly, from the Inaugural Issue dated January 1985. I am enclosing Bank Draft No..... dt..... on..... Bank/Money Order Receipt No..... dt..... for Rs.60/- being the subscription payable under this concessional offer. Please mail the copies to:

Name

Address

.....

“అబ్బాయిది పదకొండేళ్ళ
ప్రాయం. నేడిక. ఫుట్ బాల్
ఆటలో ప్రపంచంలో
నాటిలేని మేటి పార్ట్నర్
ఆడగాడవులాడట!”

బోర్న్ విటాతో పెరిగే ప్రాయం యిది యిక వాళ్ళు మిమ్మల్ని మెచ్చుకునే రోజుకంటే వస్తుందే!

పెరిగే వయస్సులోని పిల్లలు మరే మాతృక
అవోర పోషకమునా కాకుండా బోర్న్ విటాను
ఎందుకు కావాలంటారు? రెండు కారణాలే
తల్లిదండ్రులు వాళ్ళ పిల్లలకి యిక మరేదీ
కుదరదని ఎందుకు నమ్మకాడతారు?

శీవలం రూపం అనిపించే రుచి మాత్రమే కాదు.
మరి శీవలం బోర్న్ విటా పేరు చూపే కాదు.
ఉంది అందులో మరేదో. ఉంది యింకా మరెంతో.
అదే మరి బోర్న్ విటా, పెరిగేందుకు వోడ్చడే
అవోర సావీయం.

1 లీ. గ్రా. బోర్న్ విటా
కూడా దొరుకుతుంది.
దీని బోవం ఉంది నిరీకంగా
అనిపించుకు.

కౌన్సిలర్ బోర్న్ విటా

పిల్లలు సరిగ్గా పెరగడం,
అందుకే మరి బోర్న్ విటా యిమ్మడం.

చందమామ

సంస్థాపకుడు : 'చక్రపాణి'

సంచాలకుడు : నాగిరెడ్డి

రెండు సంవత్సరాలపాటు సీరియల్ గా సాగిన,
"విష్ణు కథ" ఈ సంచికలో పూర్తి అవుతున్నది.
ఇది పద్మాది పాపయ్య రచన.

జనవరి 1985 వ సంచికలో, మరొక పురాణ
కథ ప్రారంభమవుతుంది.

ఈ నెల బేతాళకథ "గజదొంగ"కు ఆధారం,
మాచిరాజు కామేశ్వరరావు రచన.

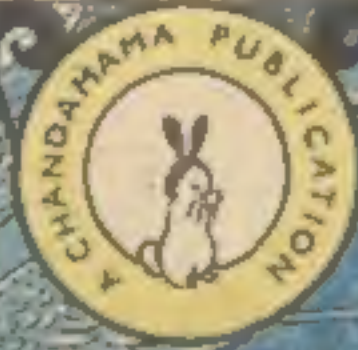
అమరవాణి

దీప్యం కపో వక్త్రువం, పాండిత్యం తవయస్య చ,
మూర్తిః స్వగృహోత్పన్నా, వస్తుత్యా నీతికోవిదైః.

[కాను చేసే తపస్సునూ, తన భార్య చక్కదనాన్ని, తన
పుత్రుని పాండిత్యాన్ని, తన పెరటిలోని ఓషధిని—నీతివేత్తలు
నలుగురి ముందూ ప్రశంసించుకొనరు.]

సంపుటి 75 డిసెంబర్ '84 సంచిక 6

విడి ప్రతి : 2-00 :: సంవత్సర చందా : 24-00

చందమామ కబుర్లు

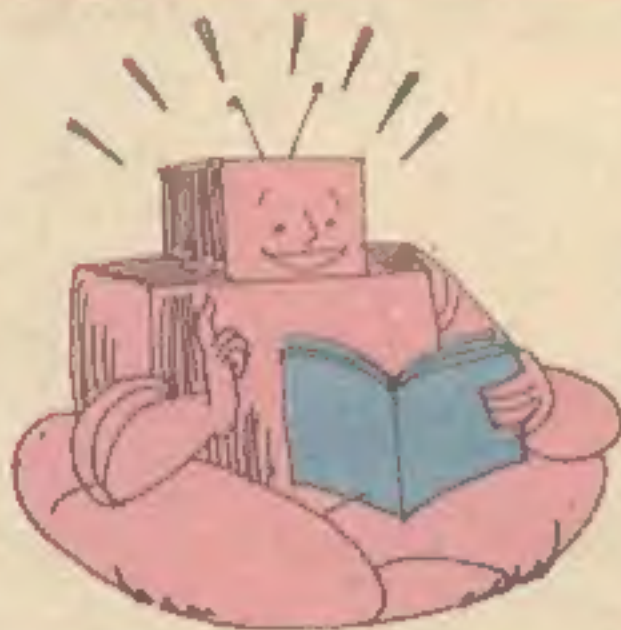

అరుదైన దృశ్యం

మధ్య యుగంనాటి యోధులు ఎటువంటి కవచాలు దరించే వారు : ఎలా నడిచేవారు : అన్న విషయాన్ని పదిమందికీ తెలియజేసే ఉత్సాహంతో—బ్రిటన్ కు చెందిన విక్టోరియా - 112 పొండ్లు బరు వైన యోధుడి కవచాలు దరించి ఎడింబరో నుంచి థమ్స్ రివర్ నుండి మూడు రోజులపాటు ప్రయాణం చేశాడు :

కనుగొన్న కవి సమాధి

వృద్ధిరాజు - రాణి సంయుక్త వీరోచిత గాథ అందరికీ తెలిసిందే. వృద్ధిరాజు అస్థానంలో చంద్ బర్దాయ్ అనే కవి వుండే వాడు. ఆయన వృద్ధిరాజుకు ఆప్తమిత్రుడు కూడా. ఆ కవిగారి వమాదిని ఇటీవల ఒక వరకోధకుల బృందం - ఉత్తరప్రదేశ్ లోని పతేష్వార్ హాస్టాలో కనుగొన్నది.

అనువాద యంత్రం!

జపాను రాషట్రం నుంచి ఇంగ్లీషుకు తర్జుమా చేసే ఒక అద్భుతమైన యంత్రం జపానులో రూపొందించబడింది. ఈ యంత్రం గంటకు మూడు వేల వచనాలను అనువాదం చేస్తుంది.

మీకు తెలుసా?

1. వనిసిక్ మహాసముద్రానికి ఆ పేరు పెట్టిన వారెవరో మీకు తెలుసా?
2. హిందూ మహా సముద్రంలో రోతైన ప్రదేశం ఏది?
3. తారతమ్యం - శ్రీలంకలో పరిపాడుతున్న తెలియజేసే జరినంది పేరేమిదో మీకు తెలుసా?
4. ప్రపంచంలోకెల్లా పొడవైన నది ఏది?
5. రోమ్ నగరం అనుకుని ప్రవహించే నది ఏది?

(వచనావళి 64 వ పేజీలో)

ఇంటి భద్రత

రోజువరంలో, శివయ్య అనే ఆసామీకి, ఊరి నడివీధిలో పెద్ద మండువాలోగిలి ఒకటి వున్నది. వయసులో వుండగా, బాగా శ్రమించి సంపాదించిన డబ్బుతో, స్వయంగా కట్టించుకున్నందువల్ల, అతడా ఇంటిని ఆరోప్రాణంగా చూసుకునేవాడు.

ఒక రోజు శివయ్య భార్య సుందరమ్మ అతడితో, "ఊళ్లోవాళ్ళు కొందరు జట్టుగా కాశీయాత్రకు ఏర్పాట్లుచేసుకుంటున్నారు. నాలుగు పుణ్యక్షత్రాలూ తిరిగి, నలుగురు దేవుళ్ళనూ కొలుచుకురావడానికి, యింత కన్న మంచి అవకాశం రాదు. మనం కూడా బయలుదేరుదామా?" అన్నది.

శివయ్య విసుగ్గా, "లంకంత ఇంటిని ఆలా వదిలేసి, యీ యాత్రలేమిటి? కాశీ వెళ్ళి తిరిగొచ్చేసరికి, కనీసం ఆరు నెలలైనా పడుతుంది. ఈలోగా, ఇంటి భద్రత ఎవరు చూసేట్టు!" అన్నాడు.

భర్త యిలా అనగానే సుందరమ్మ కోపంగా, "నీ ప్రాణానికి, ఈ ఇంటికి ఏదో లంకెవున్నట్టు కనబడుతున్నది. దూరంగా ఉద్యోగాలు చేసుకుంటూ, అక్కడే స్థిరపడిపోయిన, నీ కొడుకులకు ఈ ఇంటి అవసరం ఎలానూ లేదు. దీన్ని అమ్మిపారేసి, మనిద్దరినీ తమ దగ్గిరకు వచ్చి వుండమని, వాళ్ళు ఎన్నాళ్ళుగానో చెపుతున్నా, నీ తలకెక్కడం లేదు. ఇప్పుడా పని నువ్వు చేస్తే, మనకు ఇల్లు ఏమయిపోతుందో అన్నబెంగా వుండదు; యాత్రలకని డబ్బు కోసం ఎవరినీ దేవిరించ పని వుండదు. ఆ తరవాత మనం ఇద్దరమూ కొడుకుల దగ్గిరకే పోయి హాయిగా వుందాం," అన్నది.

"నేను బతికుండగా, యీ ఇంటిని అమ్మే ప్రసక్తేలేదు," అంటూ శివయ్య భార్యను గట్టిగా మందలించాడు.

అయినా సుందరమ్మ తూరుకోక మొండిగా, "ఎప్పుడు ఎక్కడికి తినుకు వెళ్ళమన్నా, ఇల్లో, ఇల్లో అంటూ వాయిదా వేస్తున్నావు. కాలా, చెయ్యా గట్టిగా వున్నప్పుడే, ఇలాంటి యాత్రలు పూర్తి చేసుకోవాలన్న సంగతి, నీ కర్తవ్యం కావడం లేదు. కావాలంటే, మనం తిరిగిచ్చేదాకా, ఇంటిని భద్రంగా చూడడానికి నా తమ్ముడు లేడా. నీ మేనల్లుడు కాదంటాడా?" అన్నది.

ఈసారి శివయ్య భార్యకేసి కళ్ళెర్ర చేస్తూ, "ఇల్లంటూ కదిలితే, కాళం వేసయినా పోతానుగాని, బంధువులను మాత్రం లోన అడుగు పెట్టనివ్వను," అని,

ఏదో ఆలోచన వచ్చినవాడిలా చప్పున లేచి, "నువ్వు కోరినప్రకారమే, యాత్ర లకు వెళ్ళడం జరుగుతుందిలే!" అంటూ విధిలోకి నడిచాడు.

భర్త యిలా అనగానే సుందరమ్మకు కలిగిన ఆనందం అంతా యింతా కాదు.

శివయ్య తిన్నగా పావుకారు వరదయ్య ఇంటికి వెళ్ళి, తను కాళియాత్రకు వెళు తున్నట్టు చెప్పి, ఇంటిని కాకట్టు పెట్టుకుని రెండువేలు యివ్వ మన్నాడు.

వరదయ్య లోపల సంకోషపడి పోతూ, పైకి మాత్రం ముఖం చిట్టించి, "ఇలా కాకట్టూ వాకట్టూ ఎందుకు? వడ్డి దండగ. ఇల్లు అమ్మేస్తే పోలా, నువ్వు సరే అంటే, పెద్ద మనుషులు నలుగురికీ కబురు చేసి, ఇంటికి న్యాయమైన ధరకట్టిస్తాను," అన్నాడు.

శివయ్య చిరాకుగా, "నాక్కావలసింది, ఇంటి మీద అప్పు, విలుకాదంటే మరోచోటుకు పోతాను," అన్నాడు.

"సరే, నీ యిష్టం! కాని, ఒక సంగతి మాత్రం గుర్తుంచుకో, కాళియాత్రలాంటి పెద్ద ప్రయత్నం తల పెట్టినప్పుడు, అతై సరుగా వెయ్యా, రెండువేలూ సరిపోవు. రూపాయి వడ్డి మాత్రమే పుచ్చుకుంటాను. అంత పెద్ద ఇంటి మీద బదు వేలిమ్మన్నా యిస్తాను," అన్నాడు వరదయ్య.

శివయ్య అలాగే కానిమ్మని, అతని దగ్గర డబ్బు తీసుకుని పత్రం మీద చేవాలు చేశాడు.

అక్కడి నుంచి శివయ్య తన మేనల్లుడు రంగారాయుడి ఇంటికి వెళ్ళి. మేనల్లుణ్ణి, "ఏరా, రాయుడూ! ఆ మధ్య, నీ చేలో కలిసే పక్కభూమి అమ్మకానికున్నదనీ, అది కొనేందుకు పావుకారు వరదయ్య దగ్గర అప్పు చేయబోతున్నాననీ చెప్పావు. పని సానుకూలమయిందా?" అని అడిగాడు.

రంగారాయుడు దిగులుగా ముఖం పెట్టి, "అ పనినారి వరదయ్య ఒక పట్టాన డబ్బు యిస్తాడా! రెండు రూపాయల వడ్డీ కావాలంటున్నాడు. ఏం చెయ్యాలో అని ఆలోచిస్తున్నాను." అన్నాడు.

"అలాగా! అయితే, ఈ ఐదువేలూ తీసుకో! నేనూ, మీ అత్తయ్యా కాశీయాత్ర వెళ్తున్నాం. నే తిరిగి రాగానే, ఒక రూపాయి వడ్డీతో, యీ ఐదు వేలూ నాకు తిరిగి యివ్వాలి." అని శివయ్య, మేనల్లుడికి డబ్బిచ్చాడు.

అతడు ఇంటికి వస్తూనే, భార్యకు కాశీయాత్రకు అన్నీ సిద్ధం చేసుకోమని చెప్పాడు. ఆమె భర్త ముఖం కేసి అనుమానంగా చూస్తూ, "యాత్రకు అవసరం అయిన డబ్బు ఎక్కడి నుంచి తెచ్చావు?

ఇంటిని ఎవరికి అప్పు చెబుతున్నావు?" అని అడిగింది.

"ప్రతి విషయం నీకు చెప్పాలా? నేనేం చేసినా, బాగా ఆలోచించే చేస్తా లే," అంటూ శివయ్య విసుక్కున్నాడు.

ఆ తరువాత వారం రోజులకు ఆ దంపతు లిద్దరూ, మిగతా యాత్రీకులతో కలిసి కాశీకి ప్రయాణమయ్యారు.

ఆరో నెల జరుగుతూండగా శివయ్యా, సుందరమ్మా యాత్ర నుంచి తిరిగి వచ్చారు. సుందరమ్మ భర్తకు ఇల్లంతా తిరిగి చూపిస్తూ, "ఆరు నెలల నుంచి, యిది మనుషులు మసలని ఇల్లంటే ఎవరైనా నమ్ముతారా? ఇల్లంతా అద్దం

లాగావున్నది, ఎక్కడా రప్టంత దుమ్ము
గాని, బూజుగాని లేదు. నీళ్ళు పోసేవాళ్ళు
లేక దొడ్లోని చెట్లూ, పాదులూ ఎండి
పోయి వుంటాయనుకున్నాను. కాని అవి
మునుపటికన్న ఎక్కువగా నవనవలాడి
పోతున్నాయి," అన్నది ఆశ్చర్యంగా.

శివయ్య చిరునవ్వు నవ్వి, "ఇదంతా,
■ పావుకారు వరదయ్యచలవ!" అన్నాడు.

సుందరమ్మ నివ్వెరపోయి, "ఇంటిని
ఇంత భద్రంగా కాపాడవలసిన అవసరం,
పావుకారు కెందుక్కలిగింది?" అన్నది.

"అందుకు పెద్ద కారణమే వున్నది.
మనం ముసలి వాళ్ళమై పోయాం కనక,
ఏదో ఒకనాడు కొడుకుల దగ్గరకు వెళ్ళి
పోతామనీ, అప్పుడు కొంచెం ఎక్కువ
ధరైనా పెట్టి, ఈ ఇంటిని తాను కొను
క్కోగలనన్న ఆశ, పావుకారుకున్నది.
అందుకే, నేను రెండువేలు అడిగితే,
కాదని ఇల్లు తాకట్టు పెట్టించుకుని, ఐదు
వేలిచ్చాడు. బహుశా మనం కాశీనుంచి
తిరిగి రామనో లేక వచ్చినా, అంత పెద్ద

బాకీ తీర్చలేమనో అతడు అలోచించి
వుండాలి. ఇదంతా పసికట్టే, నేను పర
దయ్యకన్న ఇంటిని భద్రంగా చూడగల
వాడు మరొకడు లేడన్న నిర్ణయానికి
వచ్చి, తాళం చెవులు అతడి కిచ్చాను,"
అన్నాడు శివయ్య తృప్తిగా.

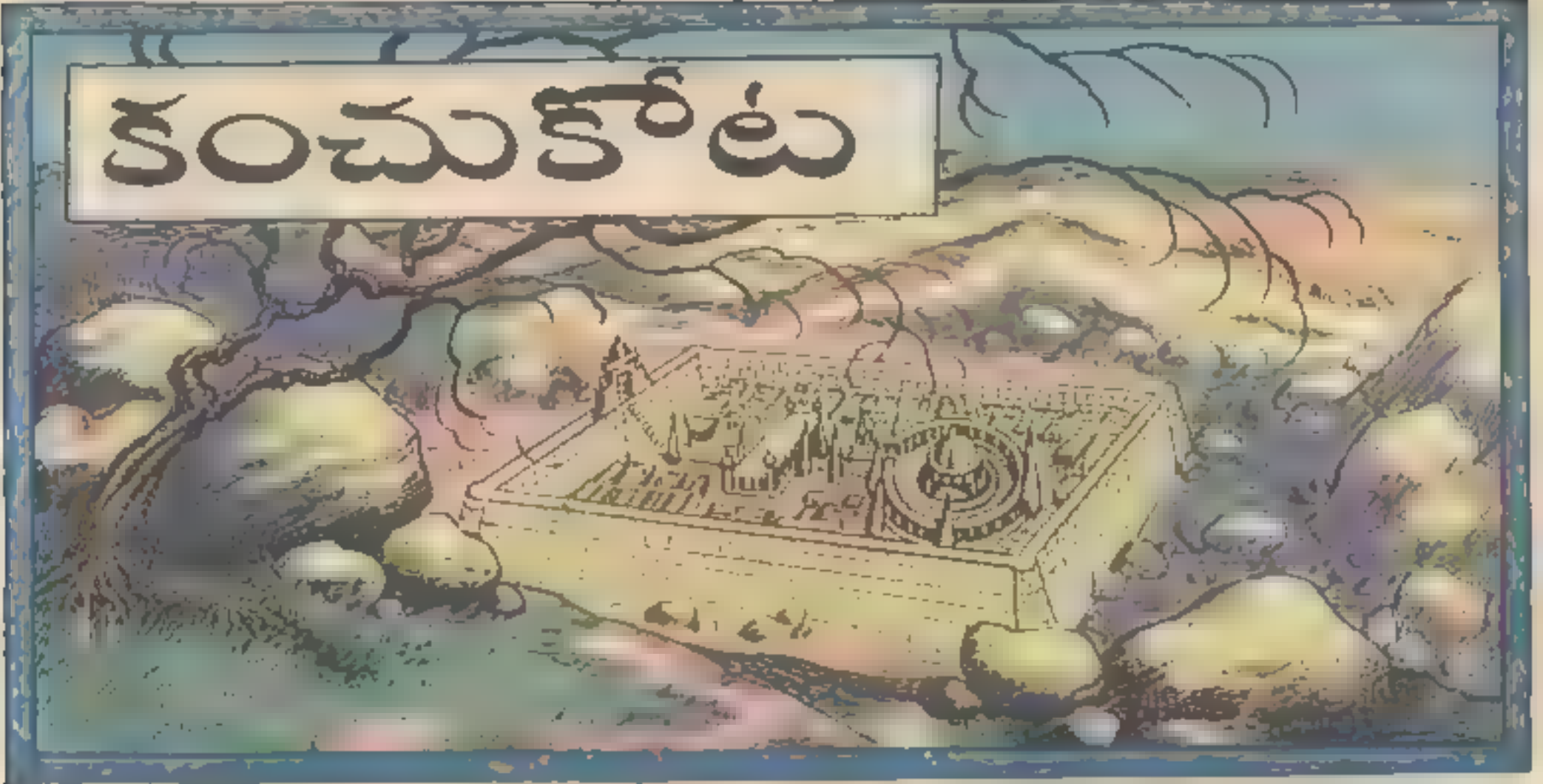
"వరదయ్య కుటిలబుద్ధి మాటసరే!
మరి, అంత పెద్ద బాకీ నువ్విప్పుడు తీర్చ
గలవా?" అన్నది సుందరమ్మ.

"అతణ్ణించి తెచ్చిన డబ్బులో యాత్ర
ఖర్చులకు మనం దమ్మిడి వాడుకోలేదు.
మన కష్టార్జితంలోంచి దాచుకున్న సొమ్మే,
ఈ యాత్రకు కొంత ఖర్చు పెట్టాం. ఆ
ఐదువేలూ డబ్బు అవసరంలో వున్న.
నా మేనల్లుడి కిచ్చాను. రేపు వెళ్ళి,
వాణ్ణించి ఆ డబ్బు తీసుకుని పావుకారు
కిచ్చి, ఇంటి తాకట్టు విడిపిస్తాను,"
అన్నాడు శివయ్య గర్వంగా.

కేవలం ఇంటి భద్రతకోసం, ఇంత
పెద్ద నాటకం ఆడిన భర్త తెలివి తేటలు
చూసి సుందరమ్మ అబ్బురపడింది.

కంచుకోట

2

[మాహిష్మతినగర రాజైన యశోవర్మనుడు, తన కుమారు లిద్దరిలో చిన్నవాడైన గుణవర్మను డికి పట్టాభిషేకం చేయాలని నిశ్చయించాడు. కాని యిందుకు వీరపుర సామంతుడైన సూర్యవర్మ వ్యతిరేకించాడు. సర్పకేతు డనే సామంతుడు, గుణవర్మనుడితో కుట్రపన్ని, అతణ్ణి హత్య చేసేందుకు అడవిలో పొంచివుండి హఠాత్తుగా మీద పడ్డాడు. తరవాత—]

సూర్యవర్మ తను శత్రువ్యూహంలో చిక్కు కున్నానని గ్రహించాడు. ఆ శత్రువు ఎవడో కూడా అతడికి అర్థమైంది. "నరకండి! చంపండి! సూర్యవర్మ ప్రాణాలతో బైట పడితే, మీ ప్రాణాలు దక్కవు!" అన్న మాటలు అతడికి వినిపించినై. ఆ కంత స్వరం సర్పకేతుడి దని అతడు వెంటనే పోల్చుకున్నాడు. సూర్యవర్మ చేతికత్తి గాలిలో రిప్పు రిప్పుమని భయంకరంగా

ధ్వనించింది. ఎదురుగా వున్న శత్రు సైనికుడి తలతోపాటు, పక్కగా ఎదు ర్కొన వచ్చిన శత్రువు కుడి చేయి కూడా ఒకే దెబ్బకు గాలిలోకి ఎగిరి దూరంగా పడినై. కాని, అదే సమయంలో మరి నలుగురు శత్రు సైనికులు ఒక్కొక్క ముడిగా అతణ్ణి చుట్టుముట్టారు. సర్ప కేతుడు భీకరంగా అరుస్తూ తన సైనికులను హెచ్చరిస్తున్నాడు.

తనకు మృత్యువు తప్పదని సూర్యవర్మ అనుకున్నాడు. హఠాత్తుగా అతడికి తన కుమారుడు చంద్రవర్మ గుర్తుకు వచ్చాడు. తన మరణం తరవాత సర్పకేతుడు తన సంస్థానాన్ని ఆశ్రమించుకునేందుకు ప్రయత్నించి తిరుకాడు. ముందుగా తన కుమారుణ్ణి తగు జాగ్రత్తలో వుండ వలసిందిగా హెచ్చరించగలిగితే ఎంత బావుండును !

“ సుబాహూ ! సు బా హూ ! ” అని పెద్దగా కేకవేస్తూ, సూర్యవర్మ శత్రు ఆశ్వీకుల్లో ఒకణ్ణి కత్తితో నిలుపునా నరికి, మరొకడి గుర్రాన్ని గుండెల్లో పొడిచి అది అదనుగా తనగుర్రాన్ని వెనక్కుతిప్పాడు.

అంతలో దూరం నుంచి, “ అయ్యా, ప్రభూ ! వస్తున్నాను. ” అన్న జవాబు వినబడింది.

“ నువ్వు వెంటనే వీరపురానికి వెళ్ళి, చంద్రవర్మతో.... ” సూర్యవర్మ మాట ముగించక ముందే, ఒక శత్రుసైనికుడు అతణ్ణి వెనకనుంచి కత్తితో పొడిచాడు.

ఆ కత్తిపోటుకు, సూర్యవర్మ, “ అబ్బా ! ” అంటూ గుర్రం మీది నుంచి కిందికి పడిపోయాడు. అదే సమయంలో అతడి శరీరం మీద మరి కొన్ని కత్తిదెబ్బలు బలంగా తగిలినై.

“ అదుగో, ఒకడు పారిపోతున్నాడు ! వాణ్ణి తరిమి చంపండి. ఈ వార్త ముందుగా వీరపురంలో తెలియకూడదు ! ” అంటూ సర్పకేతుడు గావుకేక పెట్టాడు. అ వెంటనే నలుగురైదుగురు ఆశ్వీకులు, పారిపోతున్న సుబాహూడి వెంటబడ్డారు.

సుబాహూడు సూర్యవర్మ సేవకుల్లో చాలా నమ్మకస్థుడు. అతడు బాల్యం నుంచి సూర్యవర్మను సేవిస్తున్నవాడు. అతడు మంచి తెలివితేటలు గలవాడే కాక, చాలా ధైర్యసాహసాలు కూడా గలవాడు.

తన ప్రభువును రక్షించటం సాధ్యం కాదని గ్రహించగానే, సుబాహూడు అక్షడి నుంచి పారిపోయి, జరిగిన ఘోరం సంగతి ముందుగా చంద్రవర్మతో చెప్పా

లనుకున్నాడు. అంతలో సూర్యవర్మ హెచ్చరిక వినిపించింది. సుబాహుడు తన గుర్రాన్ని శత్రుఆశ్వికుల మధ్య నుంచి పక్కకు దూకించి, కొండదారి వెంట నడిపాడు.

గుర్రం అతి వేగంగా పరిగెత్తుతున్నది. సుబాహుడు వీరపురం చేరాలంటే. ఆ కొండపై సున్న చుట్టూదారి వెంట పోవాలి. ఆ మార్గం చాలా ఇరుకైనది. రెండు గుర్రాలు ఎదురుబోదురుగా తవ్వకునేందుకు మాత్రమే జాగా ఉంటుంది.

గుర్రాన్ని కొండమీదికి ఎక్కిస్తూ, సుబాహుడు వెనుదిరిగి చూశాడు. అతడిని వెంటడిస్తున్న ఆశ్వికులు కూడా తమ గుర్రాలను ఒకదాని వెనక ఒకదానిని కొండ ఎక్కిస్తున్నారు.

శత్రు సైనికులకూ, సుబాహుడికి మధ్య వున్న దూరం దాదాపు బాణం వేటుకు అంది అందనట్లుగా వుంటుంది.

తనకూ, శత్రువులకూ మధ్య వున్న దూరాన్ని మరికొంత ఎక్కువ చేసుకోగలిగితే తప్ప, లేకపోతే శత్రువుల బాణాలకు తను ఆహుతి కావలసి వస్తుందని సుబాహుడు గ్రహించాడు.

అతడిలా ఊహిస్తున్నంతలో రివ్వ మంటూ ఒక బాణం వచ్చి, అతడికి పది పన్నెండు గజాల వెనకగా తక్కు

మంటూ ఒక కొండరాయికి బలంగా తగిలి, రెండుగా విరిగి కింద పడిపోయింది.

సుబాహుడు తన గుర్రాన్ని గట్టిగా అదరించాడు. అది మరింత వేగంగా పోసాగింది. వెనక రివ్వమనే బాణాల చప్పుడూ, కేకలూ వినిపించసాగినై. కొంచెంసేపు తరవాత అతడు వెనుదిరిగి చూశాడు. శత్రుసైనికులకూ అతడికి మధ్య వున్న దూరం మరికొంత ఎక్కువయింది. కాని, వాళ్ళు వదిలేలా లేరు. అతణ్ణి అనుసరించి గుర్రాలను నడుపుతూనే వున్నారు.

మెలికలుగా కొండను చుట్టివున్న, అసన్నని మార్గం వెంట సుబాహుడు తన

గుర్రాన్ని జాగ్రత్తగా నడుపుతున్నాడు. అతడికి కుడివైపున ఉవ్వెత్తుగా లేచిన కొండగోడా, ఎడమవైపున అగాధంలాంటి పల్లమూ వున్నవి. గుర్రం కాలు విమాత్రం పట్టు తప్పినా, తను అగాధంలోపడి తునాతునకలవటం తప్పదు. అంతేకాక, క్రమంగా చీకటి కమ్ముకోవటంతో మార్గం కూడా అంత స్పష్టంగా కనిపించటం లేదు. కాని, తనను శత్రువులు వెంబడి స్తున్నారన్న సూచనగా, గుర్రాల సకిలింపులూ, వాటి గిట్టలకు తగిలి దిగువ అగాధంలోకి జారుతున్న రాళ్ళధ్వని వినిపించుతూనే వున్నవి.

కొంతసేపటికి బాగా చీకటిపడి చంద్రుడు ఉదయించాడు. కొండమార్గం

మరింత మెలికలు తిరుగుతున్నది. అలాంటి సమయంలో సుబాహుడికి హఠాత్తుగా శత్రుఅశ్వికులు అగాధానికి అవతల వున్న దారి మీద కనిపించారు. అంతకు ముందు అతడు ఆ మార్గానే వచ్చాడు. మధ్య అగాధం ఒకటి వారిని వేరుచేస్తున్నా, అడ్డదారిన చూస్తే, వాళ్ళు అతడికి చాలా సమీపంలో వున్నారు. "ఇప్పుడు వాళ్ళు బాణాలు ప్రయోగించేందుకు మంచి అవకాశం!" అనుకుంటూ సుబాహుడు గుర్రం మీది నుంచి దిగబోయేంతలో రివ్వుమంటూ ఒక బాణం వచ్చి గుర్రం దొక్కలో బలంగా తాకింది.

గుర్రం ముందు రెండు కాళ్ళనూ గాలిలోకి ఎత్తి, పెద్దగా ఘోషించి గుడ్డి

దానిలా కుడివైపునవున్న కొండ అంచును తలతో ఓసారి ఢిక్కొట్టి, దభిమంటూ పక్కకు పడిపోయింది. దానితోపాటు సుబాహుడు కూడా కిందికి పడిపోయాడు. మరుక్షణం గుర్రం పెద్దగా సకిలించి అగాధం వైపుకు దొర్లింది. రికాబులో కాలు చిక్కుకున్న సుబాహుడు కూడా దానితోపాటు అగాధంకేసి ఈడ్వబడ్డాడు. అయిదారు పొర్లిగింతల తరవాత కొంచెం ఏటవాలుగా వున్న ఆ ప్రదేశంలో సుబాహుడి చేతికి ఒక బలమైన చెట్టుకొమ్మ దొరికింది.

అతడు దానిని బలంగా రెండు చేతుల తోనూ పట్టుకున్నాడు. అతడి కాలినుంచి రికాబు జారిపోయింది.

గుర్రం పెద్ద ధ్వనితో రాళ్ళమీదుగా మరికొంత దూరం దొర్లుకుంటూ పోయి, పెద్ద శబ్దంతో 'దిగువనున్న అగాధంలో' పడిపోయింది.

అగాధానికి అవతల గల కొండమార్గం మీదినుంచి ఒక్కమ్మడిగా కేకలూ, చప్పట్లూ వినిపించినై. శత్రువులు తనను హతమార్చామని భ్రమపడుతున్నారని సుబాహుడు గ్రహించాడు. గుర్రంతోపాటు తనూ అగాధంలో పడి చిన్నాభిన్నమై పోయాడని వాళ్ళు భావిస్తున్నారు.

సుబాహుడు చెట్లకొమ్మల్లో వున్న చోటునే కదలా మెదలక వుండిపోయాడు. ఆ ప్రదేశం కొంత చీకటిగా వున్నా, తెల్లని చంద్రకాంతిలో తను కదిలితే శత్రువులు

గుర్తించవచ్చు. అప్పుడు మరొక బాణం తన ప్రాణాలను బలిగొంటుంది.

సుబాహుడు కొమ్మల సందుగా శత్రు సైనికుల కేసి పరీక్షగా చూశాడు. వాళ్ళు గుర్రాలు దిగి అగాధం అంచుకు వచ్చి మోకాళ్ళమీద వంగి చూసి, తరవాత తమతమ గుర్రాల దగ్గరకు వెళ్ళి కొంచెం సేపు కూడబలుక్కున్నారు. వాళ్ళు ఒక వేళ తనను గుర్తించారేమో అని భయ పడుతూన్న సుబాహుడికి, అంతలోనే వాళ్ళ నవ్వులు వినిపించినై. తరవాత వాళ్ళు గుర్రాలను వచ్చిన మార్గంకేసి తిప్పి, వాటిని అధిరోహించి బయలు దేరారు.

సుబాహుడు నిశ్చింతగా పూవీరి వీల్చు కున్నాడు. రికాబులో చిక్కి మెలిదేనిగిన కాలు నొప్పి పెడుతున్నా. అతడికి అ నమయంలో అదేమంత జాధ అనిపించ లేదు. తను శత్రువుల చేతబడకుండా తప్పించుకున్నాడు. సూర్యోదయం లోవల వీరపురం చేరి చంద్రవర్మకు, జరిగిన ఘోరం పంగతి చెప్పి, పర్వకేతుడి మీద పగ తీర్చుకునే ఉపాయం గురించి ఆలో చించవచ్చు.

శత్రుసైనికులు కొండమార్గం మలుపు తిరగగానే, సుబాహుడు కొమ్మల చాటు నుంచి బయటికి వచ్చాడు. అతడి దుస్తులు చీలికలూ వాలికలూ అయి వున్నవి. శరీరం చాలాచోట్ల దోక్కుపోయి రక్తం కారుతున్నది. అతడు, అక్కడ వున్న చెట్ల ఆకులు రెండు గుప్పెళ్ళ నిండా కోసి, వాటిని బాగా నలిపి ఆ వచ్చిన ఆకురసాన్ని తన గాయాలకు పూసు కున్నాడు. అదే సమయంలో అతడికి కొంత చాపులగా కొండచిరుత అరుపు వినిపించింది.

ఆ అరుపు వింటూనే సుబాహుడు నిశ్చేష్టుడయ్యాడు. ఈ కొండకోనల్లో చిరుతపులులూ, తోడేళ్ళేగాక, పెద్ద పెద్ద కొండచిలువలు కూడా వుంటవని అతడికి జ్ఞాపకం వచ్చింది. అలాంటి వాటి నోట

పడకుండా తను బతికి బయటపడాలంటే రక్షణకు ఏదో ఒక ఆయుధం అవసరం. కాని, తన కత్తి దావా గుర్రంమీద నుంచి దొరిగినప్పుడు ఎక్కడో పడిపోయినై.

సుబాహుడు అటు యిటూ కలయ చూసి, అందుబాటులో కనిపించిన ఒక దృఢమైన చెట్టుకొమ్మను విరిచి చేత బట్టుకున్నాడు. తరవాత అక్కడ వున్న రాళ్ళనూ, కొమ్మలనూ ఊతగా చేసుకుని కొంచెం, కొంచెంగా పాకుతూ, మార్గం మీదికి వచ్చాడు.

ఇప్పుడు తను ఏ మార్గాన పోతే వీర పురం ధగ్గిరో సుబాహుడికి తెలుసు. అతడు గుడ్డి వెలుగులో అతిజాగ్రత్తగా నడుస్తూ, బాగా నడిరేయి అయేసరికి కొండకు అద్దరిన వున్న ఒకానొక గ్రామప్రాంతానికి చేరాడు.

గ్రామం యింకా అల్లంక దూరం వుందనగా సుబాహుడికి కాగడాల కాంతి, వాటి చుట్టూచేరి మాట్లాడుకుంటున్న మనుషులూ కనిపించారు. ఇంత రాత్రి వేళ గ్రామవాసులకు వూరి వెలపల ఏం పని? బహుశా, యీ కాగడాలు బంది పోటు దొంగలవేమో అన్న అనుమానం కలిగింది సుబాహుడికి. అంతలోనే గుర్రపు డెక్కల శబ్దం వినబడింది. రస్తా వెంట అతివేగంగా పరుగులు తీస్తున్న

రౌతులు కొందరు, కాగడాలు పట్టుకుని వున్న వాళ్ళను సమీపించి, "ఇంకా యిక్కడే జాగుచేస్తున్నారా? ఊ—కద లండి, నడవండి!" అని హెచ్చరిక లిస్తూ ముందుకు వెళ్ళిపోయారు.

ఈ సంఘటన సుబాహుడికి ఆశ్చర్యాన్నే కాక, అనుమానం కూడా కలిగించింది. ఆ కాగడావాళ్ళు బందిపోట్లు కారు. గుర్రపు రౌతులు ధరించిన దుస్తుల తీరుచూస్తే, వాళ్ళు సైనికులుగా కనిపిస్తున్నారు. అయితే వాళ్ళు వీరపుర సైనికులా? లేక సర్పకేతుడి సైనికులా? కాగడాలచుట్టూ చేరిన జనం కదిలి వెళ్ళవలసిన ప్రాంతం ఏదై వుంటుంది?

ఇలాంటి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాబట్టాలంటే, తను ఆ కాగడాలున్న చోటుకు వెళ్ళటం ఒక్కటే మార్గమని సుబాహుడు నిశ్చయించుకున్నాడు. ఒక వేళ వాళ్ళు వీరపురం పొరులే అయితే, వాళ్ళనుంచి తను ఒక గుర్రాన్ని ఎరువు తీసుకుని త్వరత్వరగా వీరపురం చేరవచ్చు. అలా కాకవాళ్ళు శత్రువులైతే....సుబాహుడు తన దుస్తులకేసి పరీక్షగా చూసు కున్నాడు. ఈ చింకి దుస్తుల్లో తను ఫలానా అని ఎవరూ గుర్తించలేరన్న ధైర్యం అతడికి కలిగింది. అతడు ముందుకు నడిచి కాగడాలవాళ్ళను సమీపించాడు.

సుబాహుడు దాపులకు వచ్చేలోపలే, కాగడాల చుట్టూ చేసినవాళ్ళలో ఒకడు, పెద్దగా గొంతెత్తి, "అదుగో, ఎవడో బిచ్చ గాడు వస్తున్నట్టున్నది. ఒరే తిరిపెం! నువు యిక అడుక్కుతిన నవసరం లేదు. తెల్లవారేలోపల మేము వీరపురాన్ని కొల్ల గొట్ట బోతున్నాం. మా వెంట వస్తేవా, నీక్కూడా అటూ యిటూ పథాలుగు

తరాలకు సరిపడా సొమ్ము దొరుకుతుంది! ఏమంటావ్? వస్తావా?" అన్నాడు.

సుబాహుడు నిర్విణ్ణుడై అంతలోనే తేరుకుని, "అవును, దొరా! నేనూ మీ వెంట వీరపురం వస్తాను. నాకు సొమ్మేమీ అవసరం లేదు. బొక్కటానికి యింత బువ్వ దొరికితే చాలు!" అన్నాడు.

అవతలివాడు ఏదో అనబోయేంతలో కొందరు రౌతులు వేగంగా అటు వస్తూ, "సర్పకేతరాజుకూ జై!" అంటూ అరిచి, "మీలో ఎవరైనా వీరపురం వాళ్ళున్నారేమో ఇప్పుడే చూసుకోండి. తరవాత ఏడిచి లాభం లేదు!" అన్నారు.

జనంలో ఒకడు, సుబాహుణ్ణి వాళ్ళకు చూపుతూ, "ఇక్కడ వున్నవాళ్ళమంతా ఒకరి నొకరు ఎరిగున్న వాళ్ళమే! ఏడేవడో కొత్తవాడు. బిచ్చగాడిలా వున్నాడు. యిప్పుడే యిక్కడికి వచ్చాడు," అన్నాడు.

రౌతులు "హేయ్!" అంటూ సుబాహుడి కేసి తమ గుర్రాలను వేగంగా దూకించారు. —(ఇంకావుంది)

గజదొంగ

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టుపద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టుపైనుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, "రాజా, మనిషి తన బతుకుతెరువుకూ, ఉన్నతికీ నిరంతరం శ్రమిస్తాడు. ఇంత అర్థరాత్రి వేళ నువ్వు పడుతున్న శ్రమ, అలాంటిదే అనుకోవడం నిజంకాదన్న అనుమానం కలుగుతున్నది. దేశపాలకులైన కొందరు రాజులు వక్రబుద్ధులు. తమకే క్షణాన ఏది తోస్తే, అదే ఉత్తమ పద్ధతి అనుకుంటారు. కాని, అది ప్రజలను యిక్కట్ల పాలు చెయ్యవచ్చు. నువ్వు, అలాంటి వాళ్ళలో ఒకడివై వుండాలి. ఇందుకు ఉదాహరణగా ఉగ్రశీలు డనే గజదొంగ కథ చెబుతాను. శ్రమ తెలియకుండా విను," అంటూ యిలా చెప్ప సాగాడు :

బేతాళ కథలు

మణి కర్ణిక దేశానికి సత్యేంద్రుడు రాజు. ఆ దేశంలోగల అరణ్యాలలోని కొండల్లో ఉగ్రశీలు డనే గజదొంగ వుండే వాడు. వాడు తన అనుచరులతో, అక్కడి గుహల్లో రహస్యజీవితం గడుపుతూండే వాడు. వాళ్ళు దారిదోపిడిలతో పాటు, దూరంగావున్న గ్రామాలకు దండుగా పోయి, అక్కడి యిళ్ళను కొల్లగొట్టి, తిరిగి తమ రహస్య స్థావరాలు చేరేవారు. వాళ్ళందరూ దొంగతనాలకు పోయి నప్పుడు ముసుగులు ధరించేవారు. అందు వల్ల, ఉగ్రశీలుడు దొంగల నాయకుడని తప్ప, అతడి రూపాన్ని ఎవరూ చూసి వుండలేదు.

ఉగ్రశీలుడి భార్యకు, తన భర్త చేసే దారి దోపిడిలూ, దొంగతనాలంటే చెప్ప రానంత విహ్వభావం. ఆమె ఎన్నోసార్లు అతడికి, దొంగగా యీ రహస్యజీవితం నుంచి బయటపడి, అందరిలా స్వేచ్ఛగా బతుకుదాం అని చెప్పి చూసింది. కాని, ఉగ్రశీలుడు ఆ మాటలకు నవ్వి, ఇక యీ జీవితంలో దొంగగా కాక, మరొకలా బతకడం సాధ్యంకాదు, అంటూండేవాడు.

ఉగ్రశీలుడికి పెళ్ళయిన పాతిక సంవత్సరాల తరవాత, ఒక కొడుకు పుట్టాడు. ఇది జరిగాక, అతడి మనసులో వినాడూలేని మార్దవం, వాత్సల్యం చోటు చేసుకున్నవి. అతడికి కొడుకంటే పంచ ప్రాణాలు. ఒక్కొక్కసారి అతడు అనుచరులతో దూరగ్రామాలకుదోపిడి నిమిత్తం వెళ్ళినప్పుడు, తిరిగి రావడానికి నాలుగైదు రోజులు పట్టేది. ఈ కాలంలో ఉగ్రశీలుడు అన్యమనస్కంగా వుండే వాడు. అతడిలో పూర్వపు అవేశం, క్రౌర్యం కనబడేవి కాదు. దోచుకున్న వాళ్ళ ఇళ్ళల్లో చిన్న పిల్లలుంటే, వాళ్ళను ఎత్తుకుని ముద్దాడేవాడు. ఈ ధోరణి అతడి అనుచరులకు నచ్చేదికాదు.

“ఇలా ముద్దులూ, మురిపాలలో పడితే, మనం ఏదో ఒకనాడు రాజభటులకు తెలిగ్గా దొరికిపోతాం. నీకేనా కొడుకు

న్నది, మాకు మాత్రం లేరా? దొంగ
లకు యిలాంటి నైజం ప్రమాదకరం,"
అనే వాళ్ళు అనుచరులు.

ఉగ్రశీలుడు మాత్రం ప్రయత్నించితన
అలవాటును మానుకోలేక పోయాడు.
ఒకసారి వాళ్ళు ఎన్నడూ దోచని ఒక
దూరప్రాంత గ్రామానికి బయలుదేరారు.
అక్కడికి గుర్రాల మీద ప్రయాణం
నాలుగు రోజులు పడుతుంది. వాళ్ళు
రాత్రివేళ ప్రయాణం చేస్తూ, పగలు
గుమరు చెట్ల చాటున విశ్రాంతి తీసు
కునేవాళ్ళు.

ఒకనాటి మిట్టమధ్యాహ్నంవేళ మర్రి
చెట్టు నీడలో పడుకుని వున్న ఉగ్రశీలుడికి
ఒక కల వచ్చింది. ఆ కలలో అతణ్ణి

రాజభటులు వెంటపడి తరుముతున్నారు.
అతడెక్కిన గుర్రం, ఒక చెట్టుమోడు
కాలికితగలడంతో పక్కకు పడిపోయింది.
ఉగ్రశీలుడు గుర్రంతోపాటు కింద పడి
లేచి, కాలిసత్తువ కొద్దీ పరిగెత్తసాగాడు.
కాని, అతణ్ణి గుర్రం మీద తరుముకు
వస్తున్న భటుడు గురిచూసి బల్లెం విసి
రాడు. బల్లెం ఉగ్రశీలుడి వెన్నులో
బలంగా దిగింది. అతడు బాధతో బోర్లా
పడబోతున్న క్షణంలోనే, అతడి భార్య,
మూడు నెలలకొడుకూ ఒక కొండశిఖరం
మీది నుంచి, కింది లోయలోకి పడి
పోవడం అతడికి కనిపించింది.

ఉగ్రశీలుడు ఒక వెర్రికేక పెట్టి లేచి
కూర్చున్నాడు. అతడు నిలువెల్లా కంపించి

పోసాగాడు. కానిప్పుడు కన్న కల భవిష్యత్తులో, నిజం కాబోతున్నదన్న భయం అతణ్ణి పట్టుకున్నది. దొంగ అన్నవాడు, ఏనాటికైనా పట్టుబడి తీరుతాడు. అప్పుడు తన భార్య, కొడుకు గతి ఏం కాను?

ఉగ్రశీలుడు యిలా ఆలోచించి, దూరంగా పడుకుని నిద్రపోతున్న తన పదిమంది అనుచరులను నిద్ర లేపి, "మనం యిక్కడి నుంచే తిరిగి వెళ్ళిపోదాం," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు మిగతా దొంగలు నిర్ఘాంతపోయి, "ఇదేమిటి? మనం ఏనాడూ దోపిడిలకు బయలుదేరి, పని

కాకుండా వెనక్కు తిరిగింది లేదు!" అన్నారు.

"నేను మీ నాయకుణ్ణి! ఇది, నా ఆజ్ఞ!" అన్నాడు ఉగ్రశీలుడు కళ్ళెర్ర చేసి, కత్తిపడి మీద చేయివేస్తూ.

దొంగలందరూ అయిష్టంగానే అతడి వెంట, చీకటిపడేలోపల తమ స్థావరాలు చేరుకున్నారు. ఇది చూసి వాళ్ళ భార్య బిడ్డలు చాలా ఆశ్చర్యపోయారు.

ఉగ్రశీలుడు అందర్నీ ఒకచోట సమావేశపరిచి, "మనుషులమై వుండి, ఇంత కాలంగా మనం క్రూరమృగాల్లా బతుకుతున్నాం. ఇది, మన పిల్లలకు వారసత్వం కారాదు. మనం తెల్లవారుతూనే బయలుదేరి, రాజధానీనగరం చేరి, అక్కడి రాజభటులకు లొంగిపోదాం. మనకు శిక్ష పడినా, మన కుటుంబాలు గౌరవంగా, స్వేచ్ఛగా జీవించే అవకాశం వుంటుంది," అన్నాడు.

ఇందుకు మిగతా దొంగలు వ్యతిరేకం చారు. తాము ఇంతవరకూ చేసిన నేరాలకు రాజు తమను కఠినంగా శిక్షిస్తాడనీ, అందువల్ల అరణ్యం వదిలి : రామనీ, వాళ్ళు ఉగ్రశీలుడితో చెప్పారు.

"అది మీ యిష్టం. నేను మాత్రం రాజభటులకు లొంగిపోదలిచాను. మీరు తొందరపడకుండా తెల్లవారేలోపల మరొక

సారి తీరా అలోచించుకుని, ఒక నిర్ణయానికి రండి," అని సలహా యిచ్చాడు ఉగ్రశీలుడు.

ఉగ్రశీలుడి భార్యకు, భర్తలో వచ్చిన మార్పు చెప్పలేనంత అనందం కలిగించింది.

తన అనుచరులు, తన మాటకాదని ఎదురుతిరగడం, ఉగ్రశీలుడికి చాలా కోపం తెప్పించింది. ఆ రాత్రి అతడికి సరిగా నిద్రపట్టలేదు. రాత్రి మూడవ జాములో అతడు చల్లగాలికోసం బయటికి వచ్చి, ఒక చెట్టుకింద నిలబడ్డాడు. కొంచెం దూరంలో చీకటిమరుగున అతడి అనుచరు లిద్దరు మాట్లాడుకోవడం, ఉగ్రశీలుడి చెవిని పడింది.

"కొడుకు పుట్టాక, ఉగ్రశీలుడు పూర్తిగా మారిపోయాడు. అతడు వెళ్ళి లొంగిపోయాక, రాజభటులు అతణ్ణి నానా హింసలు పెట్టయినా, మన ఆచూకీ తెలుసుకుంటారు. అందువల్ల, అతడు నిద్రలో వుండగానే, మొత్తం కుటుంబాన్ని హతం చేయాలి," అన్నాడొక అనుచరుడు.

"ఇందుకు నేను సిద్ధమే. మిగతా వాళ్ళక్కూడా సంగతి చెప్పి, వాళ్ళ సాయం కోరదాం," అన్నాడు మరొకడు మెల్లగా.

ఈ సంభాషణ విన్న ఉగ్రశీలుడు తనకూ, తన కుటుంబానికి రానున్న ప్రమాదం గ్రహించాడు. అతడు అప్పటి కప్పుడే భార్యనూ, కొడుకునూ నిద్రలేపి, గుర్రం మీద రాజధానికి ప్రయాణ మయ్యాడు.

రెండు రోజుల తరవాత, నూర్యాస్త్ర మయవేళ అతడు రాజధాని నగరాన్ని సమీపించాడు. అతడు గుర్రాన్ని అక్కడే వదిలి కాలినడకన భార్యనూ, కొడుకునూ వెంటపెట్టుకుని నగరం ప్రవేశించాడు. సంవత్సరాల తరబడి అరణ్యంలో వున్న ఉగ్రశీలుడి భార్యకు అంత జనం మధ్య నడవడం చాలా శ్రమ అనివించింది.

వాళ్ళు ఆ రాత్రి ఒక సత్రంలో బస చేశారు. ఒక రాత్రివేళ ఉగ్రశీలుడు, భార్యతో, "నేను తెల్లవారుతూనే రాజ భటులకు లొంగిపోతాను," అన్నాడు.

అతడి భార్య ఆ మాటలకు బెంబేలు పడిపోతూ, "మమ్మల్ని యిక్కడి జన సముద్రంలో వదిలి, నువ్వు చెరసాలకు పోతే, మాకు దిక్కెవరు? కావాలంటే, మా యిద్దరికీ యింత విషం యిచ్చి, తరవాత వెళ్ళు," అన్నది.

ఇప్పుడు ఉగ్రశీలుడికి తాను ఊహించని ఒక కొత్త సమస్య ఎదురయింది. తాను వెంట తెచ్చిన డబ్బుతో, నగరంలో ఏదైనా వ్యాపారం చేస్తూ బతకవచ్చు.

కాని, తాను గజదొంగ ఉగ్రశీలుడన్న విషయం ఎన్నాళ్ళు దాగుతుంది? ఏదో ఒకనాడు అది బయటపడితే, తాను రాజు వల్ల మరింత కఠినశిక్షకు గురవుతాడు. అలాకాక, తాను సరాసరి రాజు దగ్గిరకు పోయి, సంగతి చెప్పి లొంగిపోతే తక్కువ శిక్షతో బయటపడవచ్చు!

ఉగ్రశీలుడు యిలా అలోచించి, ఒక రాత్రివేళ భార్య, కొడుకూ గాఢనిద్రలో వుండగా, అక్కణ్ణించి బయలుదేరాడు. ఆరితేరిన గజదొంగ అయిన అతడికి రాజు ప్రాసాదపు కాపలావాళ్ళ కనుగప్పి, రాజుగారుండే గదిని ప్రవేశించడం ఏమంత కష్టం కాలేదు. కాని, అతడు ఆయన నిద్రిస్తున్న శయ్యను సమీపిస్తూండగా, కాలికి రకరకాల ఫలాలున్న పళ్ళెం తగిలి, అది కిందపడడంతో శబ్దమైంది.

ఆ శబ్దం విన్న కాపలాభటులు, "దొంగ! దొంగ!" అంటూ అక్కడికి పరుగున వచ్చి, ఉగ్రశీలుణ్ణి పడిసి పట్టుకున్నారు.

ఇంతలో నిద్రాభంగం అవడంతో రాజు సత్యేంద్రుడు శయ్య మీద లేచి కూర్చున్నాడు. ఉగ్రశీలుడు తాను దొంగతనానికి రాలేదంటూ అరవ సాగాడు.

"వాడి దగ్గిర ఏం ఆయుధాలున్నవో, ముందు వెతకండి," అన్నాడు రాజు.

కాపలావాళ్ళు, ఉగ్రశీలుడి దుస్తులు వెతికి చూశారు. వాళ్ళకు ఏ ఆయుధం కనిపించలేదు.

“వాణ్ణి యిక్కడే వదిలి, మీరు వెళ్ళండి!” అని రాజు కాపలావాళ్ళను అజ్ఞాపించాడు.

కాపలావాళ్ళు వెళ్ళిపోయాక రాజు, ఉగ్రశీలుణ్ణి, “నువ్వు దొంగతనానికి కాక పోతే, మరెందుకు యిక్కడికి వచ్చావు?” అని అడిగాడు.

ఉగ్రశీలుడు తల వంచి రాజుకు నమస్కరించి, “మహారాజా, చేసిన నేరాలకు తమ నుంచి శిక్ష పొందేందుకు యిక్కడికి వచ్చాను. రాజభటులకు లొంగితే, నన్ను బహిరంగ విచారణ చేస్తారు. అప్పుడు నా భార్య, కొడుకూ చాలా అవమానాల పాలు కావలసి వస్తుంది,” అంటూ తన కథ యావత్తూ ఆయనకు చెప్పాడు.

రాజు అంతా శ్రద్ధగా విని తృప్తిగా తలాడించి, పక్క గదిలోకి పోయి, ఒక చిన్న మూటతో తిరిగి వచ్చి, “ఉగ్రశీలా, ఇందులో వంద బంగారుకాసులున్నవి. వచ్చే సంవత్సరం సరిగ్గా యిదే రోజున, నువ్వు నాకు రెండువందల బంగారు కాసులు తెచ్చియివ్వాలి. అడబ్బు కష్టపడి సంపాదించినదయి వుండాలి;

గుర్తుంచుకో!” అంటూ ఆ మూటను ఉగ్రశీలుడికిచ్చాడు.

తరవాత ఆయన చప్పట్లుచరిచి కాపలా వాళ్ళను పిలిచి, “ఇతణ్ణి మర్యాదగా తీసుకుపోయి, రాజమార్గం మీద వదిలి రండి,” అని చెప్పాడు.

కాపలావాళ్ళు అలాగే చేశారు.

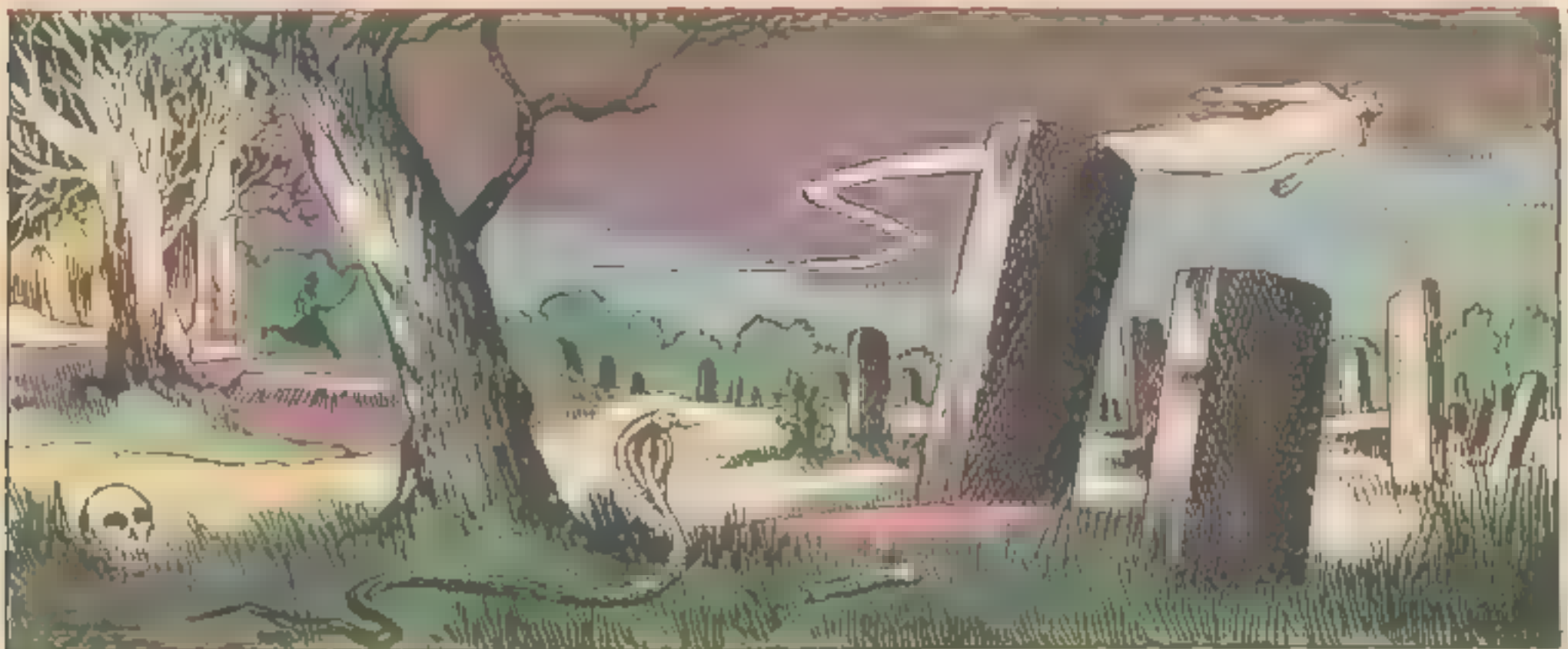
బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, “రాజా, గజదొంగ ఆయన ఉగ్రశీలుడు దొరికి నప్పుడు, రాజు సత్యేంద్రుడు వాణ్ణి శిక్షించకపోగా, అలా వంద బంగారుకాసు లిచ్చి పంపడం వక్రబుద్ధి అనిపించుకోదా? ఉగ్రశీలుడు యికముందు దారిదోపిడిలకూ, దొంగతనాలకూ పాల్పడడన్న

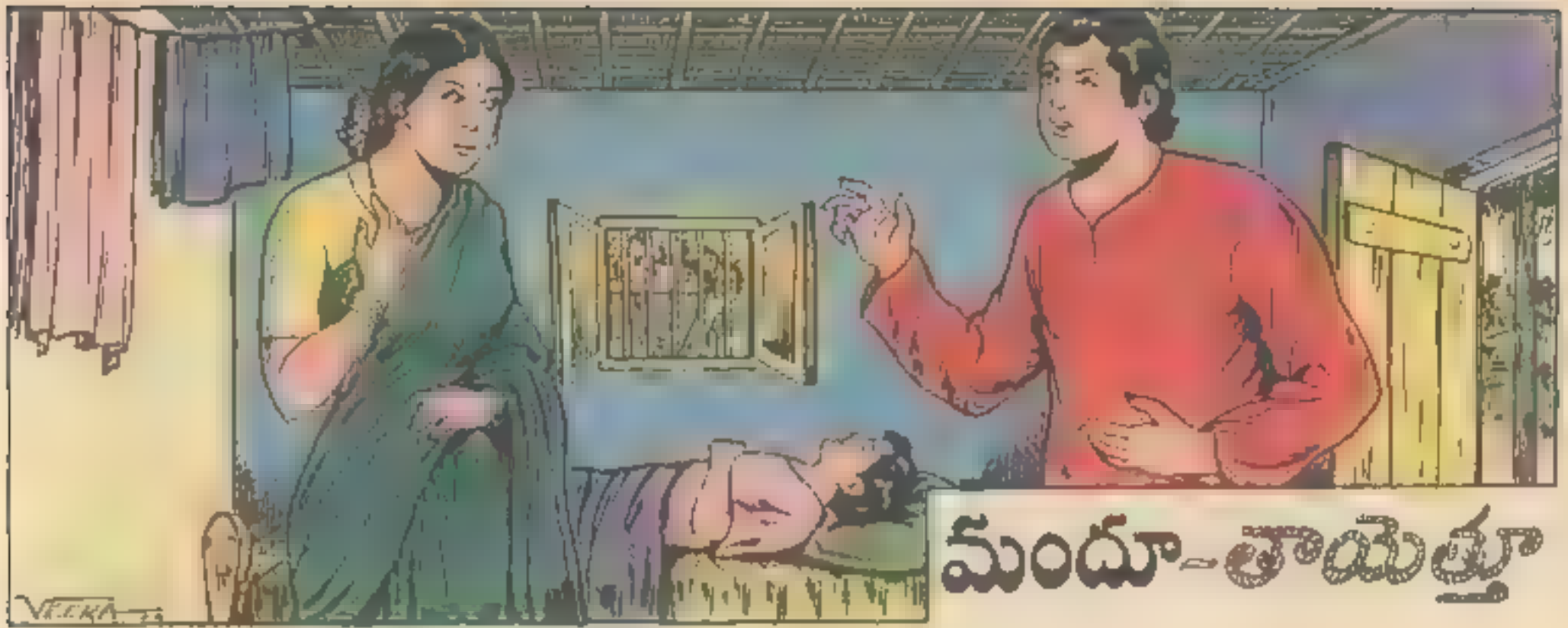
సమ్మకం ఏమిటి? రాజు గనక సత్యేంద్రుడికి అనేకమంది భటులూ, కాపలావాళ్ళూ వుంటారు. అతడికి ఎలాంటి దొంగల భయమూ లేకపోవచ్చు. కాని, సామాన్య పౌరుల మాటేమిటి? మరొక సంగతి: ఉగ్రశిలుడిలో సరివర్తన వచ్చినదనుకున్నా, వాడు అరణ్యంలో విడిచి వచ్చిన దొంగలముఠా చెక్కు చెదరక అలాగే వున్నది కదా? ఇదంతా చూసినప్పుడు, రాజు అనాలోచితంగా, ఆ క్షణాన తేచిన దేదో చేశాడనిపించడం లేదా? ఈ సందేహానికి సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పక పోయావే, నీ తల పగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "రాజు సత్యేంద్రుడు, ఉగ్రశిలుణ్ణి అలా శిక్షించక వదలడంలో, చాలా విజ్ఞత చూపాడు. అసలు శిక్ష ఉద్దేశం, నేరస్థుడు తన తప్పు తెలుసుకునేలా చేయడం; అతడిలో పరివర్తన తీసుకురావడం. అంతే కాని అతణ్ణి శారీరకంగా హింసించడం కాదు.

కాదన్న తన అనుచరులను ధిక్కరించి, తను చేసిన నేరాలకు శిక్ష పొందాలని నగరానికి రావడమే, ఇకముందు ఉగ్ర శిలుడు దొంగతనాలజోలికి పోడనేందుకు తిరుగులేని సాక్ష్యం. వాడు తన కథ అంతా రాజుకు చెప్పాడు. ఆ విధంగా రాజుకు గజదొంగ అనుచరులెక్కడ వున్నదీ తెలిసింది. వాళ్ళు, తమ నాయకుణ్ణి శిక్షించక వదిలిన రాజు దయాగుణం గురించి ఏదో ఒకనాడు వినకపోరు. అప్పుడు, వాళ్ళూ ఉగ్రశిలుడి లాగే రాజు దగ్గరకొచ్చి క్షమాభిక్ష కోరవచ్చు. అలా జరగకపోతే, రాజు సైనికులను పంపి వాళ్ళను పట్టి బంధించగలడు. ఈ అన్ని కారణాలవల్లా రాజు వక్రబుద్ధి, ఏ క్షణాన విడి తేస్తే, అది చేసేవాడు కాకపోగా, ఎంతో ఆలోచనా, తర్కదృష్టి, వివేకం కలవాడని తెలుస్తున్నది," అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగ గానే, బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. —(కల్పితం)

మందూ-తాయెత్తు

వల్లభాపురం అనే గ్రామంలో సుధీరుడు, విశాల అనే భార్య భర్తలుండేవాళ్ళు. ఒకసారి వాళ్ళ అయిదేళ్ళ కొడుక్కు జబ్బు చేసింది. ఆ గ్రామంలో మంచి వైద్యుడు లేడు. అందువల్ల పక్క ఊళ్ళ బాగా పేరు ప్రఖ్యాతులున్న వైద్యుడి దగ్గరకు వెళ్ళాడు. సుధీరుడు. వైద్యుడు అతడికి వారం రోజులకు సరిపడా మందు యిచ్చాడు.

వారం గడిచాక కూడా కొడుక్కు జబ్బు తిరుగుముఖం పట్టకపోవడంతో, విశాలకు అందోళన కలిగింది. ఆమెకు వైద్యుడిచ్చిన మందు మీద గురి కుదరలేదు. ఆ గ్రామంలోనే ఉన్న దేవీఉపాసకుడు పాపన్న యిచ్చే తాయెత్తు అంటే, ఆమెకు నమ్మకం. ప్రతి శుక్రవారం దేవీపూజ తరవాత, పాపన్న యిచ్చే తాయెత్తుల కోసం, దూరప్రాంతాల నుంచి కూడా

జనం వస్తూంటారు. విశాల, భర్తతో పాపన్న దగ్గరకు వెళ్ళి తాయెత్తు తెమ్మన్నది.

“అది ఆమాయకులు చేసే పని. ఆ తాయెత్తులకోసం వచ్చే వాళ్ళతో, నేను లోగడ చాలాసార్లు మాట్లాడి ఉన్నాను. వాళ్ళది కేవలం మూఢత్వం. మందు కుదర్చలేని జబ్బు, తాయెత్తు కుదురు న్తుందా? మళ్ళీ వైద్యుడి దగ్గరకు వెళ్ళి సంగతి చెప్పి, ఆయనిచ్చే మందు తెస్తాను. నువ్వేమీ ఆదుర్దా పడకు,” అన్నాడు సుధీరుడు.

ఈసారి సుధీరుడు వెళ్ళేసరికి వైద్యుడు ఇంట్లో లేడు. ఆయన భార్య చాలా కాలంగా అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్నది. పాపన్న నడిగి తాయెత్తు తెచ్చేందుకు వైద్యుడు సుధీరుడి గ్రామమే వెళ్ళినట్టు, ఇంట్లో వాళ్ళు చెప్పారు.

ఇది విని సుధీరుడికి చాలా అశ్చర్యం కలిగింది. అతను తిరగి గ్రామం వచ్చే సరికి పాపన్న ఇంటి ముందు చాలా మంది జనం వున్నారు. వాళ్ళల్లో వైద్యుడు కనిపించగానే సుధీరుడు, ఆయనకు తన కొడుకు పరిస్థితి చెప్పాడు.

వైద్యుడు తన చేతి సంచీలోంచి ఏదో మందు తీసి సుధీరుడికి యిచ్చి, దాన్ని మరొక వారం రోజులు వాడి, తరవాత కుర్రవాడికి ఎలావున్నదీ వచ్చి చెప్ప మన్నాడు.

సుధీరుడు, మందు తీసుకుని, వైద్యుడితో, "వైద్య శాస్త్రంలో ఉద్ధండులని పెంచుకున్న మీరే, యిలా తాయెత్తుకోసం రావడం, నేను నమ్మలేకుండా వున్నాను." అన్నాడు.

ఆ మాటలకు వైద్యుడు నవ్వి, "తాయెత్తు మహిమను నేను నమ్మినా, నమ్మకపోయినా—ఇంత కాలంగా నే నిచ్చిన మందులు పని చేయకపోవడంతో, నా భార్యకు యీ తాయెత్తు పట్ల అసక్తి

కలిగింది, ఆమెకు వైద్యశాస్త్రం తెలియక పోయినా, మందులు పనిచేసే తీరు కొంత తెలుసు. ఏ మందు తయారు చేసేందుకు ఏవి మూలికలూ, వస్తువులూ వాడుతానో, ఆమె ఎరుగు. అన్నిటికన్న ముఖ్యం, రోగికి వైద్యుడిచ్చే మందుపట్ల నమ్మకం వుండాలి. అది నా భార్యలో లోపించిందని గ్రహించాను." అన్నాడు.

సుధీరుడు వైద్యుడిచ్చిన మందు తీసు కుని ఇల్లు చేరాడు.

అతను మందు కోసం పక్క గ్రామం వెళ్ళినప్పుడు, అతడి భార్య విశాల పాపన్న దగ్గిరకు పోయి తాయెత్తు తెచ్చింది. దాన్ని రహస్యంగా కొడుకు మొలతాడులో కనిపించకుండా కట్టింది.

వారం రోజుల తర్వాత సుధీరుడి కొడుకు కోలుకున్నాడు. వైద్యుడు రెండో సారి యిచ్చిన మందు పని చేసిందని సుధీరుడు అనుకున్నాడు; పాపన్న ఇచ్చిన తాయెత్తువల్లనే జబ్బు నయమయిందని, విశాల అనుకున్నది.

దానహనుడు

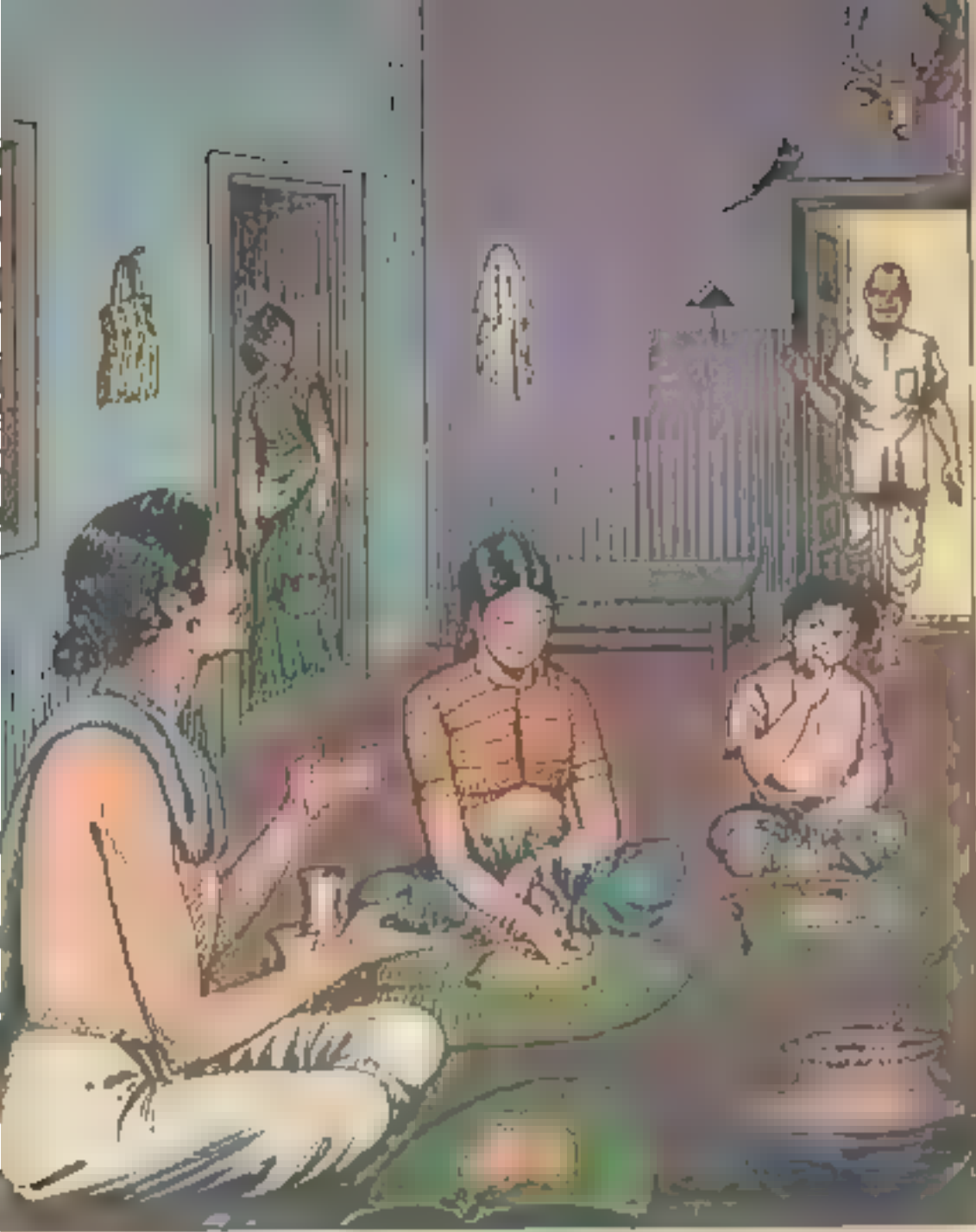
బ్రహ్మదత్తుడు కాశీరాజ్యాన్ని పరిపాలించే కాలంలో బోధిసత్వుడు ఆయన వద్ద కోశాధికారిగా జన్మించాడు. ఆయన ఎనభై కొట్లకు అధిపతి అయి ఉండి కూడా, ప్రపంచంమీద వైరాగ్యం కలిగి, తన ధనాన్ని రాజుగారిని స్వీకరించమని కోరాడు.

“నాకు ధనలోపం ఏమీలేదు. అందుచేత నీ ధనాన్ని మరొక విధంగా వినియోగించుకో!” అని రాజు జవాబిచ్చాడు. అప్పుడు కోశాధికారి రాజుగారి అనుమతితో కాశీనగరంలో ఆరు అన్నసత్రాలు ఏర్పాటు చేశాడు. ఈ సత్రాలలో భారీగా దానధర్మాలు జరుగుతూ వచ్చాయి. ప్రతిరోజూ ఒక్కొక్క లక్ష చొప్పున ఖర్చు అవుతూండేది.

ఈ అన్నసత్రాలు ఏర్పాటు చేసిన ఫలితంగా కోశాధికారి చనిపోయిన అనంతరం

తరం స్వర్గంలో ఇంద్రపదవి సంపాదించాడు. ఆయన కుమారుడు తండ్రి అడుగుజాడలలోనే నడిచి చనిపోయి చంద్రుడుగా పుట్టాడు. చంద్రుడి కొడుకు సూర్యుడుగా పుట్టాడు. సూర్యుడి కొడుకు మాతలిగానూ, మాతలి కొడుకు పంచశిఖాగ్నిగానూ పుట్టి దేవత్వం సంపాదించుకున్నారు.

కాని పంచశిఖుడి కుమారుడి వద్దకు వచ్చేసరికి వంశచారం నిర్మూలమైపోయింది. ఎందుచేతనంటే పంచశిఖుడి కొడుకు ఎనభై కొట్లకు అధిపతి అయినప్పటికీ వరమలోబి. అతన్ని ప్రజలు మచ్చరికోశియుడని పిలిచేవారు. తన తండ్రి పోగానే అతను అన్నసత్రాలన్నీ మూయించి, భవనాలను తగలబెట్టి నేలమట్టం చేయించాడు. తన పూర్వీకులు కేవలం మూడులై డబ్బంతా దానధర్మా

లలో నష్ట పరిచారని ఆయన అనుకున్నాడు.

అన్నసత్రాలు మూయగానే నగరంలోని బీద విక్కి జనం మచ్చరికోశియుడి ఇంటిముందు మూగి, "బాబూ, ధర్మం మానకండి! సత్రాలు మూయకండి!" అని ఆక్రోశించారు. మచ్చరికోశియుడు మనుషులను పెట్టి ఈ పేదవాళ్ళందరినీ తన ఇంటి ముందునుంచి గెంటించాడు.

మచ్చరికోశియుడు కోటిశ్వరుడు, తన తాత తండ్రులలాగే రాజుగారివద్ద కోశాధికారిగా పని చేస్తున్నాడు. కాని ఆయన తన డబ్బుతో ఎన్నడూ సుఖం అనుభవించి ఎరగడు. తాను కడుపునిండా తిని

ఎరగడు సరేకదా, తన భార్య బిడ్డలను కూడా తిన నిచ్చేవాడుకాదు. ఆయన గొడ్డుకారం మెతుకులు తిని పులిమజ్జిగ తాగేవాడు. నారబట్టలు కట్టుకునేవాడు, ఇరుసులు అరిగిపోయిన పాతబండికి బక్కచిక్కిన ఎద్దులు కట్టి, ఆ బండిమీద ఎక్కడికైనా వెళుతుండేవాడు.

ఒకనాడు ఈ విసినిగొట్టు రాజసభకు పోతూ, ఉపకోశాధిపతిని కూడా వెంట బెట్టుకు పోదామని వారి ఇంటికి వెళ్ళాడు. సరిగా ఆ సమయానికి ఉపకోశాధిపతి, ఆయన భార్య, పిల్లలూ విస్తళ్ళముందు కూచుని చక్కెరపొంగలి తింటున్నారు. కోశాధికారిని చూడగానే ఉపకోశాధిపతి లేచి, ఆయనను కూడా చక్కెరపొంగలి తినటానికి రమ్మని అహ్వానించాడు.

"ఇప్పుడు నేను వీడి ఆతిథ్యం స్వీకరించి ఈ చక్కెరపొంగలి తింటు, రేపు నేను వీడి ఇంటిల్లిపాదినీ పిలిచి విందు చేయవలసి ఉంటుంది!" అని భయపడి మచ్చరికోశియుడు, "నాకు అకలి లేదు. నేనింతకుముందే కడుపు నిండా తిని వచ్చాను, మీరు కానివ్వండి!" అన్నాడు.

కాని ఆ క్షణంనుంచే మచ్చరికోశి యుడికి చక్కెరపొంగలి తినాలని తీవ్ర మైన కోరిక పట్టుకున్నది. కాని ఇంట్లో

వండిస్తే తనతోబాటు ఇంకా చాలామంది తింటారు. అందుచేత ఆయన తన కోరికను ఎవరిదగ్గిరా బయటపెట్టక, లోలోపల కుమిలిపోతూ, మనోవ్యాధితో మంచం పట్టాడు.

ఆయన భార్య వచ్చి, "మీకు వంట్లో జబ్బుగా ఉందా?" అని అడిగింది. "నీకేమైనా జబ్బేమో, నేను బాగానే ఉన్నాను!" అన్నాడాయన. కాని భార్య వదలిపెట్టక అసలు సంగతి తెలుసు కున్నది. అంతా విని ఆమె, "మనమేం దరిద్రులమా? చక్కెరపొంగలి కోసం మనోవ్యాధి పడాలా? కాశీనగరంలో ఉన్న జనాభాకంతకీ చక్కెరపొంగలి వండిస్తాను!" అన్నది.

"మీ పుట్టింటివాళ్ళు చాలా భాగ్య వంతులని నాకు తెలుసులే. అక్కడి నుంచి తవ్వి తెచ్చి ఊరంతకీ చక్కెర పొంగలి సంతర్పణ చెయ్యి!" అన్నాడు పసినిగొట్టు. కనీసం ఏధిలోవాళ్ళందరినీ పిలుద్దామన్నది భార్య. వాళ్ళందరితోటే నీకేమిటన్నాడు భర్త. అయితే కనీసం మనింటిల్లిపాదికీ చక్కెరపొంగలి వండు తానన్నది భార్య. భర్త ఏమాత్రం వీల్లే దన్నాడు.

"సరే అయితే మీకూ, నాకూ వండు తాను," అన్నది భార్య.

"మధ్య నువ్వు దేనికి?" అన్నాడు భర్త కోపంగా.

"అయితే మీ ఒక్కరికోసమే వండు తాను. సరా?" అన్నది భార్య.

"అసలు ఇంట్లో వండటానికి వీల్లేదు. ఇంత బియ్యమూ, పాలు, నెయ్యి, తేనెనా చేతికియ్యి. వంటపాత్రలు కూడా ఇయ్యి. నేను అడివిలోకి వెళ్ళి చక్కెర పొంగలి వండుకుని తింటాను!" అన్నాడు భర్త.

భార్య ఆయనకు కావలసిన వస్తువు లన్నీ ఇచ్చింది. వాటిని ఒక బానిసవాడి చేత మోయించుకుని మచ్చరికోశియుడు ముసుగు కప్పకుని, నదీ తీరం వెంబడి ఉండే అరణ్యానికి వెళ్ళాడు. నదీతీరాన

ఒకపొద పక్కన పొయ్యి ఏర్పాటు చేసి తన నౌకరుచేత వంటకట్టెలు, నీరూ తెప్పించి, వాణ్ణి వెళ్ళి రహదారిమీద నిలబడమన్నాడు. "ఎవరన్నా దారివెంట వస్తుంటే నాకు తెలియజెయ్యి. నీతో నాకు పని ఉంటే కేకవేస్తాను. నేను పిలిస్తే గాని రాకు!" అని వాడితో చెప్పాడు.

ఈలోపల ఇంద్రుడు తన ఆరవ తరం వాడైన మచ్చరికోశియుణ్ణి గురించి తెలుసుకున్నాడు. "పంచశిఖుడు దాకా అందరూ దానధర్మాలు చేసి దేవత్వం పొందితే, పంచశిఖుడి కొడుకు పిసినిగొట్టయి, వంశాచారాన్ని మంటకలిపి, చక్కెరపొంగలి తాను ఒక్కడే తినగలందులకై అడవిలోకి

వచ్చి వంట చేసుకుంటున్నాడు. నేను వీడికి జ్ఞానోదయం కలిగించకపోతే వీడు నరకానికి పోతాడు!" అనుకుని ఇంద్రుడు చంద్రుణ్ణి, సూర్యుణ్ణి, మాతలిని, పంచశిఖుణ్ణి పిలిపించి వారితో తాను చేయదలచిన పనిని గురించి చెప్పాడు.

తరువాత ఇంద్రుడు బ్రాహ్మణ వేషం ధరించి మచ్చరికోశియుడు వంట చేసుకునే చోటికి వెళ్ళి, "ఇదిగో, కాశీకి దారి ఎటు?" అని అడిగాడు.

"కాశీకి దారే తెలియదూ? ఇటుకేసి వస్తున్నావేమిటి? పో అవతలికి!" అని మచ్చరికోశియుడు కేకలు పెట్టాడు.

"ఎందుకలా అరుస్తున్నావు? చక్కెర పొంగలి చేస్తున్నావే? బ్రాహ్మణ సంతర్పణ చేస్తున్నావు కాబోలు. వాళ్ళతో బాటు నేను కూడా పంక్తిని కూచుంటాను!" అన్నాడు ఇంద్రుడు నవ్వుతూ.

"సంతర్పణా లేదు, గింతర్పణా లేదు! పద, పద!" అని మచ్చరికోశియుడు అతణ్ణి అదిలించాడు.

"ఎందుకు నాయనా, అంత కోపగించుకుంటావు. అభ్యాగతినీ, నీతోబాటు ఆ వండినదేదో ఇంత పెడితే పుణ్యమే గాని పాపం రాదే!" అన్నాడు ఇంద్రుడు.

"నేను నీకు ఒక్క మెతుకు కూడా పెట్టను. ఇది నాకే చాలదు. నేనే

ముప్పైతి తెచ్చుకున్నాను. అందులో మళ్ళీ నీకు ముష్టా? అదేం కుదరదు!" అన్నాడు మచ్చరికోశియుడు.

"కొంచెంలో కొంచెమే దానం చెయ్యి. ఎక్కువ ఉంటే ఎక్కువ దానం చెయ్యి. ఒంటిగా ఎన్నడూ తినరాదు. దానంవల్ల ఉత్తమ లోకాలు కలుగుతాయి!" అని ఇంద్రుడు బోధ చేశాడు. చిట్టచివరకు మచ్చరికోశియుడు, "సరే, అలా కూచో. నీకూడా కొంచెంగా చక్కెరపొంగలి పెడతాను!" అన్నాడు.

ఇంతలో చంద్రుడు కూడా బ్రాహ్మణ వేషం ధరించి వచ్చి చక్కెరపొంగలి యాచించాడు. అతన్ని కూచోమనక మచ్చరికోశియుడికి తప్పలేదు. తరవాత సూర్యుడూ, మాతలి, పంచశిఖుడు కూడా బ్రాహ్మణ వేషాలలో వచ్చి పక్కనే తిష్టవేశారు.

త్వరలోనే చక్కెరపొంగలి తయారయింది. "వడ్డిస్తాను, అకులు తెచ్చుకోండి!" అన్నాడు మచ్చరికోశియుడు. బ్రాహ్మణులు చేతులు చాచేసరికి వారి చేతుల్లోకి పెద్ద పెద్ద బండి చక్రాలంత తామరాకులు వచ్చాయి.

"ఇంతంత పెద్ద అకుల్లో నేను వడ్డించను. మందార పత్రాలలాటివి తెచ్చుకోండి!" అన్నాడు మచ్చరికోశియుడు.

వాళ్లు మందారపత్రాలు తెచ్చుకున్నా, అవి పెద్ద ఆరటి అకుల ప్రమాణంలో ఉన్నాయి. మచ్చరికోశియుడు చక్కెరపొంగలి వడ్డించాడు. వారందరికీ పెట్టినా పాత్రలో ఇంకా చాలా చక్కెరపొంగలి మిగిలిపోయింది.

ఇంతలో పంచశిఖుడు కుక్క రూపం ధరించి ఆ పాత్రలో మూతి పెట్టబోయాడు. సమయానికి మచ్చరికోశియుడు పాత్రకు తన చేతులు అడ్డం పెట్టాడు. కాని ఆయన చేతులకు కుక్క ఎంగిలి తగిలింది.

"నేను చెయ్యి కడుక్కోవటానికి కానీ నీళ్ళు తెచ్చి పెట్టండి!" అని ఆయన బ్రాహ్మణులను కోరాడు. వారు

నిర్మోహమాటంగా. "మేము తీసుకు రాము!" అని చెప్పారు.

"నా చక్కెరపొంగలి తెంటూ అమాత్ర మైనా విశ్వాసం లేదా?" అని మచ్చరి కోశియుడు వారిని అడిగాడు. వారు ససేమిరా తీసుకురామన్నారు. "అయితే నా పాత్రను కాస్త చూస్తూ వుండండి. నేనే వెళ్ళి నీళ్ళు తెచ్చుకుంటాను!" అంటూ మచ్చరికోశియుడు నదివద్దకు దిగి వెళ్ళసాగాడు. వెంటనే కుక్క చక్కెరపొంగలి వున్న పాత్రలో మూతి పెట్టేసింది.

మచ్చరికోశియుడికి కొపం పచ్చి, ఒక కర్ర తీసుకుని కుక్క వెంట పడ్డాడు. అయితే ఆ కుక్క అంతలోనే గుర్రం ఆకారం ధరించి మచ్చరికోశియుణ్ణి తరమ సాగింది. అది క్షణక్షణానికి రంగులు మారుతూ, తా నేపు చిన్నదవుతూ, కాస్సేపు పెద్దదవుతూ కనపడింది. మచ్చరికోశియుడు ప్రాణభీతితో గిజగిజలాడాడు. అతడు బ్రాహ్మణులను,

"బాబూ, నన్ను ఈ గుర్రం బారినుండి రక్షించండి!" అని కోరాడు.

వెంటనే ఆ అయిదుగురూ తమ నిజ స్వరూపాలతో గాలిలోకి లేచి నిలబడ్డారు.

"మీరు మనుషులు కారు, దేవతలు! మీ పేర్లేమిటో, ఎందుకు దయచేశారో చెప్పండి!" అన్నాడు మచ్చరికోశియుడు.

"మేము నీ పితృదేవతలం. మానవ జన్మ ఎత్తి దానాలు చేసిన ఫలితంగా దేవత్వం సంపాదించుకున్నాం. నువు లోభివై, వంశాచారాన్ని మంట గలిపి నరకం సంపాదించుకుంటున్నావు. నీకు గుణపాతం చెప్పే నిమిత్తమై వచ్చాం! ఇంటికి పోయి దానధర్మాలు చేసి మాలాగే దేవత్వం సంపాదించుకో!" అన్నాడు ఇంద్రుడు.

మచ్చరికోశియుడి బుద్ధి మారి పోయింది. ఆయన ఇంటికి వెళ్ళి తన ధనమంతా పేదలకు దానం చేసి, తపస్సు చేసుకోవటానికి హిమాలయాలకు వెళ్ళి పోయాడు.

స్వాతంత్ర్యసిద్ధి

1939వ సంవత్సరం పశ్చిమదేశాలలో ప్రారంభమయిన యుద్ధం, క్రమంగా తూర్పు దేశాలకు పాకసాగింది. అజేయమైన దేశంగా పేరుగాంచిన ఇంగ్లాండు, హఠాత్తుగా బలీయమైన శత్రుదేశం — జర్మనీని ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. విమానాల నుంచి బాంబులు వేయడం నులభం కావడంవల్ల, యుద్ధాలు మరి భీకరంగా తయారయ్యాయి.

జర్మనీ నియంత హిట్లర్, కని విని ఎరుగని హింసాకాండకూ, క్రూరకృత్యాలకూ పాల్పడ్డాడు. స్టాలిన్ ఆధిపత్యంలో వున్న రష్యాతో మొదట మైత్రి పాటించి, హఠాత్తుగా దాడి జరిపాడు. హిట్లర్ యూదులను తీవ్రంగా ద్వేషించాడు. తన దేశంలోనూ, తను వశపరచుకున్న దేశాలలోనూ వున్న లక్షలాది యూదులను అతడు చంపకోత కోయించాడు.

అసియా ఖండంలోని జపాను, హిట్లర్తో చేతులు కలిపింది. జపాను చక్రవర్తి హిరోహిటో శాంతికాముకుడే అయినప్పటికీ, రాజకీయ నాయకులూ, సైన్యాధిపతులూ దురాశాపరులు. ముస్సోలిని నియంతృత్వ పాలనలో వున్న ఇటలీ కూడా జర్మనీ, జపాను దేశాలతో జత చేరింది.

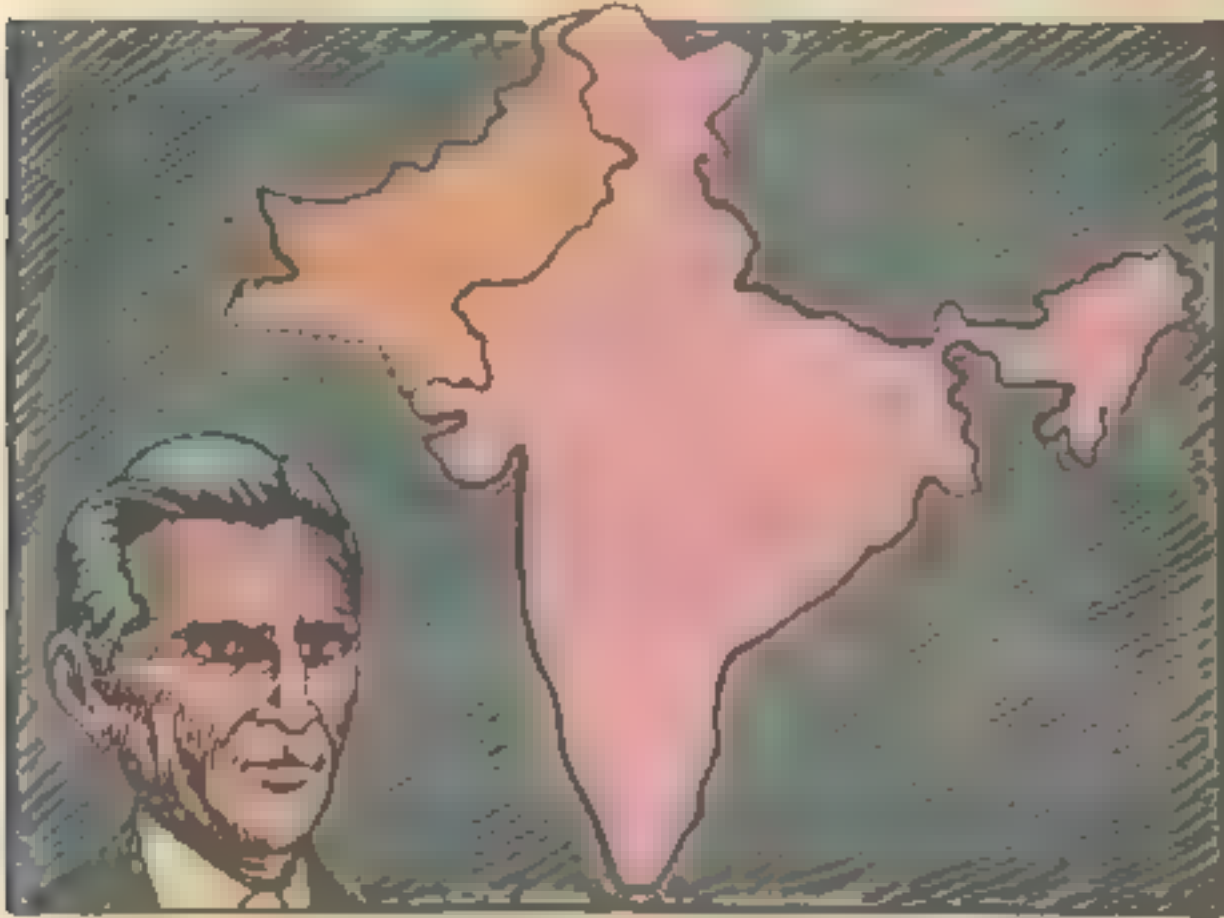
బ్రిటన్ మొదలైన దేశాలతో అమెరికా చేరడంతో, యుద్ధం ద్వితీయ ప్రపంచ సంక్రమంగా ఉధృతమయింది. స్వాతంత్ర్యం అస్తామని మాట ఇస్తే, తాము బ్రిటన్ తో నహకరించగలమని గాంధీజీ తెలియజేశాడు. కానీ హామీ రాలేదు. బ్రిటిష్ వాళ్ళను దేశంవదిలి పొమ్మనే 'క్విట్ ఇండియా' ఉద్యమం 1942వ సంవత్సరంలో ప్రారంభమయింది. స్వాతంత్ర్య వీరులను, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఖైదు చేసి హింసించసాగింది.

అదే సమయంలో బ్రిటిష్ పరిపాలనలో వున్న మలయా, సింగపూర్ ల మీద జపాన్ దాడి జరిపింది. బ్రిటిష్ వారి కోటగా పరిగణింపబడే సింగపూర్ వతనం అందరినీ ఆశ్చర్యపరచింది. జర్మనీ, జపాను కూటమి (యాక్సిస్) దేశాల చేతిలో బ్రిటన్, అమెరికా మిత్ర దేశాలు ఓడిపోగలవన్న సమయం అనన్యమయింది.

బ్రిటిష్ వారిచే ఖైదు చేయబడిన భారత నేత సుభాష్ చంద్రబోస్, కాబూలుకు తప్పించుకునిపోయి, 1943వ సంవత్సరంలో సింగపూర్ చేరుకున్నాడు. ఓడిపోయిన బ్రిటిష్ సైన్యంలోని భారతీయ సైనికులను నమికరించి, భారత జాతీయ సైన్యం పెరిట స్వాతంత్ర్య వీరులకు శిక్షణ ఇవ్వసాగాడు. జర్మనీ, జపాన్ కూటమి దేశాల సాయంతో, ఆంగ్లేయులను భారతదేశం నుంచి తరుమగొట్టాలని ఆయన పథకం వేశాడు.

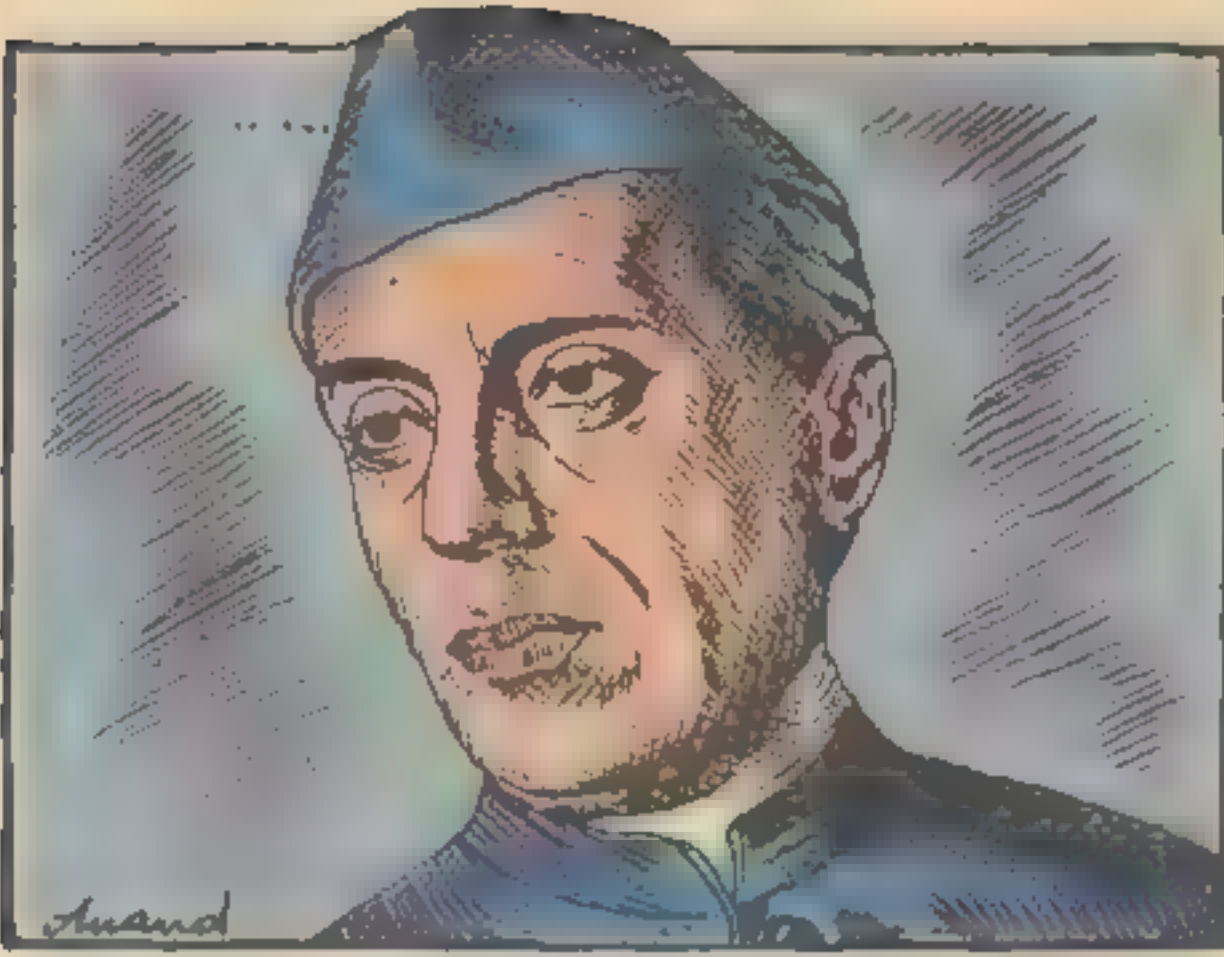
భారత జాతీయ సైన్యం అనేక ఆర్థికంకు
లను అధిగమించి, భారతదేశంకేసి పయ
నిస్తూ, మణిపూర్‌లోని కోహమాను చేరు
కున్నది. అపైన, చాలినంత ఆయు
ధాలు లేకపోవడంవల్ల, అక్కడినుంచి
ముందుకు సాగలేకపోయింది. జపాను
కూడా విజయావకాశాన్ని కోల్పోసాగింది.
1945వ సంవత్సరం అగస్టులో ముఖాస
చంద్రబాసే రహస్యంగా మరు
గయ్యాడు.

ఆ సమయంలోనే, ముస్లింలీగ్ నాయ
కుడు మహమ్మదాలీ జిన్నా మహమ్మ
దీయులకు పాకిస్తాన్ పేరిట ప్రత్యేక
ప్రాంతంకోరాడు. అతనికోరిక మంచిది
కాదని నచ్చజెప్పడానికి దేశనాయకు
లెందరో ప్రయత్నించారు. అయినా,
బ్రిటిష్‌వారు వరోక్షంగా అందించిన
ప్రొద్బలంతో జిన్నా తన పట్టుదలను
వదల లేదు.

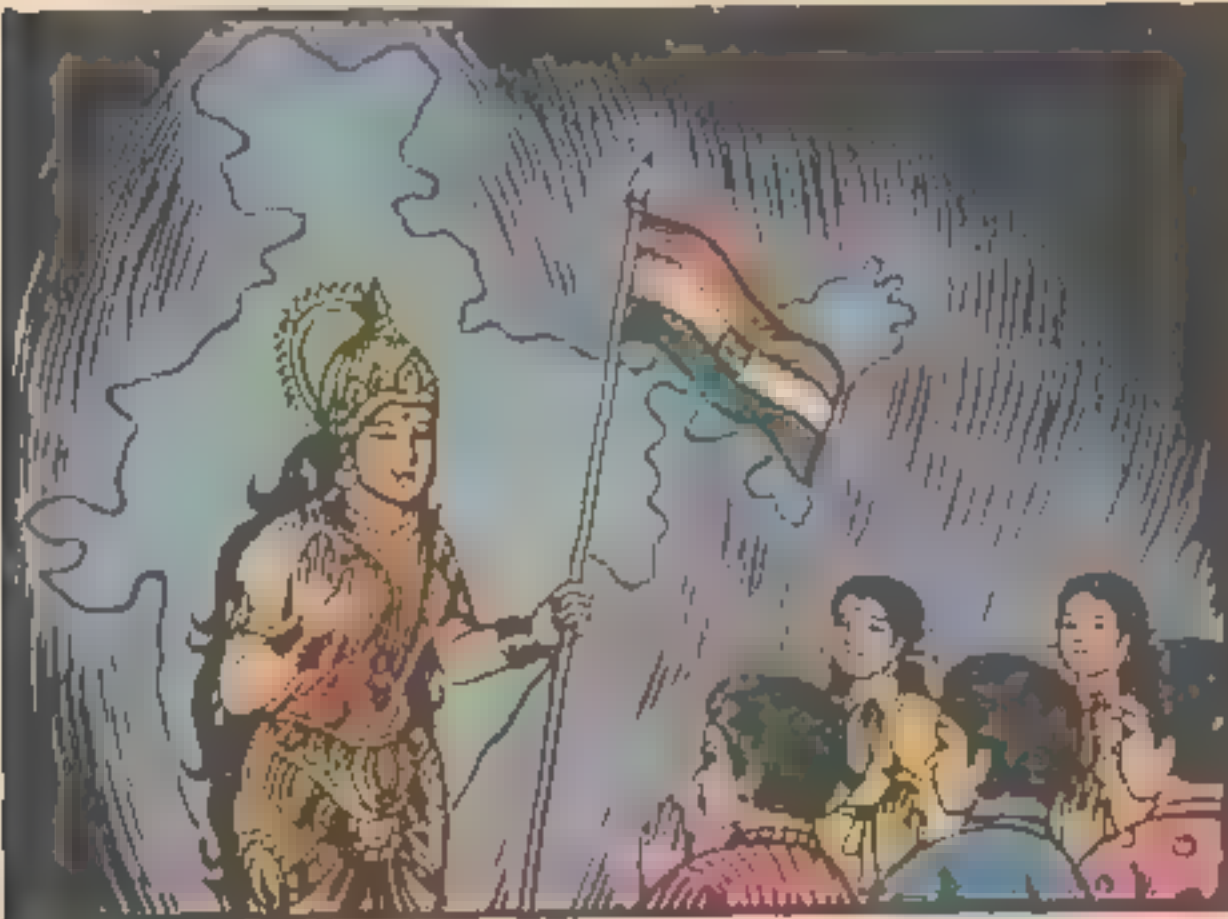
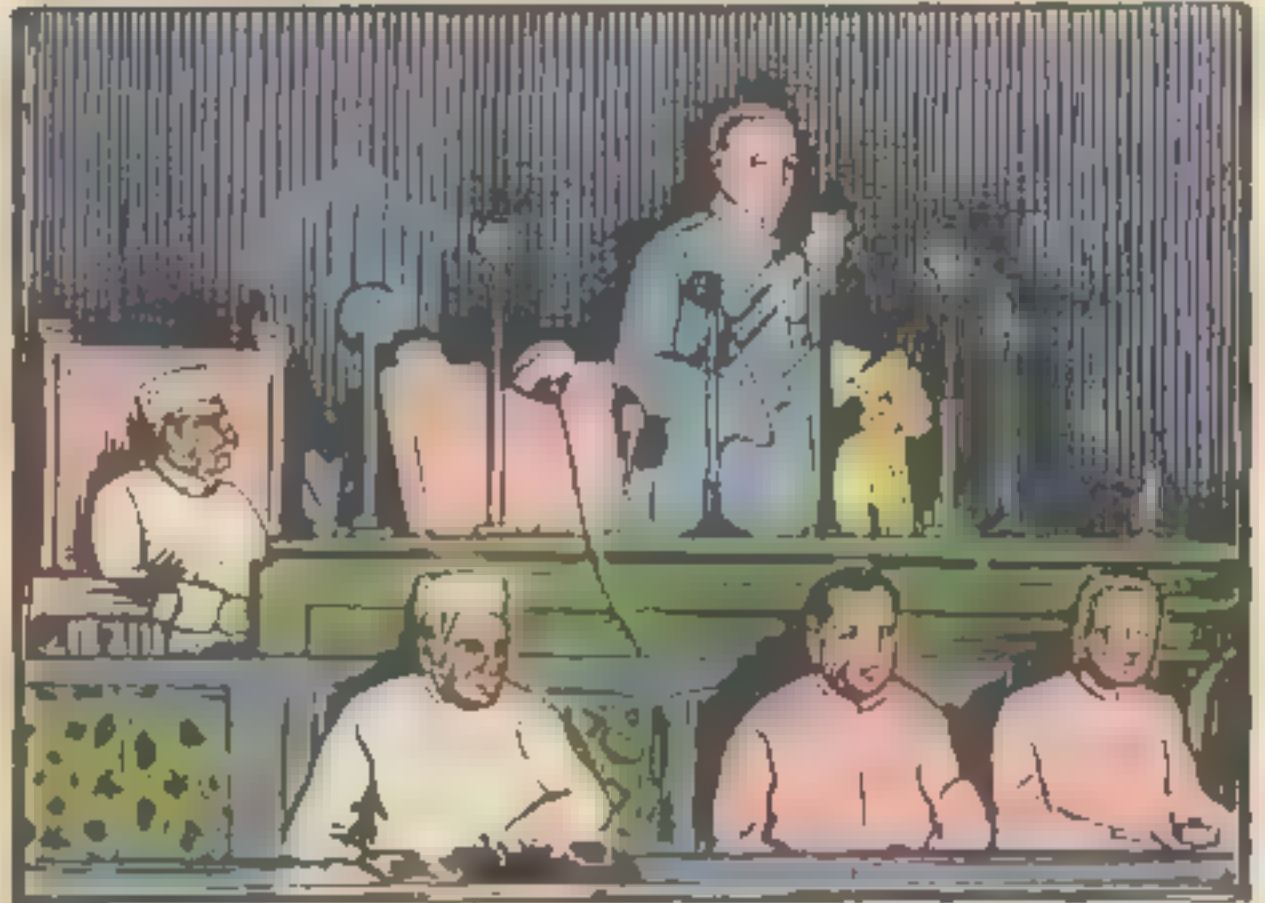
ఎంతోకాలంగా సోదరభావంతో మనలు
కుంటూన్న హిందూ, ముస్లిం ప్రజా
హృదయాలలో పాకిస్తాన్ వెర్పాటువాదం
విషదీజాలను చల్లింది. తమ కోర్కెను
నెక్కిచెప్పాలన్న ఉద్దేశంతో, ముస్లిం
లీగ్ 1946వ సంవత్సరం అగస్టు 16వ
తేదీని ప్రత్యక్ష చర్యదినంగా ప్రకటిం
చింది. కలకత్తా, ఢిల్లీ మొదలైన
ప్రాంతాలలో, మతకలహాల వల్ల, తీవ్ర
రక్తపాతం జరిగింది. వేలకొలది అమా
యక ప్రజలు ప్రాణాలు కోల్పోయారు.

స్వాతంత్ర్యోద్యమ నాయకుడూ, గొప్ప రాజకీయవేత్త అయిన జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ 1946 వ సంవత్సరంలో ఏర్పడిన తాత్కాలిక ప్రభుత్వానికి నాయకత్వం వహించాడు. విభజన వాదాన్ని పదిలి పెట్టి, ప్రభుత్వంలో పాలుపంచుకోమని ముస్లింలీగ్‌కు సచ్చజెప్పడానికి నెహ్రూ ఎంతగానో ప్రయత్నించాడు. అయినా ముస్లింలీగ్ అంగీకరించలేదు. స్వాతంత్ర్యం కోసం గొప్ప క్యాగం చేయడానికి భారతదేశం సిద్ధం కాసాగింది.

ప్రపంచ యుద్ధంలో గొప్ప సేనానాయకుడుగా ప్రసిద్ధిగాంచిన మౌంట్‌బాటన్ ప్రభువు 1947 వ సంవత్సరం భారత దేశానికి గవర్నర్ జనరల్ అయ్యాడు. అతనితో చర్చలు జరిపిన తర్వాత భారత విభజనకు, భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ అంగీకరిస్తున్నట్లు నెహ్రూ 1947 వ సంవత్సరం జూన్ 3 వ తేదీ ప్రకటించాడు. అగస్టు 15 న దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది.

భారత విభజన పర్యవసాసంగా—మత కలహాలు, యుద్ధాలు, కాందిశీకులు మొదలైన నమస్కలు తలెత్తాయి. అయినా భారతీయులందరూ ఐకమత్యమే తమ బలమని గ్రహించి, అవరోధాలన్నిటినీ అధిగమిస్తూ గత మెంతే కీర్తిగాంచిన తమ దేశ నము జ్వలమైన భవిష్యత్తు కోసం కలిసి కట్టుగా ముందుకు సాగుతున్నారు.

నిజాయితీ

కేశవరం ఒక జమీందారీ గ్రామం. దాదాపు అరవై ఏళ్ళపాటు గ్రామాధికారిగా వుండి, ఎంతో తెలివైనవాడూ, నిజాయితీపరుడూ అనిపించుకున్న గోపరాజు అనే అతను హఠాత్తుగా మరణించాడు. గ్రామస్థులు జమీందారు దగ్గరకుపోయి, “గోపరాజుగారికి వారసులులేరు. కనక, తమరే అంత మంచి నిజాయితీపరుణ్ణి గ్రామాధికారిగా నియమించండి,” అని కోరారు.

జమీందారు అలాగే అని వాళ్ళను పంపి, దివానుతో, “అధికారంలో వున్నప్పుడు గదా, మనిషిలో నిజాయితీ వున్నదీ తెలిపి తెలిసేది! ఒక నిరుద్యోగికి, ఆ గ్రామాధికారి పదవి యివ్వబోతూ, ముందుగానే అతడి నిజాయితీ తెలుసుకోవడం ఎలా?” అన్నాడు.

“ఆ మాట నిజమే!” అని దివాను కేశవరం గ్రామాధికారి పదవికి అర్హతగల అభ్యర్థుల కోసం చాటింపు వేయిస్తూ, వాళ్ళు ముందుగా జమీందారుగారి ఖజానాదారును చూడవలసి వుంటుందని తెలియపరిచాడు.

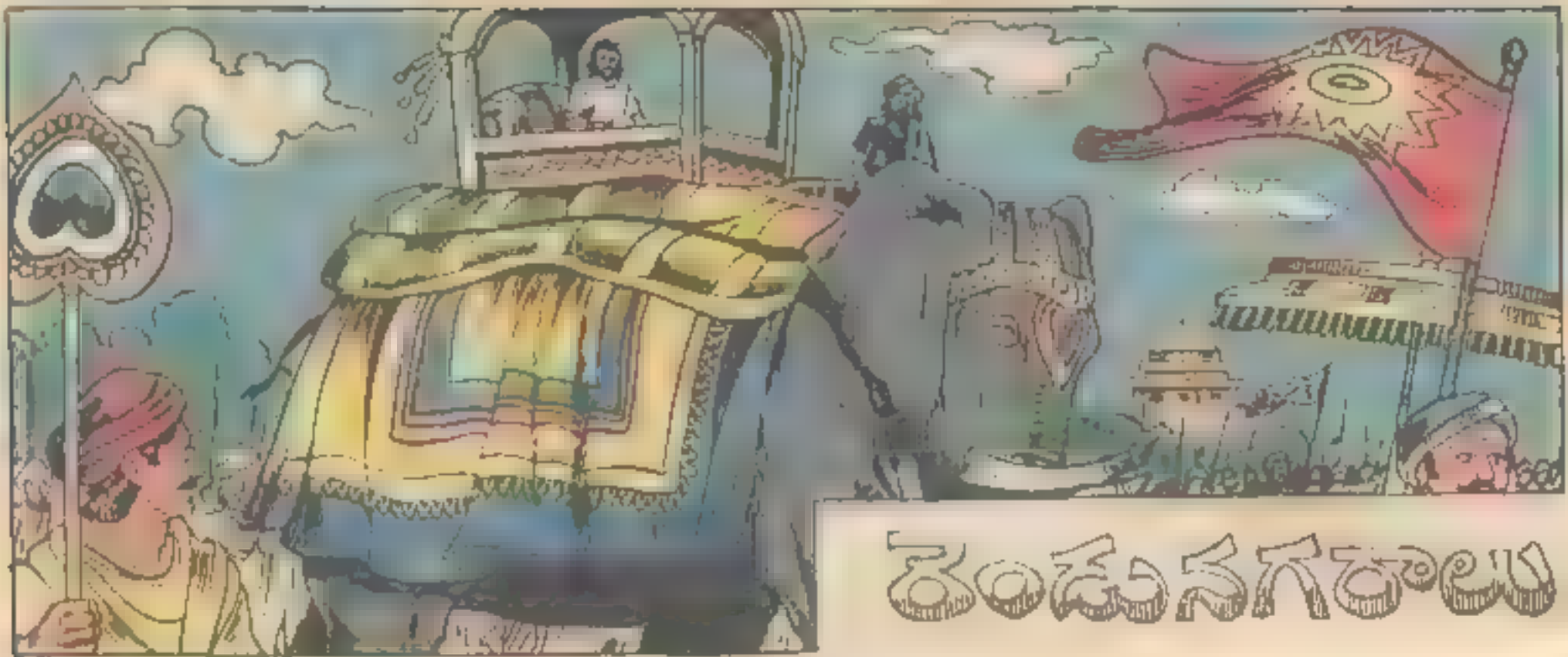
వారం రోజుల తరవాత పదిమంది అభ్యర్థులు వచ్చి ఖజానాదారు దర్శనం చేసుకున్నారు. ఆయన విడివిడిగా వాళ్ళను తన కచ్చేరీ గదిలోకి పిలిచి మాట్లాడి, మర్నాడు పదిగంటల వేళ జమీందారుగారి దగ్గరకు రావలసిందిగా చెప్పాడు. ఆ విధంగానే అందరూ జమీందారు దగ్గరకు వెళ్ళారు. ఆ నమయంలో దివానూ, ఖజానాదారూ అక్కడే వున్నారు.

జమీందారు ఆ పదిమందిలో ఖజానాదారు చూపిన నాగవర్మ అనే అతణ్ణి, కేశవరం గ్రామాధికారిగా నియమిస్తున్నట్టు చెప్పాడు. ఆ వెంటనే మిగిలిన తొమ్మిదిమంది, “అయ్యా, యిది అన్యాయం! మాకి ఉద్యోగం యిప్పిస్తానంటూ ఖజానాదారు, తలా వెయ్యి వరహాలూ లంచం తీసుకున్నాడు,” అన్నారు.

అప్పుడు దివాను కల్పించుకుని, “ఖజానాదారు ద్వారా, యీ పరీక్షలు పెట్టించింది, నేనే! గ్రామాధికారి పదవి కోసం లంచాలిచ్చే మీరు, రేపు ఆ పదవిలో లంచాలు వుచ్చుకోరన్న నమ్మకం ఏమిటి? మీలో నిజాయితీ లేదు. లంచం యివ్వ నిరాకరించిన నాగవర్మ, ఆ పదవికి అర్హుడనేదాంట్లో నందేహం లేదు,” అన్నాడు.

—కె. కె. రావు

రెండునగరాలు

ఒక ఓడవ్యాపారి వద్ద వామాంగు డనే ఒక బానిస ఉండేవాడు. వామాంగుడు తన వ్యాపారంలో ఎంతో సహాయపడి, లాభాలు సమకూర్చి పెట్టటం చేత యజమాని అతనికి స్వేచ్ఛ ఇస్తూ, "నా ఓడల్లో ఒకటి తీసుకుని స్వతంత్రంగా వర్తకం సాగించి, బాగుపడు," అన్నాడు.

వామాంగుడి తొలి వర్తక ప్రయాణం అచ్చిరా లేదు. సముద్ర మధ్యంలో తుఫాను వచ్చి, సరుకులన్నిటినో సహా అతని ఓడ మునిగిపోయింది. నావికులంతా సముద్రం పాలయ్యారు. వామాంగుడు మాత్రం ఈదుకుంటూ వెళ్ళి ఒక తీరాన్ని చేరుకున్నాడు.

అది ఒక చిన్న ద్వీపం. వామాంగుడు ద్వీపంలోకి ప్రవేశించి, కొంత దూరం నడిచి, అందమైన ఒక పెద్ద నగరం చేరుకున్నాడు.

నగర వీధుల నిండా జనమున్నారు. వారు తన కోసమే గుంపులుగా కూడినట్టు వామాంగుడి కనిపించింది. అతను సమీపానికి రాగానే, "మహారాజుకు జై!" అని జనం నినాదాలు చేశారు. ఇది చూసి వామాంగుడు 'మరింత ఆశ్చర్యపడి, "వీళ్ళు నన్ను చూసి మరొకరని భ్రమ పడుతున్నట్టున్నారు," అనుకున్నాడు.

జనం వామాంగుడి చుట్టూ మూగారు. అక్కడికి అలంకరించిన ఏనుగు ఒకటి వచ్చింది.

జనం వామాంగుణ్ణి దాని అంబారీలో ఎక్కించి, రాజమర్యాదలతో రాజభవనానికి తీసుకుపోయారు.

తరవాత రాజభవనంలో అతని దుస్తులు తీసివేసి ఒక పెట్టెలో భద్రపరిచి, అతనికి స్నానం చేయించి, రాజోచితమైన దుస్తులు ధరింపజేశారు.

వామాంగుడు తన చుట్టూ ఉండే వారిని, "మీరు నన్నివిధంగా రాజును చెయ్యటంలో గల అంతరార్థమేమిటి? నన్ను మీరెరగరు. మిమ్ము నేనెరగను. ప్రమాదవశాన సముద్రం మీద నా ఓడ మునిగి దైవికంగా ఇక్కడ వచ్చి పడ్డాను. అంతేకాని పని పెట్టుకుని ఈ దేశం వచ్చినవాణ్ణి కాను," అన్నాడు.

అప్పుడక్కడివారు అతనికి ఆ దేశం గురించి చెప్పారు. ఇరవైరెండేళ్ళ క్రితం దాకా ఆ ద్వీపం మీద క్రమపరిపాలన అంటూ ఉండేది కాదు. జీవితం అరాజకంగా ఉండేది. ఆ సమయంలో ఆ ద్వీపాని కొక దేశసంచారి వచ్చాడు. ఒక రాజు ఉండి శాసించినట్టయితే జీవితం

క్రమబద్ధంగా అభివృద్ధి చెందుతుందనీ, రాజశాసనం ద్వారా పైకి వచ్చిన దేశా లేన్నో ఉన్నాయనీ, రాజు నిరంకుశుడై ప్రజలను పీడించకుండా ఉండాలంటే ఏడాది కాగానే ఉన్న రాజును తొలగించి కొత్త రాజును పెట్టుకోవచ్చుననీ, రాజు ప్రజలలో ఒకడుగా ఉండేదానికన్న పైవాడైతే పరిపాలన నిష్పక్షపాతంగా ఉంటుందనీ, ఆ దేశ సంచారి చెప్పాడు. అది మొదలు అక్కడివాళ్ళు యాదృచ్ఛికంగా తమ ద్వీపానికి వచ్చేవాణ్ణి రాజుగా చేసుకుని, అతన్ని పరిపాలించనిస్తున్నారు. ఏడాది పూర్తికాగానే రాజును తొలగించి సమీపంలో ఉండే అరణ్యంలోకి పంపేసి, కొత్తవాడి కోసం ఎదురు చూస్తారు.

అరణ్యానికి పంపబడ్డవాడు ఎలా బతుకు
తాడో, ప్రజలకు ఏ మాత్రం పట్టదు.

ఈ విధంగా ఆ ద్వీపానికి యింత
వరకూ ఇరవై ఇద్దరు రాజులయ్యారు.
వామాంగుడు ఇరవైమూడో రాజు.

వామాంగుడికి తనకు పట్టిన రాజు
యోగం గురించి సంతోషంకన్న, ఏడాది
అయ్యాక పట్టబోయే అరణ్యవాసం గురించి
శ్రద్ధ ఎక్కువ కలిగింది. అతను కొందరు
భటులను వెంటబెట్టుకుని అరణ్యానికి
పోగోరాడు. ఈ ద్వీపానికి దగ్గరలోనే
మరొక ద్వీపం పైన ఆ అరణ్యం ఉన్నది.
అక్కడికి పడవల్లో వెళ్ళాలి.

వామాంగుడు భటులు వెంటరాగా,
పడవల్లో అరణ్యం చేరాడు. తరవాత,
నాలుగురోజులు అక్కడేవుండి, అరణ్యాన్ని
ఆ మూలాగ్రం జాగ్రత్తగా పరిశీలించాడు.
అందులో మనుషులు జీవించటం కష్టం.
అయితే అక్కడ మంచి కలపా, పంటలు
పండించేందుకు కావలసినంత సారవంత
మైన భూమి ఉన్నది.

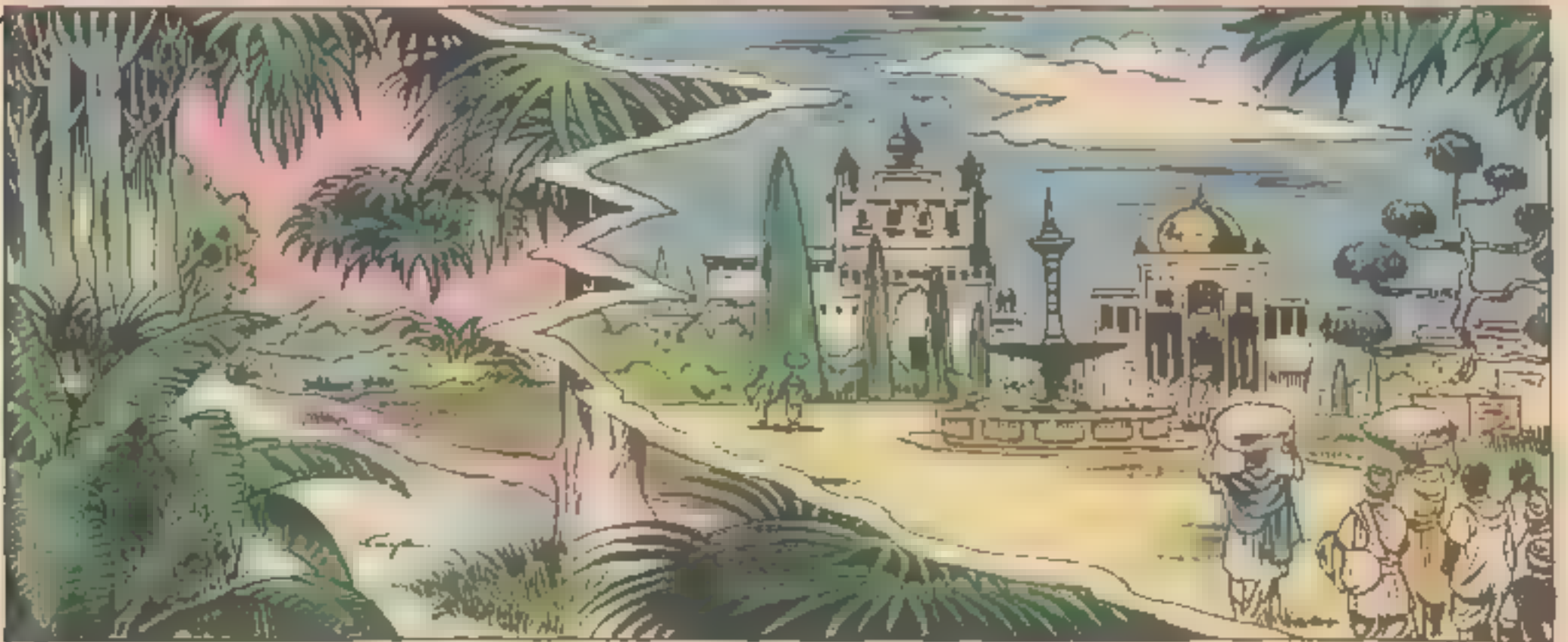
అడవి చెట్లన్నీ కొట్టించి అక్కడ
మంచి నగరం నిర్మించవచ్చు. పళ్ళ
తోటలూ, పూల తోటలూ వేయవచ్చు.

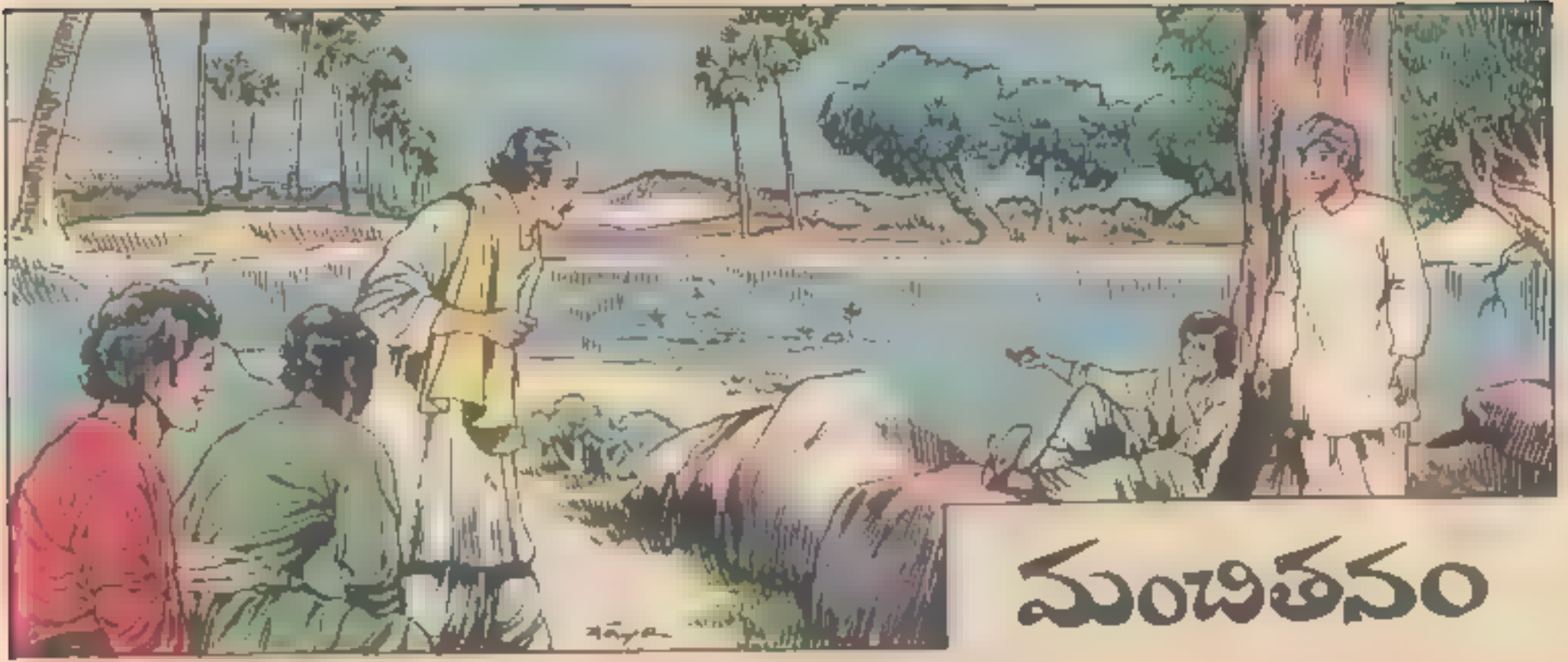
వామాంగుడి పనికి మనుషులను
నియోగించాడు. అతని ఏలుబడి ఏడాది
పూర్తి అయేలోగా అరణ్యం అందమైన
నగరంగా మారిపోయింది.

నగరం చుట్టూ అందమైన తోటలు
ఏర్పడ్డాయి. నగరం నిర్మించటానికి
శ్రమించిన వారు ఈ కొత్త నగరంలోనే
నివసించ గోరారు.

ఏడాది పూర్తి అయింది. వామాంగుడు
కొత్త నగరానికి పచ్చేశాడు. అతనితోబాటు
అనేకమంది పౌరులు, పాత నగరం వారు,
కొత్త నగరానికి వలస వచ్చేశారు.

ఇది జరిగాక, పాత నగరం వారికి
వామాంగుణ్ణి పోగొట్టుకోవటం ఇష్టం
లేకపోయింది. అప్పటి కప్పుడే మరొక
సభ చేసి, రెండు నగరాలకూ వామాం
గుడి శాశ్వతంగా రాజుగా ఉండాలని
తీర్మానించారు.

మంటితనం

సదానందుడు మంచివాడు : తెలివైన వాడు. కాని, వాడికి ఇతర్లకు హానికలిగించకుండా, ఏదో మాటలతో ఆట పట్టించి వినోదించడం సరదా. రోజూ ఊరిబయట తన స్నేహితులతో కలిసి, వచ్చే పోయేవాళ్ళను పలకరించి, హాస్య సంభాషణ చేస్తూండే వాడు. ఇది చాలా మందికి బాధకలిగించి మొదట్లో చాలా గొడవలు వచ్చినా, క్రమంగా అందరూ వాడి అల్లరిని సహించి సర్దుకుపోవడం నేర్చుకున్నారు. ఇందుకు కారణం, సదానందుడికి ఆ ఊరు జమీందారు గారింట్లో పనిదొరకడం. జమీందారు గారి ఇంటి ఖర్చుల పద్దులు చూడడం, వాడి పని.

జమీందారుకు సదానందుడంటే, చాలా అభిమాన మేర్పడింది. ఈ విషయం ఊళ్లో అందరికీ తెలుసు. అక్కడ పని

దొరికి నప్పటి నుంచి వాడి అల్లరి మరి ఎక్కువైంది.

ఒక రోజు సదానందుడు తన స్నేహితులతో, ఊరి బయట చెరువు గట్టు మీద కూర్చున్నాడు. అప్పుడు వాడికి ఊరివైపు నడిచివస్తున్న ఒకమనిషి కనిపించాడు.

ఆయన నడివయసు వాడు. బట్టలు బాగా దుమ్ముకొట్టుకు పోయివున్నవి. కాళ్ళకు చెప్పలు లేవు. చూడగానే పెద వాడనిపిస్తుంది.

సదానందుడు ఆయన్ని వెటకారంగా చూసి స్నేహితులతో, "జమీందారు గారింటికి ఎవరో బంధువు వస్తున్నాడు, దారి చూపండి," అన్నాడు.

ఆ మనిషి వినయంగా సదానందుణ్ణి సమీపించి, "బాబూ, నేను జమీందారు గారింటికే వెళుతున్నానని, నీ కెలా తెలుసు?" అన్నాడు.

సదానందుడు పెద్దగా నవ్వి, "అయ్యో, మల్లెపూవులాంటి మీ బట్టలు, ఖరీదైన పాదరక్షలు, ఇప్పుడే మీరు దిగిన విలువైన బండి, అన్నిటికన్న మీ ముఖంలోని గొప్ప తేజస్సు—చూడగానే ఎవరికైనా మీరు జమీందారుగారి బంధువులని తెలిసి పోతుంది," అన్నాడు.

"అవున్నాయనా! నేను బయల్దేరిన విలువైన బండికి సగం దారిలో చక్రం ఊడింది. బండిలోంచి కంద పడడంవల్ల, మల్లెపూవులాంటి బట్టలు మాసిపోయాయి. బండి తోలేవాణ్ణి వెనక్కు పంపించి, నే నిలావచ్చాను. వాడు వెళ్ళవలసిన దారి ముళ్ళదారి కావడంవల్ల, నా ఖరీదైన

చెప్పలు వాడికిచ్చాను. నువ్వు, నాముఖం లోని తేజస్సు ఒక్కటే గుర్తుపడతావను కున్నాను. మొత్తం అన్ని గుర్తుపట్టావు," అన్నాడా మనిషి.

"అలాగా! అయితే, మీ మ్మల్లి సరాసరి జమీందారుగారింటికి తీసుకు వెళ్ళేదా?" అన్నాడు సదానందుడు నవ్వాపుకుంటూ.

"ఈ వేషంలో ఆయన్ని చూడడం బావుండదు. ముందుగా నన్ను, వారి ధర్మసత్రంలో ప్రవేశపెట్టు. మా బండి వాడు వచ్చాక, ఈ దుస్తులు మార్చుకుని, ఆయన్ని చూస్తాను," అన్నాడా మనిషి.

బాటసారుల కోసం, ఆ ఊళ్ళో జమీందారుగా రొక ధర్మసత్రం కట్టించాడు. అందులో అన్ని సదుపాయాలూ ఉన్నప్పటికీ, బాగా పేదవాళ్ళు మాత్రమే అందులో బస చేస్తూంటారు. దేనికి అక్కడ డబ్బు తీసుకోరు కాబట్టి, కలిగిన వాళ్ళకు అందులో బసచేయడం పరువు తక్కువ. అందులో బసచేసే పేదవాళ్ళు కూడా, దారిలో తమను దొంగలు దోచారనో, మరేదో కుంటిసాకులు చెప్పి సత్రంలో బస సంపాదిస్తారు.

ఈ మనిషి కూడా, అలాంటి పేద వాళ్ళల్లో ఒకడని, సదానందుడికి అనిపించింది.

"మీ బండివాడు ఎన్నోళ్లలో వస్తాడు?"
అని అడిగాడు వాడు.

"ఏమో — చెప్పలేను," అన్నాడా
మనిషి.

"పోనీ, మా బండివాడి బట్టలిస్తాను,
మార్చుకుంటారా?" అన్నాడు సదా
నందుడు.

వాడి పక్కనవున్న కుర్రవాళ్ళందరూ
నవ్వారు.

ఆ మనిషి కోపగించుకోకుండా,
"అయితే, మీ ఇంటికి వస్తాను, బట్ట
లిప్పిస్తావా?" అన్నాడు.

ఈ ప్రశ్న వింటూనే, యితనెవరో ముష్టి
వాడై వుంటాడనుకుని, సదానందుడు,
"మీరు బండివాడి బట్టలేసుకుంటే, జమీం

దారుగారు మీకు దబ్బనం యివ్వరు,"
అన్నాడు.

"అయన చూసేది, నా బట్టల్ని కాదు :
నన్ను ! మేమిద్దరం ప్రాణస్నేహితులం,"
అన్నాడా మనిషి.

"అయితే, యిలాగే వెళ్ళి, ఆయన్ని
కలుసుకోవచ్చు గదా!" అంటూ నవ్వాడు
సదానందుడు.

"చూడు బాబూ, మనిషి ప్రతివిషయం
లోనూ, కొన్ని మర్యాదలు పాటించాలి.
దేవుడి ఆలయంలోకి వెళ్ళాలంటే శుచిగా
స్నానం చేసి, పాదరక్షలు బయట విడిచి
వెళ్ళాలి. అలాగే, ఎంత స్నేహితులైనా,
గొప్ప వాళ్ళింటికి వెళ్ళేటప్పుడు, కనీసం
ఉతికిన బట్టలు ధరించాలి. సరే, ముందు

నాకు సత్రానికి దారిచూపించు," అన్నాడా మనిషి.

"సత్రం వ్యవహారాలన్నీ, నేనే చూసు కుంటున్నాను. అయినా అందులో చేరడానికి, మా జమీందారుగారు కొన్ని ముఖ్యమైన షరతులు పెట్టారు," అన్నాడు సదానందుడు.

"ఏమిటా షరతులు?" అని అడిగాడా మనిషి.

"ముందు ఇరవై గుఱజీళ్ళు తియ్యాలి. తర్వాత రెండు పాటలు పాడాలి. అటు తరవాత, అ కనబడే చెట్టుచుట్టూ వంద సార్లు పరిగెత్తాలి," అన్నాడు సదానందుడు వచ్చే నవ్వు అపుకుంటూ.

ఆ మనిషి కొంచెం సేపు అలోచిస్తూ ఉరుకుని, "నువ్వు సరదాకు నన్ను అటపట్టించాలని యిలా అంటున్నావా లేక జమీందారుగారు నిజంగానే, బస కోరే వాళ్ళకు యిలాంటి షరతులు పెట్టారా?" అన్నాడు.

"నేను అబద్ధం చెప్పను," అని సదానందుడు అంటూండగా, అసుకోకుండా జమీందారు అటుగా వచ్చి, ఆ మనిషిని చూసి, "అరే! నువ్వు రత్నాకరుడిపి కదూ?" అన్నాడు.

"అవును రా!" అంటూ ఆ మనిషి తనబండి చెడినవైనం చెప్పి, "ముందుగా సత్రంలో బసచేసి వేషంమార్చి, అప్పుడు మీ యింటికి వద్దామనుకుంటున్నాను. ఈలోగా, నువ్వే వచ్చావు," అన్నాడు.

ఆ మనిషిని జమీందారు గుర్తుపట్టడమూ, జమీందారును ఆ మనిషి ఏరా అనడమూ చూసి, సదానందుడు భయంతో గజ గజ వణికిపోయాడు. వాడికి రత్నాకరుడితో మళ్ళీ మాట్లాడే అవకాశం లేకుండా జమీందారు, "మా ఊరొచ్చి సత్రంలో బస చేస్తావా? మంచి వాడివే, పద పద!" అని, తనతో ఇంటికి తీసుకు పోయాడు.

భయం కొద్దీ మర్నాడు సదానందుడు, జమీందారింటికి వెళ్ళలేదు. ఆరోగ్యం

బాగాలేదని కబురు పంపాడు. అయితే, కొద్ది సేపటికి రత్నాకరుడే, సదానందుడి ఇంటికి వచ్చాడు.

అయన్ను చూస్తూనే వాడు నిలువెల్లా వణికిపోతూ, "అయ్యా, సన్ను క్షమించండి!" అని కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకున్నాడు.

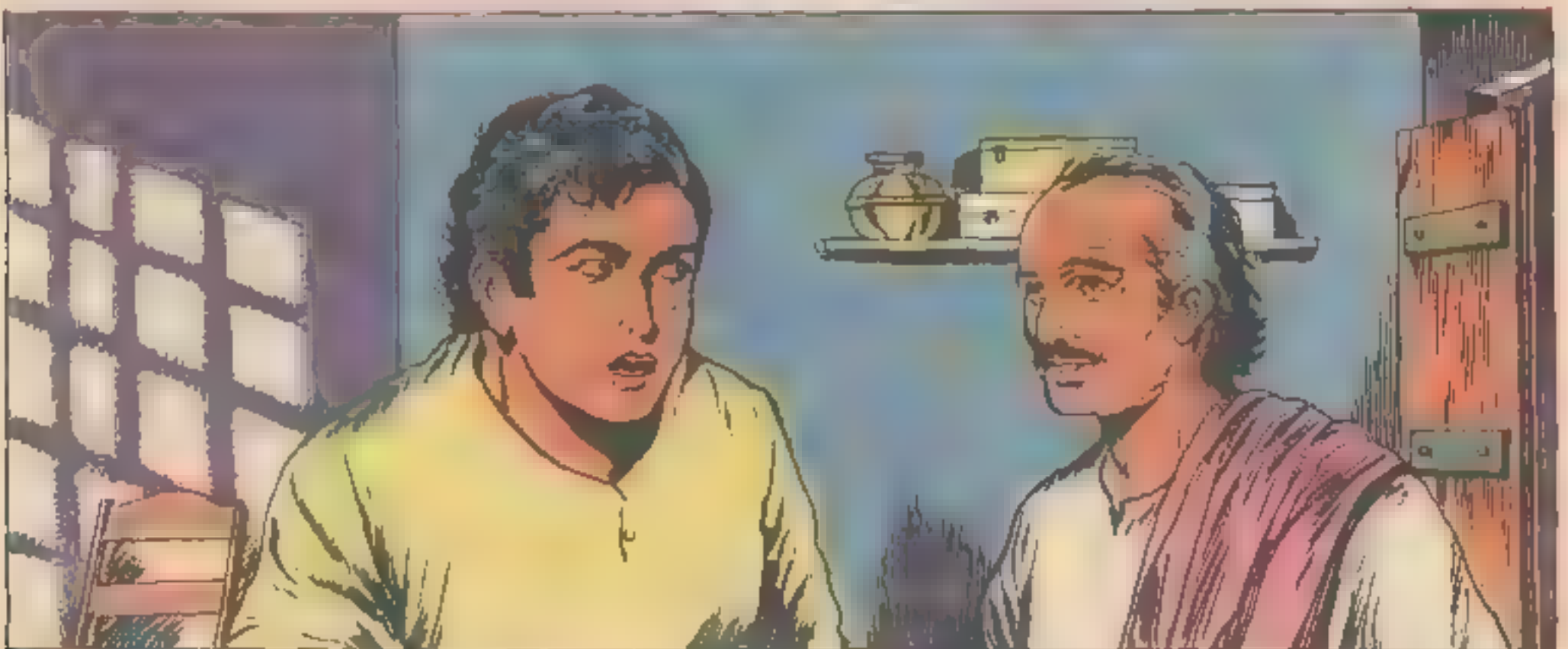
"క్షమించడం దేనికి!" అని రత్నాకరుడు ఒకక్షణం ఆగి, "ఎవరైనా పేద వారు సత్రంలో చేరడానికి వస్తే, విధిగా నువ్వు చెప్పిన షరతులు పాటించవలసి వుంటుందా? ఈ విషయంలో నిజం చెప్పు! సత్రంలో బసకోసం వచ్చేవాళ్ళలో వృద్ధులూ, బలహీనులూ, వికలాంగులూ వుండవచ్చు. అమానుషంగా వున్న, యీ షరతుల్ని జమీందారుకు చెప్పి తొలగించేలా చేయగలను," అన్నాడు.

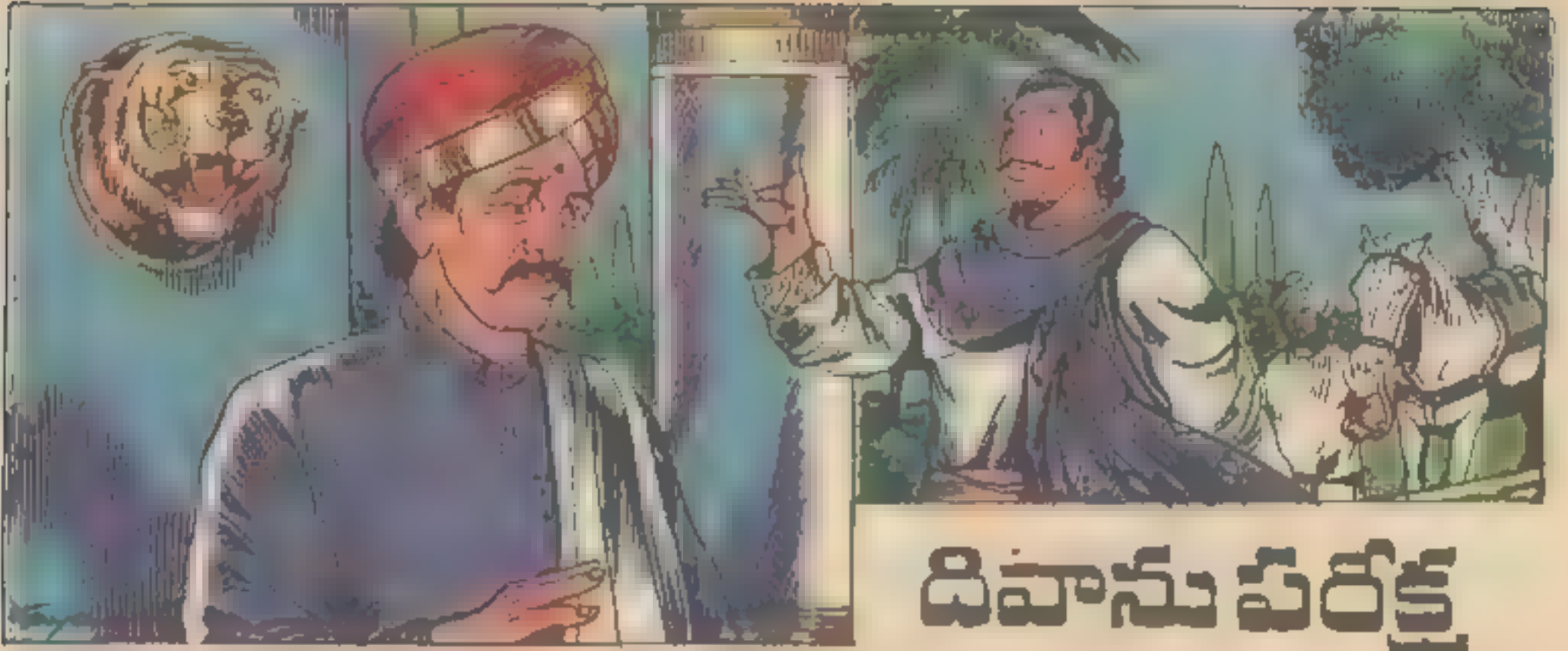
సదానందుడు, ఆ మాటలతో తేరుకుని ఆశ్చర్యంగా, "జమీందారుగారు మీకు చాలా దగ్గిర వారు గదా! యీ విషయం నన్నే అడిగి ఎందుకు తెలుసుకోవాలను కుంటున్నారు?" అన్నాడు.

అప్రశ్నకు రత్నాకరుడు సవ్వ, "సన్ను ఆటపట్టించి వినోదించేందుకు, నువ్వు అబద్ధం చెప్పావని, నా నమ్మకం. నువ్వు చెప్పింది అబద్ధమే అనుకుందాం. అప్పుడు, నేనీ విషయం జమీందారు నడిగితే, ఆయన నీ మీద కోపం కొద్దీ ఉద్యోగంలోనుంచి తొలగించడమే కాక, నిన్ను కఠినంగా శిక్షిస్తాడు. అలా జరగడం నా కిష్టంలేదు. నువ్వు చెప్పింది అబద్ధమైతే—అది నీ నుంచి తెలుసుకోవడమే, నీకు క్షమం," అన్నాడు.

రత్నాకరుడి మంచితనం, సదానందుడికి తీర్థమైంది. ఆయనకూ, తనకూ విమాత్రం పరిచయం లేకపోయినా, అకారణంగా తనాయనను అపహాస్యం చేశాడు. అయినప్పటికీ ఆయన తనకు జమీందారు నుంచి అపకారం జరక్కూడదనుకుంటున్నాడు.

సదానందుడు తన తప్పు ఒప్పుకోవడమే గాక, ఆ తరవాత వినోదం కోసం ఇతరుల నెవరినీ ఆటలుపట్టించలేదు.

దివాను పరీక్ష

వీరవరం జమీందారుకు గుర్రపుస్వారి, వేటా, మల్లవిద్యలంటే చాలా సరదా. ఆయన తన జమీన్ గ్రామాల్లో సాముగరిడి, వ్యాయామశాలల్లాంటివి చాలా నెలకొల్పాడు. కాని, ఎక్కడా దివాణం ఖర్చుతో పాఠశాలలంటూ మాత్రం లేవు.

ఒకసారి ఆయన పొరుగున వున్న గోపవరం జమీందారును చూడబోయి, ఆయనతోపాటు చాలా గ్రామాలు తిరిగి వచ్చాడు. ఆయా గ్రామాల్లో వున్న పాఠశాలలూ, పిల్లల చదువుపట్ల గోపవరం జమీందారు కనబరుస్తున్న శ్రద్ధా వీరవరం జమీందారును బాగా ఆకర్షించాయి.

ఆయన దివాణానికి తిరిగివస్తూనే, దివానును పిలిచి, "మనం కూడా గ్రామ గ్రామానా గోపవరం జమీందారుగారిలా పిల్లల చదువుకోసం పాఠశాలలు ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం వున్నది. ఈ విష

యంలో ఖర్చుకు వెరవకూడదు. వెంటనే పాఠశాలలు స్థాపించి, ఉపాధ్యాయులను నియమించండి," అని చెప్పాడు.

దివానుకు డబ్బు ఖర్చుంటే బెదురు. పైగా, ఆయనా జమీందారు లాగే వేటా, మల్లవిద్యలంటే ఆసక్తికలవాడు. అయినా, జమీందారు అజ్ఞ కనక ప్రతిగ్రామానా ఒక పాఠశాల పెడుతున్నట్టు ఉత్తరువు జారీచేశాడు. అయితే, ఉపాధ్యాయుల నియామకం సమస్య ఎదురయ్యింది.

దివాను ఈ విషయం జమీందారుతో చర్చించి, ఇప్పుడు వ్యాయామశాలలకు అధిపతులుగా వున్నవాళ్ళు పగలు పిల్లలకు విద్యాబోధ చెయ్యాలనీ, సూర్యాస్తమయం అయ్యాక వ్యాయామశాలలు నడపాలనీ కబురు పంపాడు.

ఈ విధంగా వీరవరం జమీలోని ప్రతి గ్రామానా ఒక పాఠశాల ఏర్పడింది.

సంపత్సరం గడిచాక, అవి ఎలా
నడుస్తున్నవో చూసి తెలుసుకునేందుకు
దివాను బయలుదేరాడు.

ఆయన ముందుగా ఊడలమర్రి అనే
గ్రామం చేరి, అక్కడ పాఠశాలకు
వెళ్ళాడు. ఆ సమయంలో చాలామంది
పిల్లలతోపాటు, ఉపాధ్యాయుడు కూడా
కునికిపాట్లు పడుతున్నాడు. కొందరు
పిల్లలు ఏవో అటలాడుతూ గోలచేస్తున్నారు.

ఇది చూసిన దివానుకు ఒళ్ళు మండి
పోయింది. ఆయన కునికిపాట్లు పడు
తున్న ఒక కుర్రవాణ్ణి లేపి, కళ్ళెర్ర
చేస్తూ, "ఇదా, యిక్కడ మీరు చదువు
తున్న తీరు! ఇంత వరకూ మీకేపాటి
చదువు అబ్బిందో చూస్తాను." అని,
కుర్రవాణ్ణి, "ఒరే, రామాయణం, భారతం
రాసిందెవరు?" అని ప్రశ్నించాడు.

కుర్రవాడు గజగజ వణికిపోతూ,
"కొట్టకండి! అవి రాసింది, నేను కాదు,"
అన్నాడు.

ఆ జవాబుకు మండిపడి దివాను
గబగబా పోయి, ఒక ఉపాధ్యాయుణ్ణి
భుజంతట్టి లేపి, "ఇదా, నువ్వు పిల్లలకు
చదువు నేర్పుతున్న పద్ధతి! నీ విద్యార్థి
నొకణ్ణి, రామాయణం, భారతం ఎవరు
రాశారని అడిగితే, నేను కాదంటాడేమిటి?"
అన్నాడు.

ఉపాధ్యాయుడు దివానును చూస్తూనే,
రెండు చేతులూ ఎత్తి నమస్కరిస్తూ,
"అయ్యా, క్షమించండి! వాడు నిద్ర
మత్తులో అలా జవాబిచ్చి వుంటాడు. నా
నమ్మకం ఏమంటే, వాటిని వాడే రాసి
వుంటాడని," అన్నాడు.

ఈ సమాధానంతో దివాను మరింత
కోపం తెచ్చుకుని, చరచరా ప్రధానోపాధ్యాయుడున్న గదికి పోయి, సంగతి చెప్పి,
"పాఠశాల యింత అధ్వాన్నంగా నడు
స్తున్నదని నేననుకోలేదు. ఇందుకు, మీ
సంజాయిషి ఏమిటి?" అని అడిగాడు.

ప్రధానోపాధ్యాయుడు బెంబేలు పడి
పోతూ, "తమరు మరోలా భావించకండి.

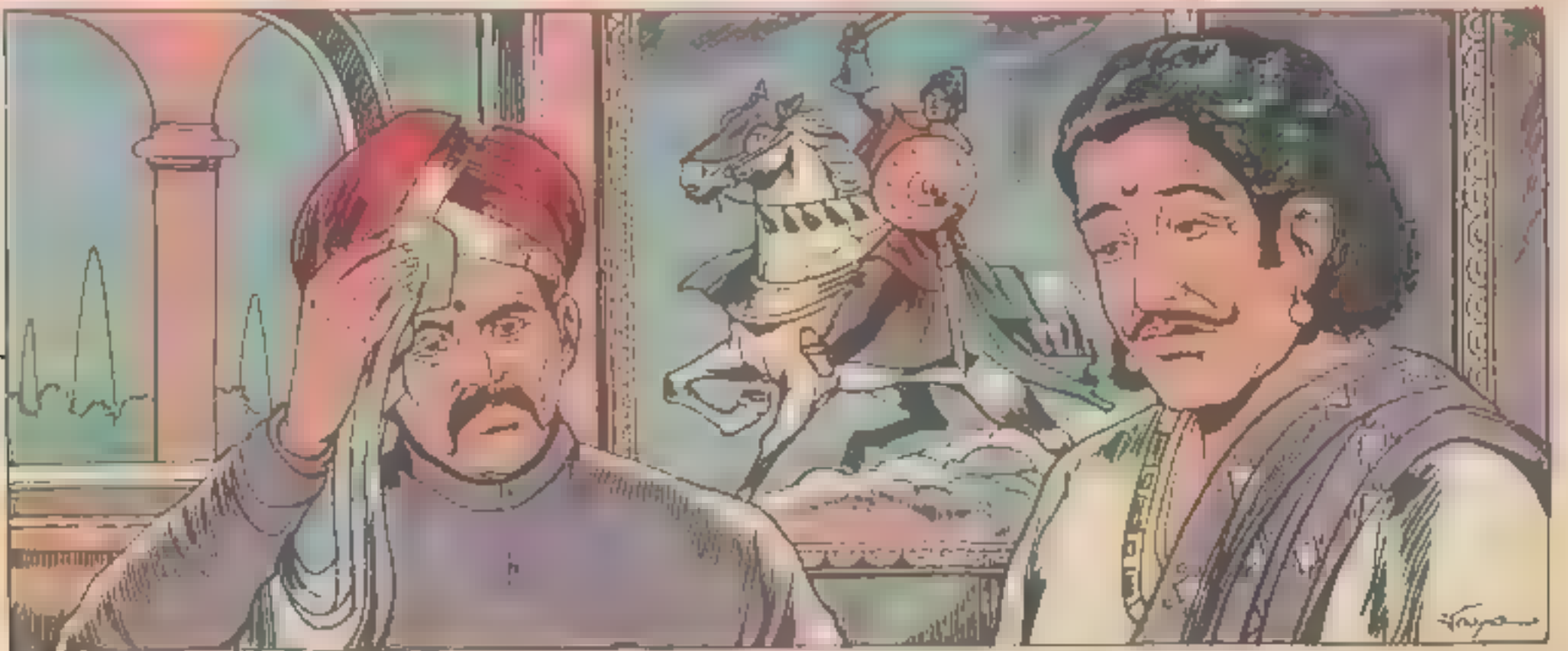
ఈ పల్లె ప్రజలున్నారే. పరమ అమాయకులు. పిల్లలకు పాఠాలు చెప్పేప్పుడు అవసరం కొద్దీ గట్టిగా కోప్పడితే, వాళ్ళను బడికి పంపరు. మరొకటి, మీరడిగిన అంత కఠినమైన ప్రశ్నకు పసివెధవలు ఏం సమాధానం చెప్పగలరు? మనలో మాటగా సెలవివ్వండి! ఆ రామాయణ, భారతాలు తమరు రాసినవికాదు గదా?" అని అడిగాడు.

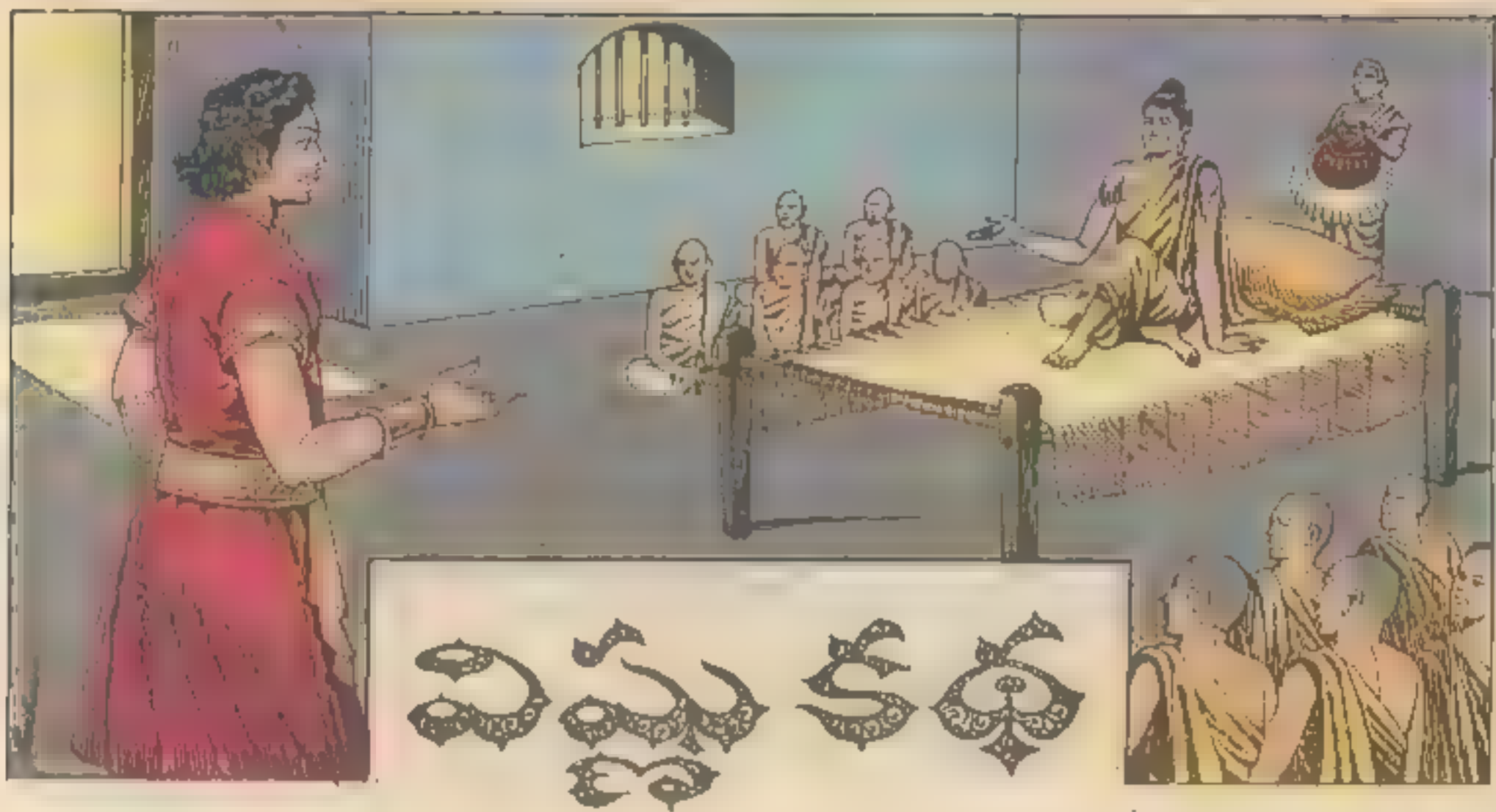
దివాను మండిపడుతూ అప్పటికప్పుడే బయలుదేరి దివాణానికి వచ్చేశాడు. మర్నాడు ఆయన జమీందారును కలుసుకుని, "సంవత్సరం కిందట మనం ప్రారంభించిన పాఠశాలల్లో, పిల్లల చదువులు ఏలా సాగుతున్నవో తెలుసుకునేందుకు ఊడలమర్రి అనే గ్రామం వెళ్ళాను. అక్కడి పాఠశాల పరిస్థితి ఏమీ బాగా లేదు. ఉపాధ్యాయులతోపాటు ప్రధానోపాధ్యాయుడికి పెద్ద తేడా వున్నట్టు కనిపించడం లేదు. రామాయణం, భారతం ఎవరు రాశారని ప్రశ్నిస్తే, ఒక్కరూ

నరైన సమాధానం చెప్పలేకపోయారు. రాముడు రామాయణం రాశాడనీ, భరతుడు భారతం రాశాడనీ - వాళ్ళల్లో ఏ ఒక్కరికీ తెలియకపోవడం అశ్చర్యమే కాదు, చాలా విచారం కలిగిస్తున్నది," అన్నాడు.

జమీందారు దివానుపట్ల ఎంతో సానుభూతి కనబరుస్తూ, "మీరు జమీ గ్రామాల్లోని అన్ని పాఠశాలలనూ ఒకసారి తనిఖీచేసి, ఉన్న లోపాలను సరిదిద్దడం అవసరం. ఇందుకు ఇద్దరిని మీకు సహాయంగా పంపుతాను. వేటకుక్కల పోషణ చూసే భైరవయ్యా, అశ్వశాలను ఎంతో సమర్థంగా నడుపుతున్న వీరభద్రుడూ, మీవెంట వచ్చి - విద్యార్థులనూ, ఉపాధ్యాయులనూ మీతోపాటు తగు ప్రశ్నలు వేసి పరీక్షిస్తారు. ఇందుకు గాను, లక్ష రూపాయిలు మంజూరు చేస్తున్నాను," అన్నాడు.

దివాను సరేనన్నట్టు తృప్తిగా తల వూపాడు.

అహింసను, శాంతియుత జీవనాన్ని, కుల వర్గ రహితమైన సంఘాన్ని ప్రబోధించే బౌద్ధధర్మం మహాచ్ఛక్తిం లాగ సర్వత్రా వ్యాపిస్తున్నది.

జీవకోటిని ఉద్ధరించే కరుణామూర్తిగా వచ్చిన 'తథాగతుడు' అని, 'బోధి సత్వుడు' అని భగవానుడుగా కీర్తింప బడుతున్న బుద్ధుడి ఔన్నత్యం హిమాలయం లాగ పెరిగింది. బుద్ధుడి ఆజన్మ వైరి దేవదత్తుడి అసూయా ద్వేషాలు మరింత పెరిగాయి.

బుద్ధుడు వృద్ధాప్యంలో కూడా దీక్షతో వాడవాడలా తిరుగుతూ సమాజంలో హింసకు లాల వాళ్ళని, నిర్భాగ్యులను, అగ్రవర్ణాలవారి చేత అక్రమాలకు, అవ

మానాలకు గురి అవుతున్న దళితులను తన ప్రబోధంతో సంస్కారవంతుల్నిగా చేస్తూ ప్రియ శిష్యులుగా చేసుకుంటున్నాడు. ఇది కక్షసాధించడానికి దేవదత్తుడికి మంచి అదనుగా కనిపించింది.

బుద్ధుడికి ప్రతికూలంగా ఉన్నవారి నందరినీ కూడగట్టుకొని ఎన్నో ప్రతిఘటనలు చేశాడు. తంత్రాలు పన్నాడు.

దేవదత్తుడు బుద్ధుడిని ఎదుర్కొని, "అహింసను బోధించావు, బాగానే ఉంది కాని, బౌద్ధభిక్షువులు మాంసాహారాన్ని ముట్టరాదనీ, బౌద్ధధర్మాన్ని స్వీకరించి నీ శిష్యులైనవారు, అహింసనియమం పాటించాలనీ ఎందుకు కట్టిడి చెయ్యలేదు?" అన్నాడు.

బుద్ధుడు, “నాయనా, దేవదత్తా! బౌద్ధ ధర్మావలంబకులు అహంసను ఆపలంబించాలని చెప్పనే చెప్పాను. పేదనికం చేత చాలామంది ఏది దొరికితే అది తిని, మాంసాహారులుగానే ఉండవలసి వస్తున్నది. ధనికవర్గానికి లభించే మంచి బలకరమైన శాకాహారాలు పేదప్రజానీకానికి అందుబాటులో ఉండవు కదా! మానవ సేవాధర్మాన్ని నిర్వర్తించడమే ప్రధానమైన బౌద్ధభిక్షువులు, ప్రాణపోషణకు మాత్రమే ఆహారం తీసుకొనక తప్పదు. వారు తిండి అడుక్కుంటారు. వారికి కబళం వేసేవారు మాంసాహారులు కారాదనీ, శాకాహారులు మాత్రమే అయి

ఉండాలనీ శానించే అధికారం నాకు లేదు. మాంసాహారులనీ, శాకాహారులనీ విడదీసి భిక్షకు వెళ్ళడం కులపర్గాలకు అతీతమైన సర్వసమతను కోరే బౌద్ధ ధర్మానికి విరుద్ధమైనది. బౌద్ధభిక్షువులు వివక్షతకు దారి తీయకుండా ఉండాలని కోరుతున్నాను. భిక్షకు వెళ్ళినవాడు ఎవరేది పెట్టినా స్వీకరించక తప్పదు!” అన్నాడు.

“భిక్షకు వెళ్ళినవాడు ఎవరేది పెడితే అది తినాల్సిందే అంటావు! ఔనా?” అని నిలదీశాడు దేవదత్తుడు.

బుద్ధుడు చిరునవ్వుతో, “ఎవరు ఎటువంటి ఆహారంతో జీవనం గడుపుతున్నారో దాన్నే కబళం పెట్టినప్పుడు కులపర్గ భేదాలు లేని భిక్షువు దాన్ని తినడం భిక్షుక ధర్మమే కదా మరి!” అన్నాడు.

బుద్ధుడి మాటలకు దేవదత్తుడు తల పంకిస్తూ వెళ్ళాడు.

“బుద్ధుడు అంతమొందాలి! లేకుంటే వృద్ధాప్యాన్నీ, అరోగ్యాన్నీ లెక్క చేయకుండా యింకా ప్రబోధం సాగిస్తూనే ఉంటాడు. హీనజాతుల వారి నందర్నీ జ్ఞానవంతులుగా చేస్తూ, బౌద్ధులుగా చేర్చుకుంటూనే ఉంటాడు. అణిగి మణిగి ఉండవలసిన దళితులు తెలివి మీరితే, అగ్రవర్ణాలకు పుట్టగతులుండవు; చాకిరీ

చేసేవారుండరు! అంచేత బుద్ధుడు
లేకుండా చెయ్యాలి!" అని అనుకుంటూ
దేవదత్తుడు జీవకుడి దగ్గరికి వెళ్ళాడు.

జీవకుడు హి వకులానికి చెందిన
బుద్ధుని కిమ్మడు. బౌద్ధధర్మంపట్ల అమిత
విశ్వాసంతో బుద్ధుణ్ణి దేవుడుగా భావిస్తూ
వున్నాడు.

దేవదత్తుడు జీవకుణ్ణి ప్రలోభ పెట్టి,
మాయ మాటలతో చేరదీసుకున్నాడు.

"బుద్ధుడు చెప్పేవన్నీ వృద్ధికబుద్ధు.
మీ వర్గాన్ని తన వలలో వేసుకోడానికి
అంతా నమానులే అంటున్నాడు గాని
మీలాగే జీవించగలడా? మీరు తింటున్నదే
తిఫగలడా?" అంటూ జీవకుడి మనసు
వరిచి విషబీజాన్ని నాటాడు. బుద్ధుడిని
భిక్షకు ఆహ్వానించి చూడమని బాగా
నూరిపోశాడు.

జీవకుడు వెళ్ళి బుద్ధుడిని తన ఇంటికి
భిక్షకు వచ్చి తన ఆతిథ్యాన్ని స్వీకరించ
వలసిందిగా కోరాడు. బుద్ధుడు జీవకుడి
వెంట వెళ్ళాడు. దేవదత్తుడు ప్రచ్ఛ
న్నంగా కనిపెడుతున్నాడు.

జీవకుడు పిల్చుకొచ్చాడే గాని, తన
డానికి వచ్చిన బుద్ధుడికి కబళం పెట్ట
డానికి తట పటాయిస్తూంటే బుద్ధుడు,
"నాయనా, జీవకా, ప్రత్యేకంగా నాకోసం
ఏమీ సిద్ధపరిచి ఉంచలేదని నందేహం

చకు: నువ్వు తినేదే నాకు యింత పెట్టు,
నీభిక్షను నమ్ముకుని వచ్చాను!" అన్నాడు.

జీవకుడు బుద్ధుడికి వణుకుతున్న
చేతులతో కబళం పెట్టాడు. బుద్ధుడు
దాన్ని తృప్తిగా తిన్నాడు.

అప్పటికే బుద్ధుడి ఆరోగ్యం సరిలేదు.
వృద్ధాప్యం ముదిరి జీర్ణశక్తి తగ్గి వున్నది.
జీవకుడు పెట్టిన భిక్ష మాంసంతో తయారై
నది. అది కూడా అంతమంచిది కాదు.

బుద్ధుడు జీవకుణ్ణి ఆశీర్వాదించి
వెళ్ళాడు. జీవకుడిలో పాపభీతి మొద
లైంది. ముఖం దోషికిమల్లే ముడుచుకు
పోతున్నది. చాటుగా కనిపెడుతున్న దేవ
దత్తుడు, బుద్ధుని సత్యవర్తనకు విస్తు

పోతూనే, తలపెట్టిన ద్రోహానికి నొచ్చు కోవడం మొదలైంది.

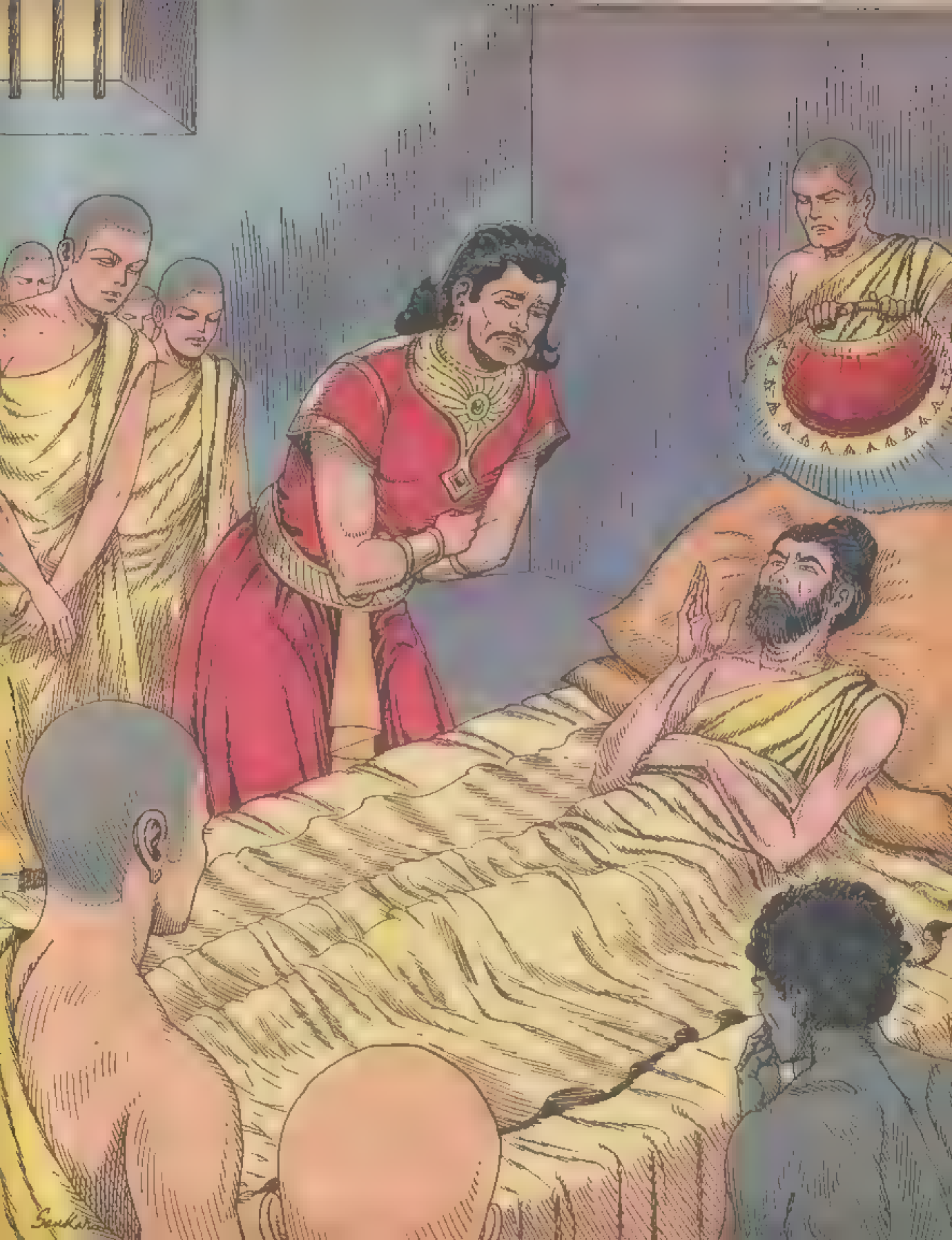
సరిపడని ఆహారం విషతుల్యమై బుద్ధుడిని రోగగ్రస్తుణ్ణి జేసింది. రోజు రోజుకీ క్షీణించి పోతున్న బుద్ధుడు అవసాన దశకు వచ్చాడు.

బుద్ధుడు శయనించి ఉన్న వేదిక చుట్టూరా ప్రధానశిష్యులు తలలు వంచి మౌనంగా విచారంలో మునిగి ఉన్నారు. పరిసరమంతా స్తంభించి నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది. అప్పుడు అక్కడికి దోమలుగా తలలు వాల్చుకొని తడబడే సడకతో జీపకుడు. దేవదత్తుడు పశ్చాత్తాపంతో కుమిలిపోతూ వచ్చి బుద్ధుని పాదాల

దగ్గర మోకరిల్లి మన్నించమని వేడుకొంటున్నట్లు వెర్రిచూపులు చూస్తున్నారు.

బుద్ధుడు వారి రాకను గ్రహించి కనులు తెరిచి ప్రీతిగా చూసి, ఇద్దర్నీ దగ్గిరికి చేరపిల్చి, "మీరు చింతించవలసిందేమీ లేదు; ఏదో ఒక విధంగా మరణం తప్ప రానిదే కదా! నేను నిర్వాణాన్ని చేరుకోడానికి సాయపడ్డారు. కృతజ్ఞుణ్ణి! నిర్వాణము చర్మచక్షువులకి కనిపించని వెలుగు. జ్యోతి అరిపోతున్నప్పుడు వెలుగు ఎక్కడికి వెళుతున్నదో ఆ నిర్వాణ పథాన్ని చేరుతున్నాను," అన్నాడు.

దేవదత్తుడిలో గొప్ప పరివర్తన కలిగింది. బుద్ధుని పాదాలు తాకడానికి అనుజ్ఞ కోరాడు. బుద్ధుడు అతణ్ణి చేరబిల్చి భుజం మీద చేయివేసి, "నాయనా, దేవదత్తా! బుద్ధిని మానవ శ్రేయస్సుకి వినియాగించి శ్రమించినవాడే బుద్ధుడు; ఆ బుద్ధుడికి చావులేదు! మానవుల కోసం అపతరించే మహాత్ములందరూ బుద్ధులే! జ్ఞాతివైరంతో వ్యక్తిగతంగా నన్ను ద్వేషించావే గాని ధర్మాన్ని ద్వేషించలేవు! నీ ద్వేషాన్ని నాతోనే సరిపుచ్చి, నేను వెళుతున్నాను గనుక నువ్వే నా స్థానంలో ఉన్నావనుకో! మన సోదరులు ఆనందుడు, నందుడు మొదలైన వారంతా రాజభోగాల్ని వదిలి బౌద్ధ భిక్షువులై మానవ సేవకు అంకిత

మయ్యారు. నన్నే అనునరించి నువ్వు అలాగే బౌద్ధ ధర్మాన్ని అనువర్తించి వ్యాప్తి చెయ్యి. బౌద్ధ సంఘారమాల్ని. బౌద్ధబిక్షువులను తీర్చిదిద్ది సక్రమమార్గాన నడిపించు! అందుకు నీవు నమర్చుడివి!”

అంటూ దేవదత్తుడి తలపై చేతి నుంచి. ఆశీర్వాదిస్తూ ఆర్చిస్తున్నట్లుగా చెప్పాడు.

దేవదత్తుడు పులకాంకితుడై ‘మేను మరిచి కప్పులు మూసి, ‘బుద్ధంశరణం గచ్ఛామి: ధర్మం శరణం గచ్ఛామి. సంఘం శరణం గచ్ఛామి’ అని మూడు సార్లు జపించి, “హే బుద్ధభగవానుడా! మానవుడే దేవుడుగా మారే దారి చూపి. వేరే భగవంతుడి గురించిన అలోచనకు

తావులేని ఉన్నత ధర్మాన్ని బోధించిన నువ్వే భగవానుడివి!” అన్నాడు. చేతులెత్తి మ్రొక్కాడు.

అనాడు కూడా వైశాఖ పూర్ణిమ. నిండు చంద్రుడు తూర్పున ప్రకాశిస్తున్నాడు. ప్రపంచపు తూర్పున ఉదయించిన ప్రాగ్జ్యోతిగా కీర్తింపబడిన బుద్ధ భగవానుడు నిర్వాణం పొందాడు. పూర్ణ చంద్రబింబం మరింత తేజోవంతంగా ఆకాశమధ్యాన ప్రకాశిస్తూ వెచ్చెల వెదజల్లుతున్నది.

బుద్ధుని ఆనంతరం బుద్ధుడు ప్రబోధించిన ధర్మాలు, సూత్రాలు బౌద్ధమతంగా రూపొందినై. బుద్ధుడు దేవుడిగా ఆరాధింపబడ్డాడు. అవతారమూర్తిగా గుర్తించబడ్డాడు.

మాతుడు బుద్ధావతారం ముగించి, దశావతారాల్లో చివరిదైన పదియవ అవతారం కల్కావతారం గురించి చెప్పనారంభించాడు:

కృత, త్రేతా, ద్వాపర, కలియుగాలు నాలుగు కలిసి ఒక మహాయుగం.

ప్రతి మహాయుగం అంతంలో, కలియుగం చివరిదశలో కలి ప్రభావం తారాస్థాయి నందుకున్నప్పుడు లోకం గొప్ప సంక్షోభంలో పడుతుంది.

‘దేవుడనేవాడున్నాడా?’ అని ఒకవంక అనిపిస్తూ ఉంటే వేరొకవంక ‘మనుషు

లనేవారున్నారా?' అని అనిపిస్తున్న సమయం అది.

ఏకత్వం నుంచి భిన్నత్వంలో మానవ సంఘం చిన్నాభిన్నమై వర్గాలు, వర్గకలహాలు, జాతులు, జాతివైషమ్యాలు, చౌర్యన్యం, దురధికారం, హింస పెచ్చు పెరిగిపోయి మంచివాళ్ళకి నిలువ నీడ లేకుండా పోతుంది.

పాలకులు రాక్షసులెంతో మంచివాళ్ళు అనిపిస్తున్నారు. ఒకర్నొకరు అన్నివిధాలా దోమకోపదమే జీవనవరమార్థంగా, మనుషులు క్రూరమృగాలను మించి పోతున్నారు. మత దురహంకారులు ఏకాచారై పోతున్నారు.

మేధావుల మేధస్సు విధ్వంసానికి దోహదం చేస్తున్నది. కోట్లానుకోట్లా జనులు ఒక్కసారిగా నిర్మూలమయ్యే సాధనాలు వచ్చాయి. భూతలం మలమల మాడిపోగల పరిణామాలు వచ్చాయి. అందువల్ల గ్రహాలు పక్రంగా తిరగసాగాయి. ప్రకృతి ధర్మాలన్నీ అస్తవ్యస్తంగా తయారైనాయి. భూమాత విలపిస్తున్నది!

అటువంటి సంకటస్థితిలో దండనీతి తప్ప వేరే మార్గం లేదని విష్ణువు దుర్మార్గుల్ని నరికి సన్మార్గులకు వసతి కల్పించడానికి కల్కిమూర్తిగా అవతరిస్తాడు. అదే కల్క్యావతార అవతరణం.

శివుడు తన ఆంశతో గొప్ప తెల్లని గుర్రాన్ని కల్పించి కల్కిమూర్తికి యిస్తాడు. ఆ పుహాశ్వం కాలగమనాన్ని మించిన వేగంతో తెల్లని దూమాన్ని నిశ్వాసంగా విడుస్తూ దూమకేతువులా అకాశగమనం చేయగల్గుతూ గ్రహాంతరాలకు దెడు తీయగల్గుతుంది.

ఆ గుర్రం మీద కల్కిమూర్తి అధిరోహించి, అకాశాన్ని అంటు పెద్ద కత్తిని ధరించి దుష్టశక్తుల్ని హతమార్చడానికి బయలుదేరుతాడు. ప్రళయ మేఘాలలోని విద్యుత్తుతో తయారైన అతని కత్తి మెరుపులాగ నింగి నుండి నేలకు జారుతూ దుష్టఖండనం చేస్తుంది.

కల్క్యవతారమూర్తి యోధునివలె
ధగధగలాడే కవచాన్ని అపాదమస్తకం
ధరించి మంచివాళ్ళకు దివ్యనుందర
మూర్తిగానూ, దుర్జనులకు మహాభయం
కరమూర్తిగానూ కనిపిస్తాడు.

విష్ణువు యెత్తిన కల్క్యవతారం దేశ
భేదాల్నిబట్టి అనేక దేశాల్లో అనేక విధా
లైన రూపభేదాలతో స్వారిసాగిస్తూ అవత
రించిన పనిని నెరవేరుస్తాడు.

కల్కిమూర్తి ధాటికి కలిప్రభావం
సులుచుకుపోతూ పారిపోతూంటే, తన
దీర్ఘనిశిత కరవాలంతో తరుముతూ లోకం
లోని దుర్మార్గుల్ని, మాతుకవర్గాలనూ,
లోకసంక్షోభకారులైన పాలకులనూ, వర్గా
లనూ అంతమొందిస్తూ సజ్జనులకు రక్షణ
కల్పిస్తాడు.

కల్కి అవతరణంతో కొత్త మహా
యుగానికి నాంది జరుగుతుంది. గ్రహ
గతులు సక్రమమార్గాలుపడతాయి.

భూదేవి కల్కి అవతారుడైన విష్ణు
దేవుడికి నివాళిపట్టి అనేక విధాలుగా

స్తుతి చేస్తూండగా బ్రహ్మాదిదేవతలు,
సప్తర్షులు పూలజల్లు కురిపిస్తూ కీర్తిస్తుం
టారు. నారదుడు మహాతపై సామగానాన్ని
వినిపిస్తుంటాడు.

భూమ్మీద నిరంకుశ రాజ్యపాలనలు,
దౌర్జన్యము, అధర్మము నశించి శాంతి
నెలకొల్పే కల్కిమూర్తి మానవకోటిని
భిన్నత్వం నుంచి ఏకత్వానికి, శాంతియుత
మైన సహజీవనానికి మళ్ళిస్తాడు. కృత
యుగం మొగ్గతొడిగి మరొక మహాయుగం
ప్రారంభమౌతుంది. కల్కిరూపాన్ని
ఉపసంహరించుకొని విష్ణువు అంతటా
వ్యాపించి విశ్వస్థితికి మూలమై నిలుస్తాడు.

విష్ణువు అనగా వ్యాపించేవాడు అని
నిర్వచనం. సర్వవ్యాపకుడైన విష్ణువు
పరిణామస్వరూపుడు. కాలమే అతని
ఉనికి. ఈ మహావిశ్వమే అతని పరిపూర్ణ
స్వరూపం—అని చెప్తూ సూతమహర్షి
దశావతారాలు ప్రధానంగా గల విష్ణు
కథను సమగ్రసంపూర్ణం చేశాడు.

—(సమాప్తం)

చివరికోరిక

పెళ్ళామూ, బిడ్డలూ ఎవరూ తని జోగయ్య అనే దనికుడు దీర్ఘవ్యాధితో మంచానపడ్డాడు. ఆయన అస్త్రీ వారసుడు కాబోయే మంగపతి మాత్రం, ఆయన మంచానికి ముప్పొద్దులా కాపలా కాస్తున్నాడు.

జోగయ్యకు వైద్యం చేస్తున్న పరదాచారి వచ్చి, రోగిని బాగా పరీక్షించి, మంగపతిని పక్కకు పిలిచి, "మీ మామ పరిస్థితేమీ బాగా లేదు. మనిషి స్పృహలో వున్నాడని కూడా అనుకోను. ఒకవేళ ఆయనలో ఏమాత్రమైనా కదలిక కనబడితే, కష్టపడి ఎలాగో, యీ మాత్రలు రెండూ మింగిండు. ఫలితం దక్కినా దక్కవచ్చు," అన్నాడు.

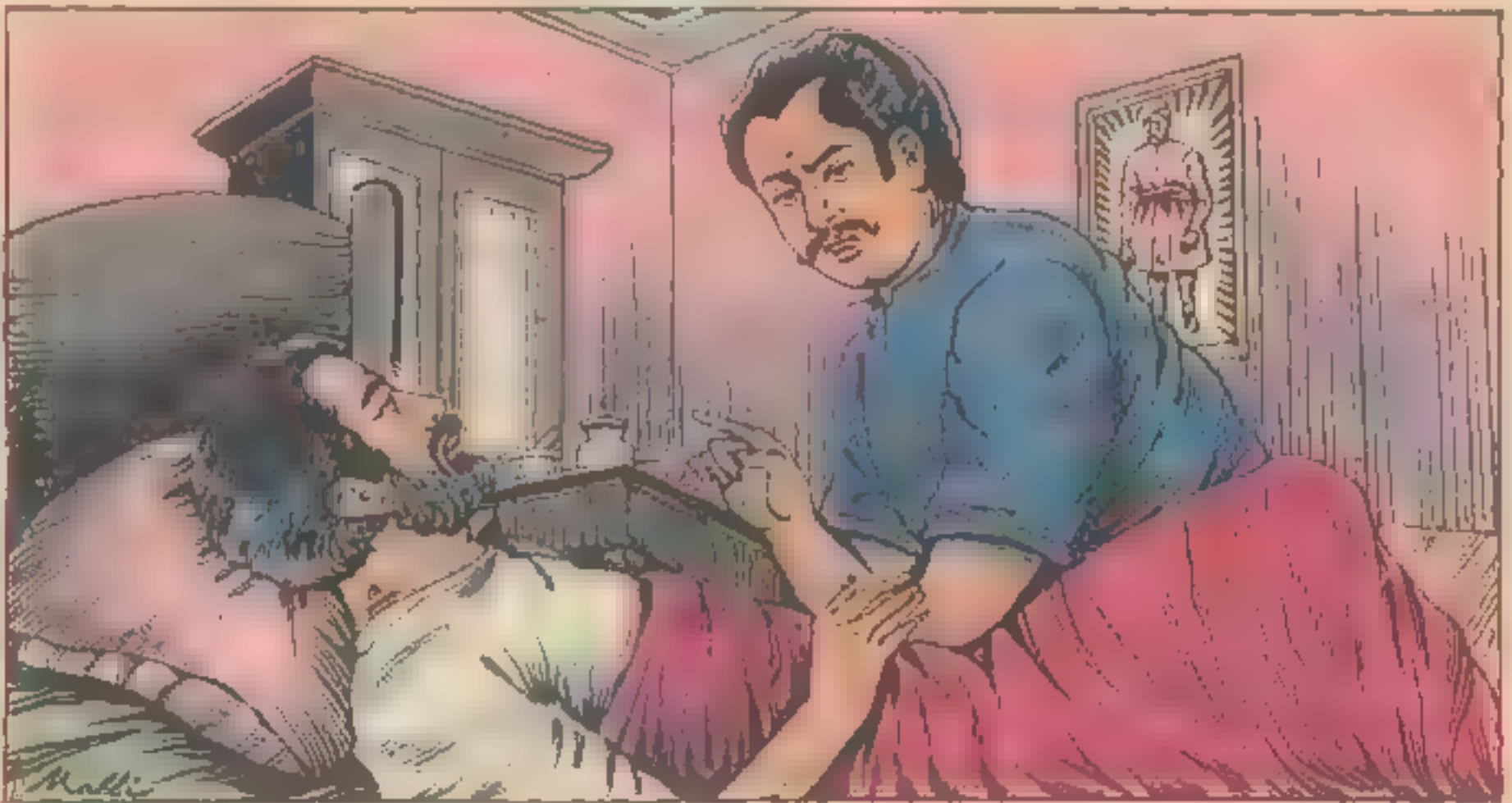
వైద్యుడు అటు వెళ్లగానే జోగయ్య కళ్ళు తెరిచి, మంగపతిని దగ్గరకు పిలిచి, అస్త్రీ పాస్త్రులు సంపాదించడం ఎంతకష్టమో, వాటిని నిలబెట్టుకోవడం కూడా అంత కష్టమేనంటూ— హనస్వరంతో వివేచన చెప్పసాగాడు.

మంగపతి అతి విచారంగా ముఖం పెట్టి, "అవన్నీ యిప్పుడెందుకు మామయ్యా? నీకేమైనా తీరని కోరిక వుంటే చెప్పు. ఇప్పుడు నువ్వున్న పరిస్థితిలో, అలాంటి కోరిక ఏమైనా వుంటే, దాన్ని తీర్చడం నా బాధ్యత," అన్నాడు.

జోగయ్య ఒక క్షణం ఆగి, "ఆ పరదాచారిగారు రెండు మాత్రలు యిచ్చి వెళ్ళాడు గదా. వాటిని నువ్వి పరిస్థితిలో నా నోట్లోవేసి చూడడంకన్న, నేను కోరుకునేదేముంటుంది!" అన్నాడు.

మంగపతికి నోట మాట రాలేదు.

—కమలిని

దొబ్బు మూట

ఓకానొక గ్రామంలో అబ్బుల్ రసూల్ అనే కుర్రవాడుండే వాడు. వాడు తల్లి దండ్రులకు ఒకడే కొడుకు. వాళ్ళు చాలా పేదవాళ్ళు. తండ్రి కాయకష్టం చేసి కుటుంబాన్ని పోషిస్తుండే వాడు.

రసూల్ కు పదహారేళ్ళ వయసులో, ముందు తల్లి, తరవాత తండ్రి. ఆరు నెలలు తిరక్కుండానే ఒకరి తరవాత ఒకరు చనిపోయారు.

తల్లిదండ్రులు పోయాక రసూల్ కు, ఆ గ్రామంలో వుండ బుద్ధికాలేదు. ఎంత కష్టపడి పని చేసినా, వచ్చేకూలి దబ్బులు, ఆరోజుకు చాలి చాలనితిండికి సరిపోతుండేవి. అక్కడికి దూరానవున్న ఒక పట్టణంలో, బాగా శ్రమపడి పని చేసే వాళ్ళకు మంచికూలి దబ్బు దొరుకుతుందని వాడు విన్నాడు. వాడు సాహసించి గ్రామం వదిలి పట్టణం చేరాడు.

పట్టణంలో రసూల్, ఒక పెద్ద వర్తకుడి దగ్గర పనికి కుదిరాడు. ఆ వర్తకుడికి పట్టణంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో చాలా దుకాణాలున్నవి. రసూల్ పని ఏమంటే రోజూ అవసరమైన వస్తువులను ఒక దుకాణం నుంచి మరొక దుకాణానికి చేరవేయడం.

ఈ పనిలో వాడు పదేళ్ళు కష్టించి కొంత దబ్బుకూడ పెట్టాడు. ఈ కాలంలో రసూల్ తన తిండి, బట్టల విషయంలో కూడా ఎంతో పొదుపుగావుంటూ, సెలవు దినాల్లో కూడా ఏదో వినోదాలకంటూ దబ్బు ఖర్చు పెట్టక, అతి సాధారణంగా బతికాడు.

నెల నెలా వాడు యజమాని యిచ్చే జీతంలో మిగిల్చిన ధనాన్ని, ఒక బాజీ దగ్గర దాచుకునే వాడు. పదేళ్ళకాలంలో, ఆ విధంగా పెద్ద మొత్తమే పోగయింది.

దానితో వాడికి ఒక ఆలోచన వచ్చింది. తను పట్టణంవదలి స్వగ్రామం చేరి, ఏదైనా చిన్న వర్తకం ఎందుకు ప్రారంభించ కూడదు?

ఈ ఆలోచన 'గురించి రసూల్ ఖాజీకి చెప్పాడు. ఖాజీ వాడికి మేలుకలగాలని దీవించి, తన దగ్గర రసూల్ దాచుకున్న డబ్బుంతా యిచ్చేశాడు.

రసూల్ ఆ డబ్బు మూట గట్టుకుని, ఒక సూర్యోదయం వేళ తన గ్రామానికి బయలుదేరాడు. వాడు మధ్యాహ్నం వరకూ ఓపిగ్గా, ఎక్కడా విశ్రాంతి తీసుకోకుండా నడిచాడు. కాని, ఎండ వేడి తీవ్రంకావడంతో వాడికి అంత బరువున్న డబ్బు మూట మోసుకుంటూ నడవడం చాలా శ్రమ అనిపించింది. ఎక్కడైనా కొంతసేపు విశ్రమిద్దామన్నా, దారికి అటూ, యిటూ కొద్దిపాటి ఖర్చూరపు చెట్లు తప్ప మరేమీలేదు. రసూల్ చాలి చాలని ఆ చెట్ల నీడలో నిలబడి, తన తోలు సంచీలో వున్న నీరు తాగసాగాడు.

ఆ సమయంలో తాను వెళుతున్న మార్గం వెంటనే ఒక గుర్రపు రౌతు వస్తున్నాడు. అతడు తనను సమీపించగానే రసూల్ అతణ్ణి పలకరించి, "మీ రెక్కడికి వెళుతున్నారు?" అని అడిగాడు.

రౌతు గుర్రాన్ని ఆపి, "అదుగో, అకనబడుతున్న గ్రామం మీదుగా నగరం పోతున్నాను. నేను నౌకరీ చేస్తున్నది. ఆ నగరంలోనే," అన్నాడు.

ఆ జవాబుకు రసూల్ సంతోష పడి పోతూ, "ఎంత అదృష్టం! ఆ గ్రామంలోని సత్రం యజమాని, నా బంధువు. భుజాన వున్న, యీ మూటను కాస్త, నీ వెంట తీసుకుపోయి ఆయనకిస్తావా? నేను చీకటి పడేలోపలే గ్రామం చేరి, ఆయన్నుంచి నా మూట నేను తీసుకుంటాను. దీన్ని మెయ్యడం కష్టంగా వున్నది," అన్నాడు.

రసూల్ మాటలు వింటూనే రౌతు నవ్వి, "అ మూట మెయ్యడం, నీకు కష్టంగా

వుంటే, నా గుర్రానికి కష్టంగానే వుంటుంది కదా? మరేం అనుకోకు, మిత్రమా!" అంటూ గుర్రాన్ని అదిలించి పరుగు తీయించాడు.

ఐతే కొంత దూరం పోయాక రౌతుకు ఒక ఆలోచన వచ్చింది. ఆ మూటను తీసుకోనడం బుద్ధిహీనతగా తేచింది అతడికి. ఒకవేళ ఆ మూటలో విలువైన వస్తువులేమైనా వుంటే, గ్రామంలోని సత్రం దగ్గర ఆగకుండానే, ఆ మూటతో సరాసరి నగరానికి గుర్రాన్ని దొడు తీయించవచ్చు!

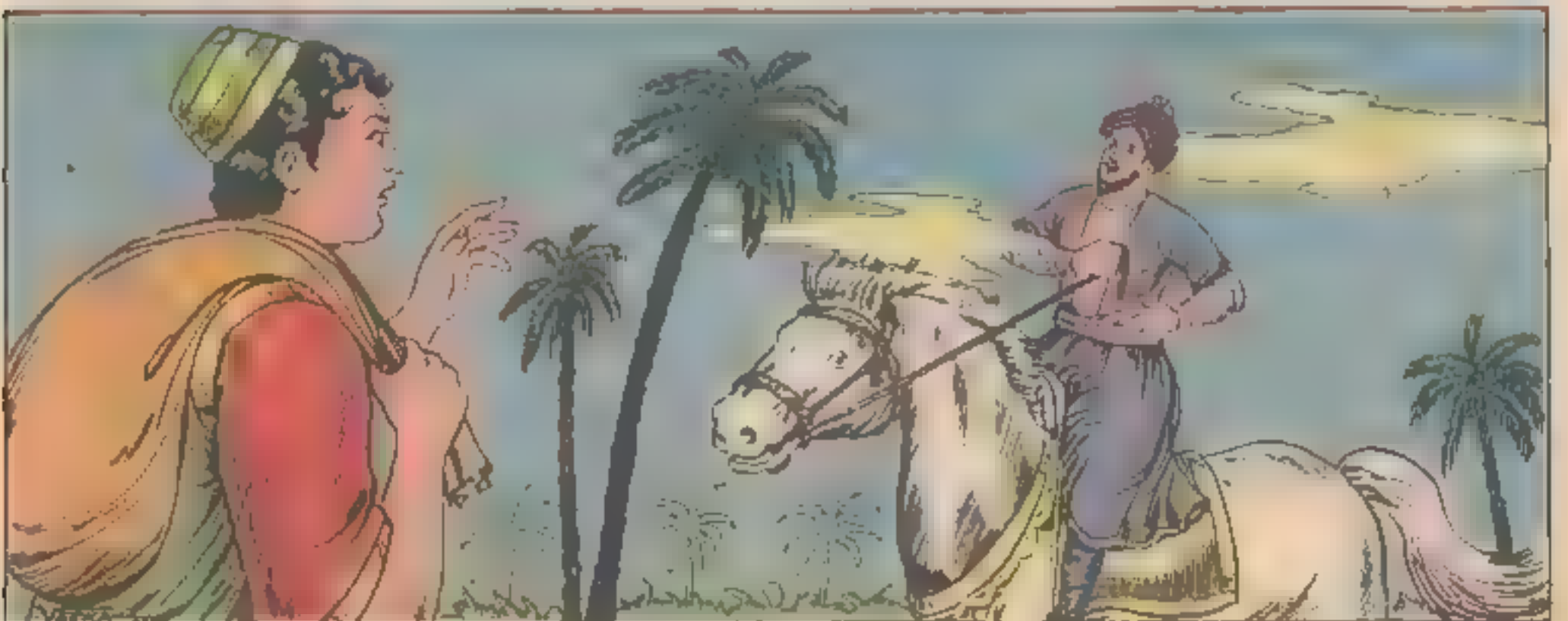
ఇలా అనుకుని రౌతు గుర్రాన్ని వెనక్కు తిప్పి, రసూల్ దగ్గరకు రాసాగాడు. అదే సమయంలో రసూల్ కూడా ఆలోచనలో పడ్డాడు. తను చాలా బుద్ధిమాలినవాడై వుండాలి! ఆలాకాకపోతే, పదేళ్ళపాటు ఎన్నో శ్రమలకోర్చి సంపాదించిన డబ్బు మూటను, ముక్కా మొహం ఎరగని వాడికి యివ్వబోవడం ఏమిటి? ఒకవేళ వాడు దురాశ కోర్చి మూటతో పారిపోతే

తనేం చెయ్యగలడు? పదేళ్ళపాటు రేయనక పగలనక నానా కష్టాల కోర్చి సంపాదించిన డబ్బును, మరి కొద్ది గంటల పాటు తాను మోయలేడా?

రసూల్ యిలా ఆలోచిస్తూండగా, రౌతు అతణ్ణి సమీపించి, "మిత్రమా! నువ్వడిగిన సహాయం గురించి మరొక సారి ఆలోచించి చూశాను. నీకు సహాయ పడడమే అన్నివిధాలా ధర్మం అనిపించింది. ఆ మూటను యిటు యివ్వు!" అన్నాడు.

రసూల్ వెంటనే, "మిత్రమా! నేనూ మరొక సారి ఆలోచించి చూశాను. నా మూటను నేనే మోసుకుపోవడం క్షేమ మనిపించింది. నేను కొంత తొందర పడ్డాను; నువ్వు కొంత ఆలసిం చావు!" అన్నాడు చిరునవ్వు నవ్వుతూ.

ఇద్దరూ ఒకళ్ళ మనస్సులోవున్న దాన్ని మరొకరు గ్రహించారు. రౌతు మారు మాట్లాడకుండా గుర్రాన్ని వెనుదిప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

సూరయ్య తెలివి!

వీరయ్యకూ, సూరయ్యకూ ఒకరికంటే ఒకరు తెలివైనవాళ్ళమని నమ్మకం. ఈ విషయమై వాళ్ళు నిత్యం వాడుకాడుకుంటూండే వాళ్ళు. ఒకసారి దారినపోయే దానయ్య వాళ్ళ తగువు పరిష్కరిస్తానని, "నేను, మీ యిద్దరినీ ఒక ప్రశ్న అడుగుతాను. జవాబు చెప్పినవాడు తెలివైన వాడు. ఇద్దరూ చెప్పలేకపోతే, మీ యిద్దరూ తెలివితక్కువ వాళ్ళు, నేను తెలివైనవాణ్ణి. నరేనా?" అన్నాడు.

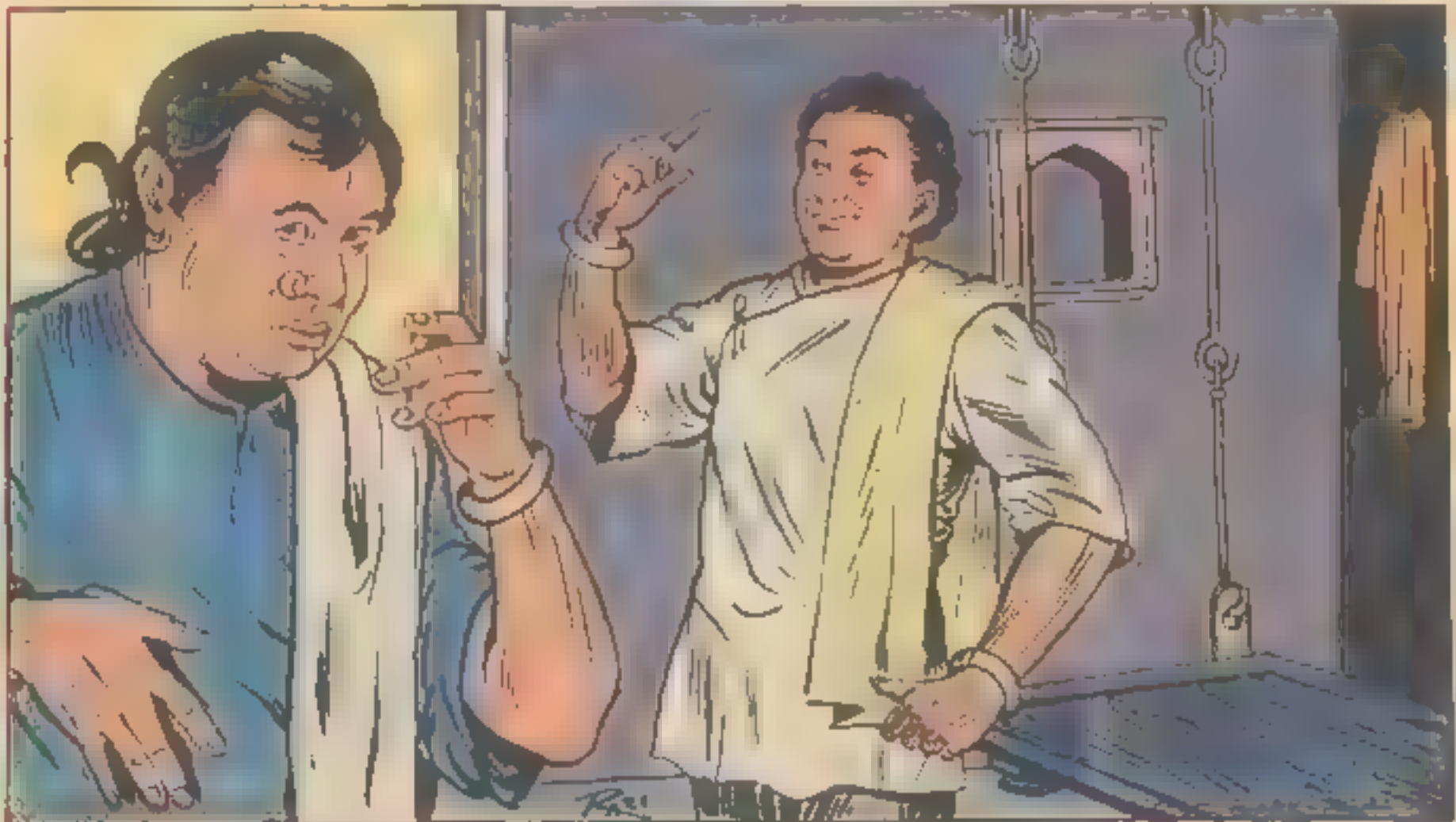
"నేనీ పోటిలో పాల్గొనను," అని సూరయ్య వెంటనే అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయాడు.

"చూశావా, మీ యిద్దరిలోకీ సూరయ్యే తెలివైనవాడు. నేను, నాక్కూడా తెలియని చెక్కుప్రశ్న అడిగి, మీ యిద్దరికన్న తెలివైన వాడిననిపించుకోవాలని పథకం వేస్తే, సూరయ్య అది కనిపెట్టేశాడు," అన్నాడు దానయ్య.

వీరయ్య అప్పటికప్పుడు సూరయ్య దగ్గరకు వెళ్ళి, "అ దానయ్య నువ్వే తెలివైనవాడి వన్నాడు," అని జరిగింది చెప్పాడు.

సూరయ్య అశ్చర్యంగా, "ఉన్నట్టుండి, నాకు కడుపునొప్పి వచ్చింది. అది చెప్పడం యిష్టం లేక, ఏదో అబద్ధం అడి వచ్చేనాను. అదే నన్ను తెలివైనవాణ్ణి చేసిందన్నమాట!" అన్నాడు.

"అలాంటి కడుపునొప్పి, రోజూ నాకూ వస్తుంది. కాని, మంచి నమయంలో రాదు. ఇంతకు ముందు నీకు బదులు నాకు కడుపునొప్పి వచ్చివుంటే, దానయ్య చేత నేనే తెలివైన వాడి ననిపించుకునేవాణ్ణి!" అంటూ బాధపడ్డాడు వీరయ్య. —శ్రీరామకమల్

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ : : బహుమానం రు. 50 లు

ఈ పోటోల వ్యాఖ్యలు 1985 ఫిబ్రవరి నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

S. B. Prasad

M. C. Morabad

★ పై పోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్కమాటలో గానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.) ★ డిసెంబర్ నెల 15వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. ★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 50/-లు బహుమానం. ★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి: - చందమామ పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26

బుక్స్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి పోటీ: మేమూ బట్టలు వేస్తాం! **రెండవ పోటీ:** నీ వేషానికే నలామ, నే న్నం!

వంటవవాడు: జి. ఆర్. ఆర్. కొబ్బ, వారాయణగూడా, హైదరాబాద్.

బహుమతి మొత్తం రు. 50/-నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

మీకు తెలుసా? సమాధానాలు

1. పెర్రివాండ్ మేగాలిన్ 2. చాప్లైన్ 3. పాక్ ఆంసంది 4. దక్షిణ ఆమెరికాలోని అమెజాన్ నది 5. లైబర్ నది.

Printed by B. V. REDDI ■ Prasad Process Private Ltd., and Published by B. VISWANATHA REDDI for CHANDAMAMA CHILDREN'S TRUST FUND (Prop. of Chandamama Publications) 188, Arcot Road, Madras-600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adopting them in any manner will be dealt with according to law.

మీ సొంత

రీటా

పంపిణీ

జుట్టు అద్భుతంగా ఉండేటట్టు చేసేది రీటా. దానిలో అటువంటి శక్తి, నువ్వననా ఉన్నాయి - శిరోజాలు సహజంగా, చక్కగా పెరగ దానికి, చల్లదనానికి, దానికదే పాటి.

రీటా వాడి మీ కురుల సౌభాగ్యాన్ని వృద్ధి చేసుకోండి. మీ శిరోజాలు పిచ్చుగా, ఒత్తుగా పెరిగి నిగనిగలాడుతూ మెత్తగా ఉంటాయి.

రీటా

వేడే ఒక సీసా కొనండి వ్రతిచోటా దొరుకును

శ్రీ లూ పురుషులూ వాడవచ్చును

ఇప్పుడు సూపర్ ఎకానమి (100 ml) పైజిల్ కూడా వస్తున్నది.

ఒక మొటిమ వచ్చిందంటే చాలు దాంతో మరొకటి
అందుకే మీకు కావాలి ప్రత్యేక చర్యగల కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావం గల క్లియరసిల్.

కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావం గల క్లియరసిల్ మొటిమల్ని పోగొడుతుంది దాంల్ బాట్ యిక వాటిని పాకకుండా చేస్తుంది

ఏంటి-జెక్టిరియర్
ట్రయ్ క్లోసిన్ గలది

పెరిగే వయసులో మొటిమలు రావడం సహజం. మీకు యవ్వనం అందుకున్నాన్న దశలో, అవి వచ్చి, చీకాపుంటాయి. అయితే వాటిని గురించి ఆసలు వలించుకోకపోయినా లేదా వాటిని గూర్చి తెగ భారపడి పోయినా అది అలా చూడమైపోవు యిక. మరి మోటుగా, గోళ్ళతో నొక్కి చిదిచి పారేస్తేనూ లాటం లేదిక. పైగా దానివల్ల జరిగేదేమంటే అది అంటువ్యాధి పెరిగి, పాకి, ముఖంపైన మరిన్ని మొటిమలు తయారవుతాయి దాంతో.

ట్రయ్ క్లోసిన్ గల కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావంగల క్లియరసిల్, అత్యంత ప్రభావంతో ఎలా వనిచేస్తుందో చూడండి.

కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావంగల క్లియరసిల్, మొటిమల్ని పోగొట్టడమే కాకుండా, వాటిని పాకకుండా చేస్తుందిక. ఎందుకంటే, జీన్స్ ప్రత్యేకమైన 'ఏంటి-జెక్టిరియర్' కొవడం ఉంది గనక, ట్రయ్ క్లోసిన్ గల కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావంగల క్లియరసిల్, మొటిమలను కదగజేసి జెక్టిరియాను పెరగకుండా ఆపు చేస్తుంది. లంతగాకుండా మిగతా చర్మానికి అంటువ్యాధి సోకకుండా కాపాడుతుంది. మరి అందుకే మీ మొటిమలిక పాకవు.

కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావంగల క్లియరసిల్ తో అత్యుత్తమ ఫలితాలను పొందే విధానం

• మొట్టమొదటగా, మీ ముఖాన్ని కడుక్కోండి. ఆ తర్వాత మీ ముఖం అంటువ్యాధి కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావం క్లియరసిల్ రాసుకోండి.

మొటిమలన్నీ చోట మరింత ఎక్కువగా రాగొండి. ఆయుర్తమ పరిచాల కోసం, కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావంగల క్లియరసిల్ ని క్రమం తప్పకుండా ప్రతిరోజూ, రోజూ రెండుసార్లు చొప్పున, ఉదయమూ, రాత్రి మూడో కొంతకాలం పాటు వాడుతూ ఉండాలి.

ట్రయ్ క్లోసిన్ గల కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావంగల క్లియరసిల్ తోని అద్వితీయమైన 3-విధాల చర్య

మొటిమలను తగ్గిస్తుంది
జీరోన ప్రత్యేకమైన చర్యలను మొటిమలపై వ్యాప్తి ఉంచుతాయి.

జెక్టిరియాను ఎదుర్కోవటం
కొత్త ఎక్కువ ప్రభావంగల క్లియరసిల్ తోని ఏంటి-జెక్టిరియర్, ట్రయ్ క్లోసిన్, మొటిమల వ్యాధి పోగొట్టే జెక్టిరియాను ఎదుర్కొంటుంది.

మొటిమలను అరచేకుతుంది
అరచేకుతూ ఉండే మృత చర్మం, మొటిమల్ని అరచేకుతుంది.

కొత్త, ఎక్కువ ప్రభావంగల క్లియరసిల్ ముఖంపై గల పల్లెటెట్లన్నీ పెత్తలంది వాటిని ఉపేలా తయ్యకమృత మూడు.

క్లియరసిల్ వేనిషింగ్ మెడికేషన్ కూడా దొరుకుతుంది.

JOIN THE MALTOVA CLUB!

ఎక్కువ హాదాలను, పెద్ద బహుమతులను తెలుసుకోండి :

☆ ఏ 3 (అందులో రెండు 1.5 లీటర్ల బోట్లు)
గ్యాంగ్ మెంబర్ బోట్లు మాల్టోవా క్లబ్
మాల్టోవా ప్రైవేట్ ల్యాండ్ మరియు క్యాష్,
ఎలెక్ట్రానిక్ గాడ్.

1 ఏరివ్ గ్యాంగ్ మెంబర్
బోట్లు-మాల్టోవా
ప్రైవేట్ ల్యాండ్ మరియు
1.5 లీటర్.

2 ఏరివ్ గ్యాంగ్ మెంబర్
బోట్లు,
మాల్టోవా కార్పొరేట్ ల్యాండ్
మరియు 1.5 లీటర్ ల్యాండ్ లేదా
క్యాష్ మెంబర్.

6 ఏరివ్ గ్యాంగ్
మెంబర్ బోట్లు
మాల్టోవా క్లబ్ ల్యాండ్
మరియు మాన్డ్ బోర్డ్ సైన్
రియల్-ఎస్టేట్.

పిల్లలకు మామూలు గుభవార్త
1వ వ్రాసుకోవడం చేయండి. ప్రతి ఉపయోగం చేయండి.
చేయండి.

మా ప్రైవేట్ ల్యాండ్ మాన్డ్ మాల్టోవా
500 గ్రాముల బోట్లు మాన్డ్ గాన్. ప్రతి 500 గ్రాముల
బోట్ లోపల 1.5 మాల్టోవా గ్యాంగ్ మెంబర్ బోట్లు ఉంటాయి.
అందులో 6 బోట్లు, 5 లీటర్లు. 1.5 లీటర్లు మాన్డ్
బోట్లు విక్రయించాలి. ఈ బోట్లను 1.5 లీటర్లు మాల్టోవా
గ్యాంగ్ బోట్లను పేరొందించండి. 3 బోట్లకు, మాల్టోవా
వర్క్ షాపులను ఉంచండి. ఎంకో ప్రైవేట్ ల్యాండ్, 1.5
గుర్తింపు కార్డులు చేయించండి. 3 పేరొందించే కార్డులకు
విక్రయించండి. ఎంకో ఎక్కువగా పేరొందించే ఎంకో వర్క్
మెంబర్ ల్యాండ్, ఎంకో ఎక్కువగా విక్రయించండి.

గ్రామీణుల చేరడానికి అంకో కేరీ 31 1వ ఎంకో 84
వర్క్ షాపు, ఎంకో మాన్డ్, బోట్లు పేరొందించే మాన్డ్
అక్రమం అంకో మాన్డ్ (ఎంకో అక్రమం) పేరొంది.

The Maltova Club
Jagatjit Industries Ltd
5th floor, Bhandari House
91 Nehru Place New Delhi 110 019.

JIL JAGATJIT INDUSTRIES LIMITED

విటమిన్లతో నిండిన మాల్టోవా: ఆరోగ్యం, బలం మరియు శక్తికోసం

పథమ చికిత్స తాలుకు వార్త!

గుండ్రానివీ, పట్టిలూ

కేవలం బ్యాండ్-ఎయిడ్
మాత్రమే వీలైన యీ ఆకారాల్లో వస్తుంది

గుండ్రటి డ్రెసింగ్,
మరేదీ సరిపడదు దీనికి

చదపు డ్రెసింగ్,
మరేదీ పట్టుకోదు అలా

బ్యాండ్-ఎయిడ్

మరింతగా కాపాడేది, మరింత
త్వరగా మాన్వేది.

Johnson + Johnson

పక్ష పత్రికగా విజయచిత్ర

పందొమ్మిది సంవత్సరాలుగా తెలుగు సినిమా పరిశ్రమకూ —

పాఠకులకు వారధిగా నిలచిన మీ అభిమాన

మాస పత్రిక

విజయచిత్ర

రాబోయే జనవరి నుంచి

పక్ష పత్రికగా రానున్నది!

చందా వివరాలు :

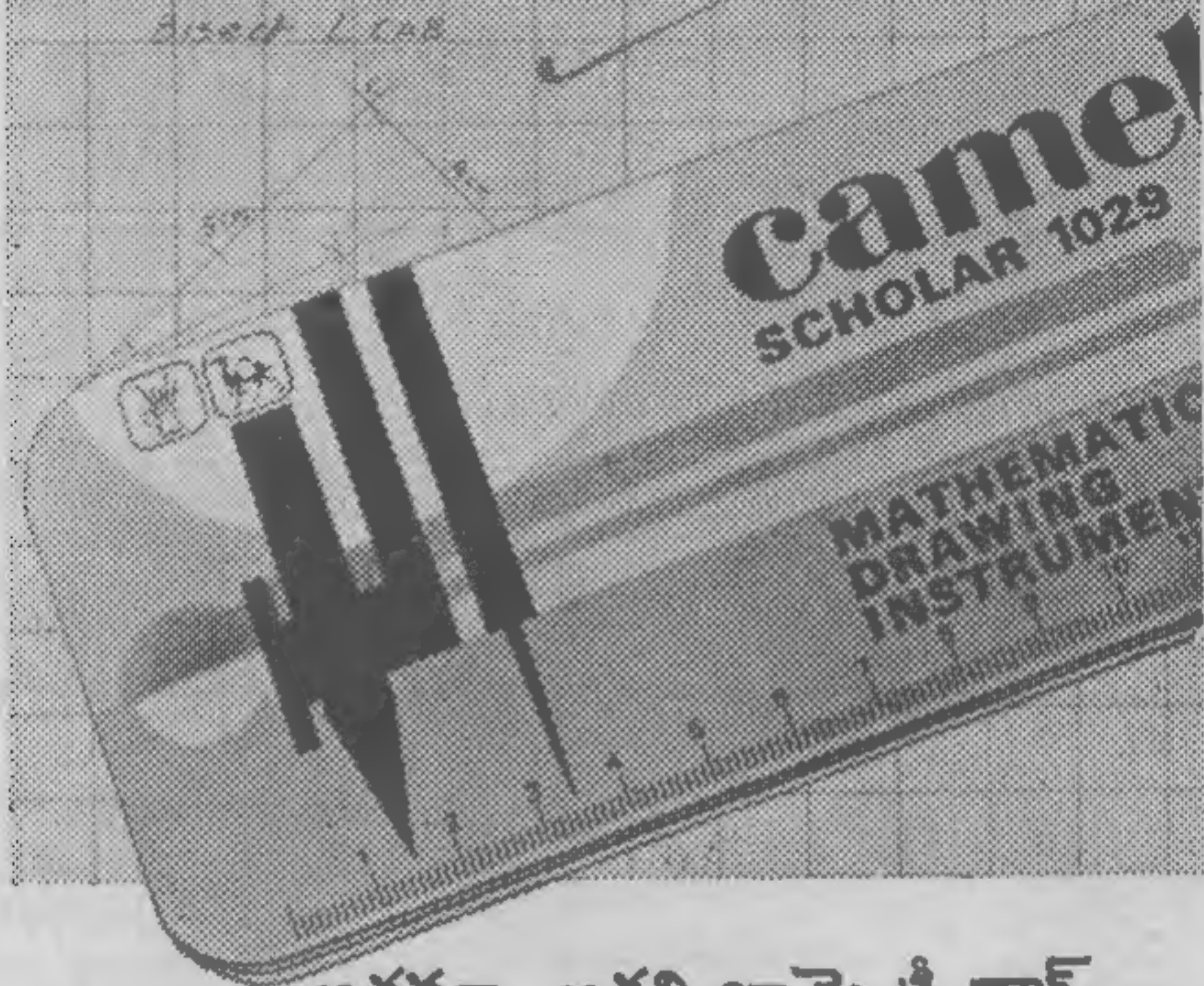
వల్లికేశవన్స్ మేనేజర్, విజయా బుక్ హౌస్,

చందమామ బిల్డింగ్స్, వడపళవి,

మద్రాసు - 600 026

అమెల్ రెబ్బలు బాగా చేస్తాడు
అలాగే అతని జామెట్రి బాక్స్ కూడా.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం
చిరకాలం నుండి

అతనూ, అతని జామెట్రి బాక్స్
కలిసిపోయిన రెండేళ్ళుగా పనిచేస్తున్నాయి.

కెమెల్ జామెట్రి సెట్లు చిరకాలం మన్నన
రూపొందించబడింది. అవి గట్టివి, ఎలా వాడినా పాతాయి
పోకుండా నిలిచేవి.

ఇవి ఎంతో నిశితమైనవి కూడా. చరితంగా రేఖల్లో
విజయానికి హెచ్చు తగ్గుల్లేకపోవడం ముఖ్యమని మీ
పిల్లలు నేర్చుకుంటారు.

మీరికి పెట్టాల్సిన ధర మరి కొంచెం ఎక్కువే. అయితేనేం,
ఒక్కొక్కప్పుడు పొదుపు చేసేందుకు కూడా కొంచెం
ఎక్కువ ధర పెట్టాల్సినదూ ఉంటుంది. కెమెల్
చిరకాలం నిలిచే మదుపుకు, ఎంతోకాలం ఉండేలా ఆధారం.

కెమెల్ జామెట్రి
బాక్స్

కెప్టెన్ ప్రేమేష్ లిమిటెడ్
ఆర్. మెటీరియల్స్ డివిజన్
హిందూబాయి-400 059 (ఇండియా)

Results of Chandamama Camlin Colouring Contest No.37 (Telugu)

VISION/TEL/811

1st Prize: P. Sreenivas, Vijaywada-1. 2nd Prize: C. Shantha, Secunderabad. Kumari Aruna bai, Hyderabad. Kambhumpati Sivasai Krishna, Kakinada-533 008. 3rd Prize: M.V. Shilpi, Warangal. T. Amy Diane, Ongole. Lakkoju Gouri Sankar, Rayagada. R. Venkat Krishna, Kallapur. K. Kondal Rao, Hanmakonda. D. Sarwani, Vizag-17. V. Vijaya Kumar Reddy, Yerraguntla. G.V.S. Prasad, Guntur. R. Ashok Kumar, Medak-502 101. P. Srinath, Adoni.

అంతా చాక్లెట్ మయం ప్రతి ఒక్కరి ఇష్టమయం!

nutriline
chocolate

Delicious

more milk
more butter
more chocolate

CLARION/NC/84210

చారిత్రాత్మక దేశంలో అత్యధికంగా అమ్ముబడే మిఠాయిలు...
ఈ చాక్లెట్ కు కనుగొనబడినది మే 1950లో విశాఖ (ఆంధ్రప్రదేశ్)లో

పార్లే గ్లూకోజ్ ప్రతి అల్లరి పిల్లల అణువణువున ఉవ్వెత్తున లేస్తాయి శక్తి తరంగాలు.

పిల్లలు—వారి శక్తి వస్తుంది
ఎక్కడ నుండి? పార్లే గ్లూకో బిస్కెట్లు
తుండి కాకపోతే, చుంకెక్కడ నుండి? తెలివైన
తల్లిలను వెలుగు, వారి పిల్లల అల్లరి, పెరిగే పిల్లలను
కాచుకుంది పార్లే గ్లూకో యొక్క తెలుగు, కడుకలూలే కమ్మని
అలేమని! ఎప్పుడూ తాళగా ఉంటాయి, ఎప్పుడూ మంచి. తరతరం
పిల్లలకోసం పార్లేవారు వారిని అలా చేస్తున్నారు.

రుచికరమైన, తక్కినాటి ఆహారం.

తాళదేకపు ఆహారంగా
అమ్మలు పోతున్న బిస్కెట్.

పార్లే ఫుడ్స్ లిమిటెడ్ మహారాష్ట్ర, భారత్